

Praca badawcza pt.

***Usługi integracji społeczno-zawodowej
na poziomie NTS 4***

Raport końcowy

Zamówienie jest współfinansowane przez Unię Europejską ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Autorzy/autorki opracowania:

- Ariadna Auriga-Borówko
- Krzysztof Borysiak
- Marcin Czerwiński
- Karolina Goś-Wójcicka
- Magdalena Kazanecka
- Anna Knapp
- Edyta Makowska-Belta
- Tomasz Sekuła

Spis treści

○ SŁOWNICZEK STOSOWANYCH SKRÓTÓW	8
○ I. WSTĘP	10
1. Zakres podmiotowy.....	11
2. Uzasadnienie celowości realizacji pracy badawczej	13
○ II. LISTA WSKAŹNIKÓW	14
○ III. OCENA MOŻLIWOŚCI PREZENTACJI POSZCZEGÓLNYCH WSKAŹNIKÓW USŁUG INTEGRACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ.....	17
1. LICZBA PLACÓWEK INTEGRACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ w 2016 r.	17
2. LICZBA UCZESTNIKÓW	25
3. CHARAKTERYSTYKA UCZESTNIKÓW	31
4. ŚRODKI PRZEZNACZANE NA INTEGRACJĘ SPOŁECZNO-ZAWODOWĄ PRZEZ JEDNOSTKI SAMORZĄTU TERYTORIALNEGO.....	38
5. WSKAŹNIKI ZWIĄZANE Z JAKOŚCIĄ USŁUG REINTEGRACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ.....	40
6. WSKAŹNIKI ZWIĄZANE Z EFEKTYWNOŚCIĄ USŁUG REINTEGRACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ.....	48
○ IV. PRZESTRZENNA ANALIZA DANYCH DOTYCZĄCYCH JEDNOSTEK INTEGRACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ	54
1. LICZBA PLACÓWEK.....	54
1.1. Liczba aktywnych jednostek świadczących usługi reintegracji społeczno-zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców.....	54
1.2. Liczba Warsztatów Terapii Zajęciowej i Zakładów Aktywności Zawodowej na 10 tys. niepełnosprawnych.....	56
1.3. Liczba aktywnych Warsztatów Terapii Zajęciowej.....	57
1.4. Liczba Warsztatów Terapii Zajęciowej na 10 tys. osób niepełnosprawnych.....	58
1.7. Liczba aktywnych Centrów Integracji Społecznej oraz Klubów Integracji Społecznej w przeliczeniu na 10 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy.....	59
1.8. Liczba aktywnych Centrów Integracji Społecznej	60
1.9. Liczba aktywnych Centrów Integracji Społecznej w przeliczeniu na 10 tys. osób bezrobotnych.....	61
1.10. Liczba aktywnych Klubów Integracji Społecznej	61
1.11. Liczba aktywnych Klubów Integracji Społecznej w przeliczeniu na 10 tys. osób bezrobotnych	62

2.	LICZBA UCZESTNIKÓW	62
2.1.	Liczba odbiorców usług reintegracji społeczno-zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	62
2.2.	Liczba uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej i Zakładów Aktywności Zawodowej na 10 tys. niepełnosprawnych mieszkańców 64	
2.3.	Liczba uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej na 10 tys. niepełnosprawnych.....	65
2.4.	Liczba niepełnosprawnych pracowników Zakładów Aktywności Zawodowej na 10 tys. niepełnosprawnych.....	66
2.5.	Liczba uczestników zajęć w Centrów Integracji Społecznej oraz Klubów Integracji Społecznej w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy.....	67
2.6.	Liczba uczestników zajęć Centrów Integracji Społecznej w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy	68
2.7.	Liczba uczestników zajęć w klubach integracji społecznej w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy	69
3.	CHARAKTERYSTYKA UCZESTNIKÓW	70
3.1.	Udział kobiet wśród uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej	70
3.2.	Udział młodzieży wśród uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej	71
3.3.	Udział zatrudnionych osób niepełnosprawnych w liczbie zatrudnionych osób w Zakładach Aktywności Zawodowej.....	71
3.4.	Udział pracowników ze znacznym stopniem niepełnosprawnych wśród zatrudnionych niepełnosprawnych w Zakładach Aktywności Zawodowej.....	71
3.5.	Udział pracowników z umiarkowanym stopniem niepełnosprawnych wśród zatrudnionych niepełnosprawnych w Zakładach Aktywności Zawodowej	72
3.6.	Udział osób długotrwale bezrobotnych wśród uczestników zajęć Centrów Integracji Społecznej	72
3.7.	Udział osób niepełnosprawnych wśród uczestników zajęć Centrów Integracji Społecznej	72
3.8.	Udział osób uzależnionych od alkoholu lub środków psychoaktywnych wśród uczestników zajęć Centrów Integracji Społecznej	72

3.9.	Udział osób długotrwale bezrobotnych wśród uczestników zajęć Klubów Integracji Społecznej	73
3.10.	Udział osób niepełnoprawnych wśród uczestników zajęć Klubów Integracji Społecznej	73
3.11.	Udział osób uzależnionych od alkoholu lub środków psychoaktywnych wśród uczestników zajęć Klubów Integracji Społecznej	73
4.	ŚRODKI PRZEZNACZANE NA INTEGRACJĘ SPOŁECZNO-ZAWODOWĄ PRZEZ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	73
4.1.	Udział środków przeznaczonych na integrację społeczno-zawodową w budżetach JST	73
4.2.	Udział środków przeznaczonych na działalność Centrów Integracji Społecznej w budżetach JST	74
4.3.	Udział środków przeznaczonych na integrację społeczno-zawodową osób niepełnosprawnych w budżetach JST	75
5.	WSKAŹNIKI ZWIĄZANE Z JAKOŚCIĄ USŁUG REINTEGRACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ	75
5.1.	Średnia liczba uczestników na 1 Warsztat Terapii Zajęciowej .	75
5.2.	Średnia liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na 1 aktywny Zakład Aktywności Zawodowej.....	75
5.3.	Przeciętne zatrudnienie w Warsztatach Terapii Zajęciowej w przeliczeniu na 1 placówkę	75
5.4.	Przeciętne zatrudnienie w Centrach Integracji Społecznej w przeliczeniu na 1 placówkę	77
5.5.	Liczba uczestników przypadająca na 1 zatrudnionego w Centrum Integracji Społecznej	77
5.6.	Udział usług reintegracji społecznej w usługach świadczonych w Centrum Integracji Społecznej	78
5.7.	Udział usług reintegracji zawodowej w usługach świadczonych w Centrum Integracji Społecznej	78
5.8.	Liczba świadczonych usług reintegracji społecznej i zawodowej w przeliczeniu na 1 Centrum Integracji Społecznej	78
5.9.	Udział usług reintegracji społecznej w usługach świadczonych w Klubach Integracji Społecznej	79
5.10.	Udział usług reintegracji zawodowej w usługach świadczonych w Klubach Integracji Społecznej.....	79
5.11.	Liczba świadczonych usług reintegracji społecznej i zawodowej w przeliczeniu na 1 Klub Integracji Społecznej	79

6.	WSKAŹNIKI ZWIĄZANE Z EFEKTYWNOŚCIĄ USŁUG REINTEGRACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ	79
6.1.	Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych na stanowiskach dofinansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	80
6.2.	Przeciętne wynagrodzenie brutto na 1 etat dofinansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	81
6.3.	Roczny koszt działalności placówki na 1 uczestnika Warsztatu Terapii Zajęciowej	82
6.4.	Roczny koszt działalności Centrum Integracji Społecznej na 1 uczestnika zajęć (w tys. zł)	83
6.5.	Udział przychodów Centrów Integracji Społecznej z własnej działalności w przychodach ogółem.....	84
o	V. OCENA SPEŁNIANIA KRYTERIÓW JAKOŚCI DANYCH	85
	SYSTEM PRZETWARZANIA DANYCH Z SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH - dane według powiatów dotyczące dofinansowania kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej	86
	Lista jednostek organizacyjnych, którym nadano status zakładu aktywności zawodowej	86
	Informacja półroczna dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w zakładach aktywności zawodowej	87
	Lista jednostek organizacyjnych, którym nadano status centrum integracji społecznej.....	88
	Dane jednostkowe ze sprawozdania rocznego CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej.....	89
	Baza ze sprawozdań serii Rb w zakresie wydatków budżetowych jednostek samorządu terytorialnego.....	91
	Rejestr klubów integracji społecznej.....	91
	System Obsługi Dofinansowań i Refundacji.....	93
o	VI. REKOMENDACJE DOTYCZĄCE UDOSKONALEŃ SYSTEMÓW ZBIERANIA OPRACOWYWANYCH DANYCH ADMINISTRACYJNYCH.....	95
	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	95
	SYSTEM PRZETWARZANIA DANYCH Z SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH - dane dotyczące dofinansowania kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.....	95
	SYSTEM PRZETWARZANIA DANYCH Z SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH - dane jednostkowe o warsztatach terapii zajęciowej	95

SYSTEM PRZETWARZANIA DANYCH Z SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH	
- dane jednostkowe o zakładach aktywności zawodowej.....	95
System Obsługi Dofinansowań i Refundacji.....	95
MRPIPS, Departament Pomocy i Integracji Społecznej	96
Dane jednostkowe ze sprawozdania rocznego CIS z Krajowego	
Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej.....	96
Informacje roczne z działalności klubów integracji społecznej.....	96
Ocena Zasobów Pomocy Społecznej - Dane zagregowane na	
poziomie powiatów o KIS, ZAZ, WTZ.....	97
MRPiPS, Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych.....	97
Informacja półroczna dotycząca wydanych decyzji oraz stanu	
zatrudnienia w Zakładach Aktywności Zawodowej INF-ZPCh_ZAZ.....	97
Ministerstwo Finansów, Departament Finansów Samorządu Terytorialnego	98
Baza ze sprawozdań serii Rb w zakresie wydatków budżetowych	
jednostek samorządu terytorialnego.....	98
Wojewodowie.....	98
Lista jednostek organizacyjnych, którym nadano status CIS	98
Rejestr klubów integracji społecznej.....	98
Lista jednostek organizacyjnych, którym nadano status zakładu	
aktywności zawodowej	98
○ VII. Rekomendacje dotyczące włączenia przetestowanych źródeł danych i metodologii	
tworzenia wybranych wskaźników do Zintegrowanego Systemu Monitorowania Sektora	
Ekonomii Społecznej, który powstanie w ramach PO Wiedza Edukacja Rozwój.....	99
Źródła danych rekomendowane do włączenia do ZSMSES	99
Wskaźniki rekomendowane do włączenia do ZSMSES.....	99
○ VIII. PODSUMOWANIE	110
○ IX. WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW	111
○ X. SPIS TABLIC I MAP	111

SŁOWNICZEK STOSOWANYCH SKRÓTÓW

Akty prawne

- u.f.p. - ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.)
- u.p.s. - ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm)
- u.p.z.r.p. - ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065, z późn. zm.)
- u.r.-ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości(Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.))
- u.r.z.s. - ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2016 r. poz. 2046 z późn. zm.)
- u.z.s. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 1828 z późn. zm.).

Sprawozdania /Formularze

- Rb-28S - sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego
- WN-D - wniosek o wypłatę miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych
- INF-D-P - Miesięczna informacja o wynagrodzeniach, zatrudnieniu, stopniach i rodzaju niepełnosprawności pracowników niepełnosprawnych (*załącznik do WN-D*)
- INF-ZPCh-ZAZ - Zbiorcza informacja półroczna dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej i zakładach aktywności zawodowej

Inne

- CAS/SAC – Centralna Aplikacja Statystyczna / Statystyczna Aplikacja Centralna
- CIS- centrum integracji społecznej
- FGŚP – Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych
- GUS – Główny Urząd Statystyczny
- JST – jednostki samorządu terytorialnego
- KIS - klub integracji społecznej
- KESO - numer nadawany w Centralnej Aplikacji Statystycznej
- MF – Ministerstwo Finansów
- MRPIPS - Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
- MR – Ministerstwo Rozwoju (obecnie Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju)
- NIP – numer identyfikacji podatkowej
- OBM – operacyjna baza mikrodanych
- OPS – ośrodek pomocy społecznej
- OZPS - Ocena Zasobów Pomocy Społecznej
- PBSSP – Program Badań Statystycznych Statystyki Publicznej
- PFRON - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

- POWER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
- PUP – powiatowy urząd pracy
- ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
- SPDSP - System Przetwarzania Danych z Samorządów Powiatowych
- SODIR - Systemu Obsługi Dofinansowań i Refundacji
- UW – urząd wojewódzki
- WTZ - warsztat terapii zajęciowej
- ZAZ - zakład aktywności zawodowej
- ZPCh – zakład pracy chronionej
- ZSMSES – Zintegrowany System Monitorowania Sektora Ekonomii Społecznej

I. WSTĘP

Niniejszy raport jest efektem realizacji pracy badawczej *Usługi integracji społeczno-zawodowej na poziomie NTS 4*. Celem pracy badawczej było uzupełnienie dotychczas prowadzonego przez Główny Urząd Statystyczny pomiaru dostępności, jakości i efektywności usług publicznych w zakresie integracji społeczno-zawodowej grup wykluczonych społecznie, w ramach corocznego badania *Nowe jednostki gospodarki społecznej: centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, warsztaty terapii zajęciowej, zakłady aktywności zawodowej*. Ponadto realizacja pracy badawczej miała na celu dostarczenie danych dla lepszego monitorowania i planowania polityki spójności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

Uzasadnieniem dla podjęcia przedmiotowej pracy badawczej jest znaczenie placówek świadczących usługi z zakresu integracji społeczno-zawodowej, nazywanych często podmiotami/jednostkami reintegracyjnymi, jako istotnej części sektora ekonomii społecznej, który znajduje miejsce w kluczowych dokumentach strategicznych wskazujących i charakteryzujących kierunki rozwoju kraju.

Zainteresowanie danymi statystycznymi dotyczącymi placówek realizujących usługi integracji społeczno-zawodowej jest szerokie. Wśród zainteresowanych wymienić można różnego typu podmioty planujące działania związane z włączaniem zawodowym i społecznym osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, które wskazywane są w dokumentach strategicznych na poziomie Unii Europejskiej i na poziomie krajowym jako kluczowe dla realizacji polityki spójności. Dane odpowiadają zatem na potrzeby użytkowników krajowych - na poziomie centralnym szczególnie wskazać można Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwo Rozwoju. W ramach władz samorządowych - samorząd województwa i powiatu, które wykorzystać mogą dane do tworzenia lokalnej polityki społecznej, a także podległe im jednostki (w tym głównie Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej, Ośrodki Pomocy Społecznej i Powiatowe Urzędy Pracy). Danymi w tym obszarze zainteresowane są również organizacje pozarządowe działające w obszarze włączenia społecznego i środowiska naukowe – przede wszystkim z dziedziny polityki społecznej.

W ramach pierwszego etapu pracy *Usługi integracji społeczno-zawodowej na poziomie NTS 4* zostały pozyskane, rozpoznane i zintegrowane zbiory danych jednostkowych od organów administracji rządowej i samorządowej na temat funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej (WTZ), zakładów aktywności zawodowej (ZAZ), centrów integracji społecznej (CIS) i klubów integracji społecznej (KIS). Ponadto przeprowadzono diagnozę pozyskanych zbiorów administracyjnych, analizę ich jakości i wyjaśniano niespójności z gestorami danych, a także prowadzono ocenę możliwości wykorzystania poszczególnych zbiorów do dalszych prac. Podjęto również próbę zaprojektowania wstępnego zestawu wskaźników, które miały zostać zweryfikowane podczas naliczania danych w drugim etapie pracy badawczej.

Z kolei w ramach drugiego etapu prac testowo naliczono zestaw wskaźników zaprojektowanych w pierwszym etapie. Następnie przeprowadzono weryfikację poszczególnych wskaźników i dokonano wyboru ostatecznego zestawu, w którym uwzględniono również niezbędne modyfikacje w stosunku do pierwotnej listy wskaźników. Efektem przeprowadzonych prac jest niniejszy raport końcowy oraz baza danych zawierająca naliczone wskaźniki na poziomie powiatów, podregionów i województw, stanowiąca załącznik do raportu. Wszystkie prezentowane zarówno w bazie, jak i w niniejszym raporcie wskaźniki dotyczą 2016 r.

Raport końcowy zawiera omówienie oraz podsumowanie wyników działań podejmowanych w ramach pracy badawczej. W rozdziale II raportu zaprezentowano ostateczną listę wskaźników, jaka została przyjęta po przeprowadzeniu weryfikacji w drugim etapie pracy badawczej. Wskaźniki te zostały uporządkowane według obszarów związanych z dostępnością, jakością i efektywnością usług reintegracyjnych. Następnie w rozdziale III przedstawiono charakterystykę poszczególnych wskaźników wynikającą z przeprowadzonych naliczeń. Rozdział ten zawiera również opis ewentualnych modyfikacji w metodologii naliczania wskaźników w stosunku do założeń wypracowanych w pierwszym etapie pracy badawczej, a także rekomendacje dotyczące możliwego poziomu terytorialnej prezentacji danych dla każdego wskaźnika.

Kluczowym elementem przeprowadzonej pracy badawczej była przestrzenna analiza danych, którą zaprezentowano w rozdziale IV dla ostatecznie wybranych wskaźników. Rozdział V raportu z kolei zawiera ocenę jakości pozyskanych danych wyjściowych, a w rozdziale VI znalazły się rekomendacje dotyczące udoskonalenia systemów zbierania opracowywanych danych administracyjnych uporządkowane według gestorów poszczególnych źródeł. W ostatnim, VII rozdziale przedstawiono rekomendacje dotyczące włączenia przetestowanych źródeł danych i metodologii tworzenia wybranych wskaźników do Zintegrowanego Systemu Monitorowania Sektora Ekonomii Społecznej.

1. Zakres podmiotowy

Niniejsza praca badawcza dotyczy placówek integracji społeczno-zawodowej, zwanymi również nowymi jednostkami gospodarki społecznej/ekonomii społecznej. Świadczą one usługi publiczne, których celem jest poprawa spójności społecznej poprzez usługi reintegracyjne adresowane do osób niepełnosprawnych lub innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wyspecjalizowane placówki świadczące publiczne usługi integracji społeczno-zawodowej prowadzone są z reguły przez administrację samorządową lub podmioty pozarządowe. Są to jednostki organizacyjne, które nie mają swojej odrębnej osobowości prawnej i działają na zasadach ściśle określonych w aktach prawnych. Dla lepszego zrozumienia specyfiki ich działania poniżej została zaprezentowana krótka charakterystyka każdego z typów tych placówek.

- **Warsztaty terapii zajęciowej (WTZ)** są placówkami realizującymi zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Jednostki te stanowią wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo część większej struktury organizacyjnej wyposażonej w osobowość prawną lub posiadającej zdolność do czynności prawnych. Mogą być organizowane przez fundacje, stowarzyszenia lub przez inne podmioty, w tym jednostki samorządu terytorialnego. Podstawą prawną ich działania są:
  - ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
  - rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej.

Uczestnikiem WTZ może zostać osoba niepełnosprawna intelektualnie bądź ruchowo, posiadająca orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz z wpisanym w orzeczeniu wskazaniem do terapii zajęciowej. Terapia w warsztacie realizowana jest na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika, który

zawiera informacje dotyczące osoby niepełnosprawnej, planowanych działań wobec uczestnika i spodziewanych efektów tych działań.

Koszty utworzenia i działalności WTZ finansowane są w głównej mierze ze środków PFRON, a ponadto ze środków samorządowych i innych źródeł. Maksymalne dofinansowanie ze środków PFRON na tworzenie warsztatów terapii zajęciowej wynosi 70%, natomiast koszty działalności, w tym wynikające ze zwiększonej liczby uczestników warsztatu, pokrywane są do 90% ich wartości¹.

- **Zakłady Aktywności Zawodowej (ZAZ)** funkcjonują na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Są to wyodrębnione, organizacyjnie i finansowo jednostki tworzone przez gminę, powiat oraz fundację, stowarzyszenie lub inną organizację społeczną, której statutowym zadaniem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.

Zakład aktywności zawodowej posiada wymóg zatrudniania wśród ogółu zatrudnionych co najmniej 70% osób niepełnosprawnych, zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności lub do umiarkowanego, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną, w tym osób, w stosunku do których Rada Programowa zajęła stanowisko uzasadniające podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej.

- **Centra integracji społecznej (CIS)** funkcjonują na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym. Ich zadaniem jest świadczenie usług służących reintegracji zawodowej i społecznej osobom, które podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich potrzeb życiowych, znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Do grup tych zalicza się w szczególności: bezdomnych, uzależnionych od alkoholu lub narkotyków (po zakończonej terapii), chorujących psychicznie, niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, zwalnianych z zakładów karnych oraz uchodźców.

CIS to instytucja, która ma charakter edukacyjny, a jednym z elementów edukacji może być praca uczestników w ramach działalności handlowej, usługowej lub wytwórczej. Między CIS a uczestnikami zajęć w CIS nie powstaje stosunek pracy. Uczestnicy CIS mają status osób bezrobotnych, a od CIS otrzymują świadczenie integracyjne w wysokości zasiłku dla bezrobotnych.

CIS-y mogą być tworzone przez jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, organizacje wyznaniowe oraz spółdzielnie socjalne.

- **Kluby Integracji Społecznej (KIS)** funkcjonują również na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym. Celem klubów jest reintegracja zawodowa i społeczna

---

¹ <http://www.niepelnosprawni.gov.pl/art,10,warsztaty-terapii-zajeciowej> (dostęp 27.09.2017).

osób wykluczonych społecznie, jednak w odróżnieniu od CIS reintegracja uczestnika nie odbywa się poprzez wykonywanie konkretnej pracy.

KIS udziela pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych. Z założenia powinien być otwarty na potrzeby lokalnego środowiska i starać się dopasować swoim zakresem świadczonych usług i działaniem do potrzeb wszystkich grup zagrożonych wykluczeniem.

Kluby mogą być tworzone przez jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe i spółdzielnie socjalne.

2. Uzasadnienie celowości realizacji pracy badawczej

W *Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030 Trzecia Fala Nowoczesności* – w celu „Poprawa spójności społecznej” zawarto cel operacyjny 3.1. pn. „Wprowadzenie zmian w systemie świadczeń”, mając na uwadze to, aby wsparcie trafiało do grup realnie go potrzebujących oraz rozbudowę systemu wsparcia opartego na usługach społecznych, w tym ekonomii społecznej. Ekonomia społeczna została także ujęta w najważniejszym obecnie dokumencie programowym w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej Polski - *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020* (z perspektywą do 2030 r.), przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 14 lutego 2017 r.

Następstwem uznania ekonomii społecznej za jeden z kluczowych instrumentów w sferze zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego było poświęcenie jej *Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej*. W programie, przyjętym przez Radę Ministrów 12 sierpnia 2014 r., scharakteryzowano kluczowe kierunki interwencji publicznej mające służyć kształtowaniu jak najlepszych warunków dla rozwoju ekonomii społecznej, w tym podmiotów reintegracyjnych, co prowadzić ma do realizacji kluczowych celów rozwojowych kraju.

Również w związku z wdrażaniem funduszy unijnych w perspektywie 2014-2020, w ramach Wytycznych Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 24 października 2016 r. w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 CIS, KIS, ZAZ, WTZ jako podmioty reintegracyjne zostały zaliczone do podmiotów ekonomii społecznej, które mogą być objęte usługami wsparcia. Ponadto wytyczne bezpośrednio wskazują na możliwość finansowania w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych tworzenia nowych CIS i KIS, zaś decyzję o przeznaczeniu środków na utworzenie ZAZ i WTZ pozostawiają województwom.

Ekonomia społeczna jest ponadto obecna w zapisach strategii zintegrowanych, w tym w *Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego*, *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego*, *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego*, *Strategii Sprawne Państwo*, *Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki*.

II. LISTA WSKAŹNIKÓW

Podczas pierwszego etapu pracy badawczej opracowano wstępną propozycję wskaźników pozwalających na określenie dostępności, jakości i efektywności usług z zakresu integracji społeczno-zawodowej wraz z ich opisem i metodologią naliczania. W drugim etapie prac podjęto działania mające na celu wypracowanie ostatecznego zestawu wskaźników. Dokonano testowego ich naliczenia, które wymagało m.in. połączenia danych z różnych źródeł, utworzenia niezbędnych zmiennych analitycznych oraz zagregowania danych na poszczególnych poziomach (powiat, podregion, województwo). Naliczone wskaźniki zostały zweryfikowane i w razie potrzeby – odpowiednio zmodyfikowane. Wprowadzone zmiany dotyczyły przede wszystkim wskaźników związanych z dostępnością usług reintegracyjnych, zwłaszcza metodologii ich naliczania. Ewentualne zmiany zasygnalizowane zostały w części *Ocena możliwości prezentacji poszczególnych wskaźników usług integracji społeczno-zawodowej*. Analiza opracowanych danych pozwoliła na wybór wskaźników, które będą prezentowane w niniejszym raporcie.

Ostateczna lista wskaźników została uporządkowana według obszarów związanych z dostępnością, jakością i efektywnością usług reintegracyjnych. Opis konstrukcji poszczególnych wskaźników został umieszczony w raporcie podsumowującym efekty pierwszego etapu pracy badawczej. Przy każdym proponowanym wskaźniku została wskazana jego jednostka miary, zaś stosowane skróty wyjaśniono w części *Słowniczek stosowanych skrótów*.

1. LICZBA PLACÓWEK

- 1.1. Liczba aktywnych jednostek świadczących usługi reintegracji społeczno-zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców
- 1.2. Liczba warsztatów terapii zajęciowej i zakładów aktywności zawodowej na 10 tys. osób niepełnosprawnych
- 1.3. Liczba aktywnych warsztatów terapii zajęciowej
- 1.4. Liczba warsztatów terapii zajęciowej na 10 tys. osób niepełnosprawnych
- 1.5. Liczba aktywnych zakładów aktywności zawodowej
- 1.6. Liczba aktywnych zakładów aktywności zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. niepełnosprawnych osób bezrobotnych
- 1.7. Liczba aktywnych centrów integracji społecznej oraz klubów integracji społecznej w przeliczeniu na 10 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy
- 1.8. Liczba aktywnych centrów integracji społecznej
- 1.9. Liczba aktywnych centrów integracji społecznej w przeliczeniu na 10 tys. osób bezrobotnych
- 1.10. Liczba aktywnych klubów integracji społecznej
- 1.11. Liczba aktywnych klubów integracji społecznej w przeliczeniu na 10 tys. osób bezrobotnych

2. LICZBA UCZESTNIKÓW

- 2.1. Liczba odbiorców usług reintegracji społeczno-zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców
- 2.2. Liczba uczestników warsztatów terapii zajęciowej i zakładów aktywności zawodowej na 10 tys. osób niepełnosprawnych
- 2.3. Liczba uczestników warsztatów terapii zajęciowej na 10 tys. osób niepełnosprawnych

- 2.4. Liczba niepełnosprawnych pracowników zakładów aktywności zawodowej na 10 tys. osób niepełnosprawnych
- 2.5. Liczba uczestników zajęć w centrach integracji społecznej oraz klubów integracji społecznej w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy
- 2.6. Liczba uczestników zajęć centrów integracji społecznej w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy
- 2.7. Liczba uczestników zajęć w klubach integracji społecznej w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy

3. **CHARAKTERYSTYKA UCZESTNIKÓW**

- 3.1. Udział kobiet wśród uczestników warsztatów terapii zajęciowej (w %)
- 3.2. Udział młodzieży wśród uczestników warsztatów terapii zajęciowej (w %)
- 3.3. Udział zatrudnionych osób niepełnosprawnych w liczbie zatrudnionych osób w zakładach aktywności zawodowej (w %)
- 3.4. Udział pracowników ze znacznym stopniem niepełnosprawnych wśród zatrudnionych niepełnosprawnych w zakładach aktywności zawodowej (w %)
- 3.5. Udział pracowników z umiarkowanym stopniem niepełnosprawnych wśród zatrudnionych niepełnosprawnych w zakładach aktywności zawodowej (w %)
- 3.6. Udział osób długotrwale bezrobotnych wśród uczestników zajęć centrów integracji społecznej (w %)
- 3.7. Udział osób niepełnosprawnych wśród uczestników zajęć centrów integracji społecznej (w %)
- 3.8. Udział osób uzależnionych od alkoholu lub środków psychoaktywnych wśród uczestników zajęć centrów integracji społecznej (w %)
- 3.9. Udział osób długotrwale bezrobotnych wśród uczestników zajęć klubów integracji społecznej (w %)
- 3.10. Udział osób niepełnosprawnych wśród uczestników zajęć klubów integracji społecznej (w %)
- 3.11. Udział osób uzależnionych od alkoholu lub środków psychoaktywnych wśród uczestników zajęć klubów integracji społecznej (w %)

4. **ŚRODKI PRZEZNACZANE NA INTEGRACJĘ SPOŁECZNO-ZAWODOWĄ PRZEZ JST**

- 4.1. Udział środków przeznaczonych na integracje społeczno-zawodową w budżetach JST (w ‰)
- 4.2. Udział środków przeznaczonych na działalność centrów integracji społecznej w budżetach JST (w ‰)
- 4.3. Udział środków przeznaczonych na integrację społeczno-zawodową osób niepełnosprawnych w budżetach JST (w ‰)

5. **WSKAŹNIKI ZWIĄZANE Z JAKOŚCIĄ USŁUG REINTEGRACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ**

- 5.1. Średnia liczba uczestników na 1 warsztatów terapii zajęciowej
- 5.2. Średnia liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na 1 aktywny zakład aktywności zawodowej
- 5.3. Przeciętne zatrudnienie w warsztatach terapii zajęciowej w przeliczeniu na 1 placówkę
- 5.4. Przeciętne zatrudnienie w centrach integracji społecznej w przeliczeniu na 1 placówkę
- 5.5. Liczba uczestników przypadająca na 1 zatrudnionego w centrach integracji społecznej

- 5.6. Udział usług reintegracji społecznej w usługach świadczonych w centrach integracji społecznej (w %)
- 5.7. Udział usług reintegracji zawodowej w usługach świadczonych w centrach integracji społecznej (w %)
- 5.8. Liczba świadczonych usług reintegracji społecznej i zawodowej w przeliczeniu na 1 centrum integracji społecznej
- 5.9. Udział usług reintegracji społecznej w usługach świadczonych w klubach integracji społecznej (w %)
- 5.10. Udział usług reintegracji zawodowej w usługach świadczonych w klubach integracji społecznej (w %)
- 5.11. Liczba świadczonych usług reintegracji społecznej i zawodowej w przeliczeniu na 1 klubu integracji społecznej

6. **WSKAŹNIKI ZWIĄZANE Z EFEKTYWNOŚCIĄ USŁUG REINTEGRACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ**

- 6.1. Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych na stanowiskach dofinansowanych ze środków PFRON
- 6.2. Przeciętne wynagrodzenie brutto na 1 etat dofinansowany ze środków PFRON (w zł)
- 6.3. Roczny koszt działalności placówki na 1 uczestnika warsztatów terapii zajęciowej (w tys. zł)
- 6.4. Roczny koszt działalności centrów integracji społecznej na 1 uczestnika zajęć (w tys. zł)
- 6.5. Udział przychodów centrów integracji społecznej z własnej działalności w przychodach ogółem (w %)
- 6.6. Roczny koszt działalności centrów integracji społecznej na 1 usamodzielnionego uczestnika zajęć (w tys. zł)
- 6.7. Udział uczestników, którzy ukończyli zajęcia w centrów integracji społecznej wśród uczestników ogółem (w %)
- 6.8. Udział uczestników usamodzielnionych wśród osób, które ukończyły zajęcia w centrów integracji społecznej (w %)
- 6.9. Udział uczestników, którzy ukończyli zajęcia w klubów integracji społecznej wśród uczestników ogółem (w %)

III. OCENA MOŻLIWOŚCI PREZENTACJI POSZCZEGÓLNYCH WSKAŹNIKÓW USŁUG INTEGRACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ

Przygotowany zestaw wskaźników wynikowych został oceniony również pod kątem możliwości prezentacji danych na jak najniższym poziomie agregacji terytorialnej. Dla każdego wskaźnika opracowano statystyki opisowe, a także przeprowadzono analizę pozwalającą ocenić skalę zjawiska, którego dotyczy wskaźnik na poszczególnych poziomach agregacji (województwo, podregion, powiat).

1. LICZBA PLACÓWEK INTEGRACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ w 2016 r.

Tablica 1.1. Liczba aktywnych jednostek świadczących usługi reintegracji społeczno-zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	0	3,9
1 obserwacji	0	0	22,6
2-3 obserwacji	0	0	40,5
od 4 obserwacji	100	100	32,9
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)			
Minimum	0,2	0,1	0,1
Maksimum	0,6	0,7	1,5
Średnia	0,3	0,3	0,4
Mediana	0,3	0,3	0,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: PFRON – System Przetwarzania Danych z Samorządów Powiatowych- dane o dofinansowaniu kosztów tworzenia i działalności WZ ze środków PFRON; UW - informacja półroczna dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w ZAZ, informacja roczna z działalności KIS; MRPiPS - sprawozdania roczne CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej; GUS - Bank Danych Lokalnych.

Rekomendowanym poziomem przestrzennej prezentacji danych jest województwo oraz podregion. Ze względu na stosunkowo wysoki odsetek powiatów, w których zidentyfikowano więcej niż 1 jednostkę reintegracyjną (73%), dopuszcza się prezentowanie danych na tym poziomie agregacji terytorialnej.

Tablica 1.2. Liczba WTZ i ZAZ na 10 tys. osób niepełnosprawnych w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	0	6,3
1 obserwacji	0	0	37,6
2-3 obserwacji	0	2,8	42,9
od 4 obserwacji	100	97,2	13,2
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)			
Minimum	1,2	0,4	0,4
Maksimum	2,2	4,8	9,5
Średnia	1,7	1,8	2,2
Mediana	1,7	1,7	1,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: PFRON – System Przetwarzania Danych z Samorządów Powiatowych- dane o dofinansowaniu kosztów tworzenia i działalności WTZ ze środków PFRON; UW – informacja pótroczna dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w ZAZ; GUS - Bank Danych Lokalnych.

W związku z niewielką skalą zjawiska (0,8 tys. jednostek) do prezentacji wskaźnika – liczba WTZ i ZAZ – zastosowano przeliczenie na 10 tys. osób niepełnosprawnych (zamiast pierwotnie 1 tys. niepełnosprawnych).

Rekomendowanym poziomem przestrzennej prezentacji danych jest województwo oraz podregion – odsetek województw oraz podregionów, w których zlokalizowano 4 bądź więcej jednostek reintegracyjnych (WTZ i ZAZ), wyniósł odpowiednio – 100% i 97%. Ze względu na stosunkowo wysoki odsetek powiatów, w których nie zidentyfikowano żadnych WTZ i ZAZ (6%) bądź 1 taką jednostkę (38%), nie zaleca się prezentacji danych na tym poziomie agregacji terytorialnej.

Tablica 1.3. Liczba aktywnych Warsztatów Terapii Zajęciowej w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	0	6,3
1 obserwacji	0	0	48,2
2-3 obserwacji	0	2,8	36,8
od 4 obserwacji	100	97,2	8,7

STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)

Minimum	15,0	2,0	1,0
Maksimum	87,0	25,0	15,0
Średnia	44,3	9,8	2,0
Mediana	38,5	9,0	1,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PFRON – System Przetwarzania Danych z Samorządów Powiatowych.

W związku z niewielką skalą zjawiska (0,7 tys. jednostek) rekomendowanym poziomem przestrzennej prezentacji danych jest województwo oraz podregion – odsetek województw oraz podregionów, w których zlokalizowano 4 bądź więcej WTZ, wyniósł odpowiednio – 100% i 97%. Ze względu na stosunkowo wysoki odsetek powiatów, w których nie zidentyfikowano żadnego WTZ (6%) bądź 1 taką jednostkę (48%), nie zaleca się prezentacji danych na tym poziomie agregacji terytorialnej.

Tablica 1.4. Liczba WTZ na 10 tys. osób niepełnosprawnych w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	0	6,3
1 obserwacji	0	0	48,2
2-3 obserwacji	0	2,8	36,8
od 4 obserwacji	100	97,2	8,7

STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)

Minimum	1,0	0,4	0,3
Maksimum	2,0	4,1	7,9
Średnia	1,5	1,6	1,9
Mediana	1,5	1,4	1,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: PFRON – System Przetwarzania Danych z Samorządów Powiatowych - dane o dofinansowaniu kosztów tworzenia i działalności WTZ ze środków PFRON; GUS - Bank Danych Lokalnych.

W związku z niewielką skalą zjawiska (0,7 tys. jednostek do prezentacji wskaźnika – liczba WTZ w odniesieniu do liczby niepełnosprawnych zastosowano przeliczenie na 10 tys. osób niepełnosprawnych (zamiast pierwotnie planowanego 1 tys. niepełnosprawnych).

Rekomendowanym poziomem przestrzennej prezentacji danych jest województwo oraz podregion – odsetek województw oraz podregionów, w których zlokalizowano 4 bądź więcej WTZ, wyniósł odpowiednio – 100% i 97%. Ze względu na stosunkowo wysoki odsetek powiatów, w których nie

zidentyfikowano żadnych WTZ (6%) bądź 1 taką jednostkę (48%), nie zaleca się prezentacji danych na tym poziomie agregacji terytorialnej.

Tablica 1.5. Liczba aktywnych Zakładów Aktywności Zawodowej w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	23,6	76,0
1 obserwacji	6,3	34,7	21,3
2-3 obserwacji	12,5	33,3	2,4
od 4 obserwacji	81,3	8,3	0,3
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)			
Minimum	1,0	1,0	1,0
Maksimum	13,0	4,0	4,0
Średnia	6,4	1,4	1,1
Mediana	6,5	1,0	1,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UW - informacja półroczna dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w ZAZ.

W związku z niewielką skalą zjawiska (103 jednostki) rekomendowanym poziomem przestrzennej prezentacji danych jest województwo – odsetek województw, w których zlokalizowano więcej niż 1 obserwację ZAZ, wyniósł odpowiednio – 93,8%. Ewentualnie można rozważyć prezentację danych na poziomie podregionu, w 41,7% wstąpił co najmniej 1 ZAZ. Ze względu na stosunkowo wysoki odsetek powiatów, w których nie zidentyfikowano żadnego ZAZ (76%) bądź 1 taką jednostkę (21,3%), nie zaleca się prezentacji danych na tym poziomie agregacji terytorialnej.

Tablica 1.6. Liczba aktywnych Zakładów Aktywności Zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. niepełnosprawnych osób bezrobotnych w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	23,6	76,0
1 obserwacji	6,3	34,7	21,3
2-3 obserwacji	12,5	33,3	2,4
od 4 obserwacji	81,3	8,3	0,3
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	3,6	5,0	9,6

Maksimum	27,0	51,3	204,1
Średnia	12,5	16,9	64,4
Mediana	12,5	14,2	50,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: UW - informacja półroczna dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w ZAZ; GUS - Bank Danych Lokalnych.

Rekomenduje się stosowanie wskaźnika w statystyce publicznej pod warunkiem zmiany sposobu przeliczenia. Pierwotnie zaproponowane przeliczenie na niepełnosprawne osoby bezrobotne okazało się być zbyt niskim poziomem dla prezentacji danych. W związku z tym rekomenduje się dla tego wskaźnika zastosowanie przeliczenia na 10 tys. niepełnosprawnych osób bezrobotnych.

W związku z niewielką skalą zjawiska (0,1 tys. jednostek) rekomendowanym poziomem przestrzennej prezentacji danych jest województwo – odsetek województw, w których zlokalizowano więcej niż 1 obserwacje ZAZ wyniósł 93,8%. Ze względu na stosunkowo wysoki odsetek powiatów, w których nie zidentyfikowano żadnego ZAZ (76%) bądź 1 taką jednostkę (21,3%) nie zaleca się prezentacji danych na tym poziomie agregacji terytorialnej.

Tablica 1.7. Liczba aktywnych jednostek CIS oraz KIS w przeliczeniu na 10 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	8	46
1 obserwacji	0	13	31
2-3 obserwacji	0	21	18
od 4 obserwacji	100	58	5
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	0,6	0,3	0,3
Maksimum	10,2	17,3	60,0
Średnia	3,3	3,5	6,2
Mediana	2,9	2,5	4,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: UW – informacja roczna z działalności KIS; MRPIPS - sprawozdanie roczne CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej; GUS -Bank Danych Lokalnych.

Rekomenduje się stosowanie wskaźnika w statystyce publicznej pod warunkiem zmiany sposobu przeliczenia. Pierwotnie zaproponowane przeliczenie na 1 tys. osób bezrobotnych okazało się być

zbyt niskim poziomem dla prezentacji danych. W związku z tym rekomenduje się dla tego wskaźnika zastosowanie przeliczenia na 10 tys. osób bezrobotnych.

Proponuje się prezentację terytorialną danych na poziomie podregionu oraz województwa. Nie rekomenduje się prezentacji danych na poziomie powiatów, ze względu na brak w prawie połowie powiatów KIS lub CIS (46% powiatów), a w kolejnych 31% obecność tylko jednej jednostki tego rodzaju. Ponadto należy zwrócić uwagę na wysoką rozpiętość wartości wskaźnika w powiatach (minimum wyniosło 0,3 a maksimum 60), co wynika z dominacji pojedynczych obserwacji.

Tablica 1.8. Liczba aktywnych Centrów Integracji Społecznej w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	28	70
1 obserwacji	0	14	22
2-3 obserwacji	0	36	7
od 4 obserwacji	100	22	1
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	3	1	1
Maksimum	23	14	5
Średnia	9,9	3,1	1,4
Mediana	8	2	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UW – informacja półroczna dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w ZAZ.

Wskaźnik jest użyteczny dla statystyki publicznej, gdyż dotyczy danych przydatnych dla użytkowników zewnętrznych i zgodnych z ich potrzebami. Ponadto wskaźnik zawiera dane, które mogą uzupełnić zasoby prezentowane np. w Banku Danych Lokalnych, Dziedzicznych Bazach Danych. Ze względu na małą liczbę obserwacji ogółem, najniższym możliwym poziomem terytorialnej prezentacji danych jest poziom województwa. Aż 70% powiatów nie posiadało aktywnego CIS, a na terenie kolejnych 22% znajdowała się tylko jedna jednostka tego rodzaju.

Na poziomie podregionów statystyki liczby CIS prezentują się trochę lepiej. Jednakże notuje się znaczny udział podregionów, gdzie nie ma takich jednostek lub występuje co najwyżej 1 CIS (42%). Ponadto w połowie podregionów, w których jest jednostka tego rodzaju, wskaźnik przyjmuje jedynie wartość 2. W efekcie ze względu na niskie wartości wskaźnika nie zaleca się prezentacji danych również na poziomie podregionów.

Tablica 1.9. Liczba aktywnych Centrów Integracji Społecznej w przeliczeniu na 10 tys. osób bezrobotnych w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	28	70
1 obserwacji	0	14	22
2-3 obserwacji	0	36	7
od 4 obserwacji	100	22	1
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	0,2	0,3	0,4
Maksimum	6,2	12,1	45,0
Średnia	1,5	2,0	4,9
Mediana	1,1	1,3	3,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: MRPiPS - sprawozdanie roczne CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej; GUS - Bank Danych Lokalnych.

Rekomenduje się stosowanie wskaźnika w statystyce publicznej pod warunkiem zmiany sposobu przeliczenia. Pierwotnie zaproponowane przeliczenie na osoby bezrobotne okazało się być zbyt niskim poziomem dla prezentacji danych. W związku z tym rekomenduje się dla tego wskaźnika zastosowanie przeliczenia na 10 tys. osób bezrobotnych.

Wskaźnik jest użyteczny dla statystyki publicznej, gdyż dotyczy danych przydatnych dla użytkowników zewnętrznych i zgodnych z ich potrzebami. Ponadto wskaźnik zawiera dane, które mogą uzupełnić zasoby prezentowane np. w Banku Danych Lokalnych, Dziedzinowych Bazach Danych. Ze względu na małą liczbę obserwacji ogółem, najniższym możliwym poziomem terytorialnej prezentacji danych jest poziom województwa. Aż 70% powiatów nie posiadało aktywnego CIS, a na terenie kolejnych 22% znajdowała się tylko jedna jednostka tego rodzaju. Ponadto należy zwrócić uwagę na wysoką rozpiętość wartości wskaźnika w powiatach (minimum wyniosło 0,4, a maksimum 45,0), co wynika z dominacji pojedynczych obserwacji.

Na poziomie podregionów statystyki wskaźnika prezentują się trochę lepiej. Jednakże notuje się znaczny udział podregionów, gdzie nie ma takich jednostek lub występuje co najwyżej 1 CIS (42%). W efekcie ze względu na niskie wartości wskaźnika nie rekomenduje się prezentacji danych również na poziomie podregionów.

Tablica 1.10. Liczba aktywnych Klubów Integracji Społecznej w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			

0 obserwacji	0,0	19,4	63,6
1 obserwacji	6,3	27,9	26,2
2-3 obserwacji	6,3	20,8	8,3
od 4 obserwacji	87,4	31,9	1,9
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	13,6	2,4	1,5
Maksimum	38	5	8
Średnia	2	1	1
Mediana	9,5	2	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UW – informacja roczna z działalności KIS.

Wskaźnik jest użyteczny dla statystyki publicznej, gdyż dotyczy danych przydatnych dla użytkowników zewnętrznych i zgodnych z ich potrzebami. Ponadto wskaźnik zawiera dane, które mogą uzupełnić zasoby prezentowane np. w Banku Danych Lokalnych, Dziedzinowych Bazach Danych. W związku z niewielką skalą zjawiska (217 podmiotów) rekomendowanym poziomem przestrzennej prezentacji danych jest województwo. Odsetek województw, w których zlokalizowano 4 bądź więcej KIS, wyniósł 87,4%. W uwagi na stosunkowo niski odsetek podregionów, w których występowały co najmniej 4 KIS (31,9%) – nie zaleca się prezentacji danych na poziomie podregionów. Ze względu na wysoki odsetek powiatów, w których nie zidentyfikowano żadnego KIS (63,6%), nie jest zasadna prezentacja danych na tym poziomie agregacji terytorialnej.

Tablica 1.11. Liczba aktywnych Klubów Integracji Społecznej w przeliczeniu na 10 tys. osób bezrobotnych w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0,0	19,4	63,6
1 obserwacji	6,3	27,9	26,2
2-3 obserwacji	6,3	20,8	8,3
od 4 obserwacji	87,4	31,9	1,9
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	1,8	2,1	5,2
Maksimum	4,9	8,6	31,8
Średnia	0,4	0,3	1,1
Mediana	1,6	1,5	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: UW – informacja roczna z działalności KIS; GUS - Bank Danych Lokalnych.

Rekomenduje się stosowanie wskaźnika w statystyce publicznej pod warunkiem zmiany sposobu przeliczenia. Zaproponowane pierwotnie przeliczenie na osoby bezrobotne okazało się zbyt niskim poziomem dla prezentacji danych. Rekomenduje się dla tego wskaźnika zastosowanie przeliczenia na 10 tys. osób bezrobotnych.

Wskaźnik jest użyteczny dla statystyki publicznej, gdyż dotyczy danych przydatnych dla użytkowników zewnętrznych i zgodnych z ich potrzebami. Ponadto wskaźnik zawiera dane, które mogą uzupełnić zasoby prezentowane np. w Banku Danych Lokalnych, Dziedzicznych Bazach Danych. Najniższym możliwym poziomem terytorialnej prezentacji danych jest poziom województwa – odsetek województw, w których zlokalizowano co najmniej 4 KIS, wyniósł 87,4%. Stosunkowo niski odsetek podregionów, w których występowały co najmniej 4 KIS (31,9%) – powoduje, że nie rekomenduje się prezentacji danych na poziomie podregionów. Ze względu na wysoki odsetek powiatów, w których nie zidentyfikowano żadnego KIS (63,6%), nie zaleca się prezentacji danych na tym poziomie agregacji terytorialnej.

2. LICZBA UCZESTNIKÓW

Tablica 2.1. Liczba odbiorców usług reintegracji społeczno-zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	0	3,9
1 obserwacji	0	0	22,6
2-3 obserwacji	0	0	40,5
od 4 obserwacji	100	100	32,9
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)			
Minimum	6,2	3,0	0,7
Maksimum	27,2	34,7	96,4
Średnia	15,2	14,1	15,6
Mediana	14,1	13,1	12,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: PFRON – System Przetwarzania Danych z Samorządów Powiatowych- dane o dofinansowaniu kosztów tworzenia i działalności WTZ ze środków PFRON; UW - informacja półroczna dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w ZAZ, informacja roczna z działalności KIS; MRPiPS - sprawozdania roczne CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej; GUS - Bank Danych Lokalnych.

Rekomendowanym poziomem przestrzennej prezentacji danych jest województwo oraz podregion – we wszystkich województwach oraz podregionach zlokalizowano minimum 4 jednostki reintegracyjne (WTZ, ZAZ, CIS bądź KIS). Ze względu na stosunkowo wysoki odsetek powiatów, w których zidentyfikowano więcej niż 1 jednostkę reintegracyjną (73%), dopuszcza się prezentowanie danych na tym poziomie agregacji terytorialnej.

Tablica 2.2. Liczba uczestników WTZ i ZAZ na 10 tys. osób niepełnosprawnych w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	0	6,3
1 obserwacji	0	0	37,6
2-3 obserwacji	0	2,8	42,9
od 4 obserwacji	100	97,2	13,2
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)			
Minimum	40,0	22,3	12,5
Maksimum	91,6	153,5	378,6
Średnia	66,7	67,0	82,9
Mediana	64,1	67,0	68,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: PFRON – System Przetwarzania Danych z Samorządów Powiatowych- dane o dofinansowaniu kosztów tworzenia i działalności WTZ ze środków PFRON; UW - informacja półroczna dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w ZAZ; GUS - Bank Danych Lokalnych.

W związku z niewielką skalą zjawiska (0,8 tys. jednostek) zmieniono sposób prezentacji wskaźnika – liczba uczestników WTZ i ZAZ zaprezentowana została w przeliczeniu na 10 tys. osób niepełnosprawnych (zamiast pierwotnie 1 tys. osób niepełnosprawnych). Rekomendowanym poziomem przestrzennej prezentacji danych jest województwo oraz podregion – odsetek województw oraz podregionów, w których zlokalizowano 4 bądź więcej jednostek reintegracyjnych (WTZ i ZAZ) wyniósł odpowiednio – 100% i 97%. Ze względu na stosunkowo wysoki odsetek powiatów, w których nie zidentyfikowano żadnych WTZ i ZAZ (6%) bądź 1 taką jednostkę (38%) nie zaleca się prezentacji danych na tym poziomie agregacji terytorialnej.

Tablica 2.3. Liczba uczestników WTZ na 10 tys. osób niepełnosprawnych w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	0	6,3

1 obserwacji	0	0	48,2
2-3 obserwacji	0	2,8	36,8
od 4 obserwacji	100	97,2	8,7

STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)

Minimum	38,8	2,9	2,9
Maksimum	79,8	125,6	302,4
Średnia	57,2	54,9	70,7
Mediana	52,7	54,6	60,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: PFRON – System Przetwarzania Danych z Samorządów Powiatowych - dane o dofinansowaniu kosztów tworzenia i działalności WTZ ze środków PFRON; GUS - Bank Danych Lokalnych.

W związku z niewielką skalą zjawiska (0,7 tys. WTZ) zmieniono sposób prezentacji wskaźnika – liczba uczestników WTZ zaprezentowana została w przeliczeniu na 10 tys. osób niepełnosprawnych (zamiast pierwotnie 1 tys. osób niepełnosprawnych). Rekomendowanym poziomem przestrzennej prezentacji danych jest województwo oraz podregion – odsetek województw oraz podregionów, w których zlokalizowano minimum 4 WTZ wyniósł odpowiednio – 100% i 97%. Ze względu na stosunkowo wysoki odsetek powiatów, w których nie zidentyfikowano żadnych WTZ (6%) bądź 1 taką jednostkę (48%), nie zaleca się prezentacji danych na tym poziomie agregacji terytorialnej.

Tablica 2.4. Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych w ZAZ w przeliczeniu na 10 tys. osób niepełnosprawnych w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	23,6	76,0
1 obserwacji	6,3	34,7	21,3
2-3 obserwacji	12,5	33,3	2,4
od 4 obserwacji	81,3	8,3	0,3
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)			
Minimum	1,2	1,8	1,8
Maksimum	19,9	39,2	210,9
Średnia	9,5	12,6	45,6
Mediana	9,5	11,7	39,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: UW - informacja półroczna dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w ZAZ; GUS - Bank Danych Lokalnych.

Rekomenduje się stosowanie wskaźnika w statystyce publicznej pod warunkiem zmiany sposobu przeliczenia. Pierwotnie zaproponowane przeliczenie niepełnosprawnych zatrudnionych w ZAZ na osoby niepełnosprawne okazało się być zbyt niskim poziomem dla prezentacji danych. W związku z tym zastosowano przeliczenie na 10 tys. osób niepełnosprawnych zamiast pierwotnie zaplanowanego 1 tys. niepełnosprawnych.

W związku z niewielką skalą zjawiska (0,1 tys. jednostek) rekomendowanym poziomem przestrzennej prezentacji danych jest województwo – odsetek województw, w których zlokalizowano więcej niż 1 obserwacje ZAZ wyniósł 93,8%. Ze względu na stosunkowo wysoki odsetek powiatów, w których nie zidentyfikowano żadnego ZAZ (76%) bądź 1 taką jednostką (21,3%), nie zaleca się prezentacji danych na tym poziomie agregacji terytorialnej.

Tablica 2.5. Liczba uczestników zajęć w CIS oraz KIS w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	10	51
1 obserwacji	0	11	26
2-3 obserwacji	0	21	18
od 4 obserwacji	100	58	5
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	1,7	1,2	1,2
Maksimum	47,0	88,7	309,0
Średnia	19,5	20,6	35,7
Mediana	19,2	14,5	21,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: UW - informacja roczna z działalności KIS; MRPiPS - sprawozdanie roczne CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej; GUS - Bank Danych Lokalnych.

Wskaźnik rekomendowany do stosowania w statystyce publicznej bez konieczności zmiany sposobu przeliczenia, jednak przy założeniu, że przedstawione w dalszej części raportu rekomendacje związane z poprawą jakości pozyskiwanych danych o działalności KIS zostaną wdrożone.

Proponuje się prezentację terytorialną danych na poziomie podregionu oraz województwa. Nie rekomenduje się prezentacji danych na poziomie powiatów, ze względu na brak w połowie powiatów jednostek tego rodzaju lub brak danych na temat ich uczestników (51% powiatów), a w kolejnych 26% obecność tylko jednej jednostki tego rodzaju. Ponadto należy zwrócić uwagę na wysoką rozpiętość wartości wskaźnika w powiatach (minimum wyniosło 1,2 a maksimum 309,0), co wynika z dominacji pojedynczych obserwacji.

Tablica 2.6. Liczba uczestników zajęć CIS w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	29	71
1 obserwacji	0	14	21
2-3 obserwacji	0	35	7
od 4 obserwacji	100	22	1
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	0,9	0,2	0,5
Maksimum	36	78,2	205,4
Średnia	9,4	12,8	29,0
Mediana	6,3	8,7	19,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: MRPiPS - sprawozdanie roczne CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej; GUS - Bank Danych Lokalnych.

Wskaźnik jest użyteczny dla statystyki publicznej, gdyż dotyczy danych przydatnych dla użytkowników zewnętrznych i zgodnych z ich potrzebami. Ponadto wskaźnik zawiera dane, które mogą uzupełnić zasoby prezentowane np. w Banku Danych Lokalnych, Dziedzicznych Bazach Danych. Ze względu na małą liczbę obserwacji ogółem, najniższym możliwym poziomem terytorialnej prezentacji danych jest poziom województwa. Na poziomie powiatów odnotowano aż 70% jednostek, które nie posiadały aktywnego CIS, a w kolejnych 1% nie wykazano żadnego uczestnika (w tym CIS z dwóch powiatów nie złożyły sprawozdania za 2016 r.). Ponadto należy zwrócić uwagę na wysoką rozpiętość wartości wskaźnika w powiatach (minimum wyniosło 0,5 a maksimum 205,4), co związane jest z dominacją pojedynczych obserwacji w powiatach.

Na poziomie podregionów statystyki wskaźnika prezentują się trochę lepiej. Jednakże notuje się znaczny udział podregionów, gdzie nie było takich jednostek lub występuje co najwyżej 1 CIS (42%). Dodatkowo w 1 z podregionów nie wykazano żadnego uczestnika (CIS nie złożyły sprawozdania za 2016 r.). W efekcie ze względu na niski poziom nasycenia terytorialnego obserwacji nie rekomenduje się prezentacji danych również na poziomie podregionów.

Tablica 2.7. Liczba aktywnych Klubów Integracji Społecznej w przeliczeniu na liczbę 1 tys. osób bezrobotnych w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0,0	20,8	67,6
1 obserwacji	0,0	26,4	22,7

2-3 obserwacji	12,5	20,8	7,8
od 4 obserwacji	87,5	32,0	1,9
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	11,0	13,3	28,6
Maksimum	24,3	67,4	309,0
Średnia	0,3	0,5	0,7
Mediana	9,4	5,9	15,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: UW - informacja roczna z działalności KIS; GUS - Bank Danych Lokalnych.

Wskaźnik może być przydatny dla statystyki publicznej, gdyż dotyczy danych przydatnych dla użytkowników zewnętrznych i zgodnych z ich potrzebami. Ponadto wskaźnik zawiera dane, które mogą uzupełnić zasoby prezentowane np. w Banku Danych Lokalnych, Dziedzinowych Bazach Danych. Jednak należy mieć na uwadze, że użyteczność wskaźnika zależy od wdrożenia przedstawionych w dalszej części raportu rekomendacji związanych z poprawą jakości pozyskiwanych danych o działalności KIS.

Rekomendowanym poziomem przestrzennej prezentacji danych jest województwo – odsetek województw, w których zlokalizowano co najmniej cztery KIS, wyniósł 87,4%. Nie rekomenduje się prezentacji danych na niższym poziomie agregacji, ponieważ występuje niski odsetek podregionów, w których występowały co najmniej cztery podmioty (32%). Odsetek powiatów, w których nie zidentyfikowano żadnego KIS wyniósł 67,6%.

3. CHARAKTERYSTYKA UCZESTNIKÓW

Tablica 3.1. Udział kobiet wśród uczestników WTZ w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	0	6,3
1 obserwacji	0	0	48,2
2-3 obserwacji	0	2,8	36,8
od 4 obserwacji	100	97,2	8,7
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)			
Minimum	40,7%	26,1%	22,2%
Maksimum	50,1%	58,3%	73,2%
Średnia	45,1%	45,0%	45,7%
Mediana	45,1%	45,3%	45,6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PFRON – System Przetwarzania Danych z Samorządów Powiatowych - dane o dofinansowaniu kosztów tworzenia i działalności WTZ ze środków PFRON.

W związku z niewielką skalą zjawiska (0,7 tys. WTZ) rekomendowanym poziomem przestrzennej prezentacji danych jest województwo oraz podregion – odsetek województw oraz podregionów, w których zlokalizowano minimum 4 WTZ wyniósł odpowiednio – 100% i 97%. Ze względu na niski odsetek powiatów, w których zidentyfikowano minimum 4 WTZ (9%) nie zaleca się prezentacji danych na tym poziomie agregacji terytorialnej.

Tablica 3.2. Udział młodzieży wśród uczestników WTZ w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	0	6,3
1 obserwacji	0	0	48,2
2-3 obserwacji	0	2,8	36,8
od 4 obserwacji	100	97,2	8,7
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)			
Minimum	0,2%	0,2%	0,6%
Maksimum	7,7%	30,8%	100,0%
Średnia	2,4%	4,4%	17,1%

Mediana	1,8%	2,4%	10,0%
---------	------	------	-------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PFRON – System Przetwarzania Danych z Samorządów Powiatowych- dane o dofinansowaniu kosztów tworzenia i działalności WTZ ze środków PFRON.

W związku z niewielką skalą zjawiska (0,7 tys. WTZ) rekomendowanym poziomem przestrzennej prezentacji danych jest województwo oraz podregion – odsetek województw oraz podregionów, w których zlokalizowano minimum 4 WTZ wyniósł odpowiednio – 100% i 97%. Ze względu na stosunkowo wysoki odsetek powiatów, w których nie zidentyfikowano żadnych WTZ (6%) bądź 1 taką jednostkę (48%), nie zaleca się prezentacji danych na tym poziomie agregacji terytorialnej.

Tablica 3.3. Udział zatrudnionych osób niepełnosprawnych w liczbie zatrudnionych osób w ZAZ w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	23,6	76,0
1 obserwacji	6,3	34,7	21,3
2-3 obserwacji	12,5	33,3	2,4
od 4 obserwacji	81,3	8,3	0,3
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)			
Minimum	72,4%	71,1%	70,0%
Maksimum	80,0%	88,9%	88,9%
Średnia	75,9%	76,0%	75,8%
Mediana	75,4%	75,2%	75,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UW– Informacja półroczna dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w ZAZ.

W związku z niewielką skalą zjawiska (0,1 tys. ZAZ) wskazanym poziomem prezentacji danych jest województwo - odsetek województw, w których zlokalizowano minimum 4 ZAZ, wyniósł 81,3%. Ze względu na niski odsetek powiatów i podregionów, w których zidentyfikowano minimum 4 ZAZ (0,3% i 8,3%) nie zaleca się prezentacji danych na tym poziomie agregacji terytorialnej. Ponadto wskaźnik ze względu na małe zróżnicowanie terytorialne nie jest rekomendowany docelowo do naliczania.

Tablica 3.4. Udział osób niepełnosprawnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności wśród zatrudnionych osób niepełnosprawnych w ZAZ w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	23,6	76,0
1 obserwacji	6,3	34,7	21,3

2-3 obserwacji	12,5	33,3	2,4
od 4 obserwacji	81,3	8,3	0,3

STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)

Minimum	52,5%	51,0%	49,1%
Maksimum	71,4%	75,9%	83,6%
Średnia	61,8%	61,0%	61,1%
Mediana	59,9%	59,0%	59,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UW – Informacja półroczna dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w ZAZ.

Tablica 3.5. Udział osób niepełnosprawnych z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności wśród zatrudnionych osób niepełnosprawnych w ZAZ w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	23,6	76,0
1 obserwacji	6,3	34,7	21,3
2-3 obserwacji	12,5	33,3	2,4
od 4 obserwacji	81,3	8,3	0,3
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	28,6%	23,0%	16,4%
Maksimum	46,7%	49,0%	50,9%
Średnia	37,7%	38,4%	38,4%
Mediana	39,2%	39,8%	40,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UW – Informacja półroczna dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w ZAZ.

W zakresie wskaźników 3.4. i 3.5. rekomenduje się stosowanie ich pod warunkiem zmiany sposobu obliczenia. Pierwotnie zaproponowany wskaźnik zakładał prezentację pełnej struktury niepełnosprawnych osób zatrudnionych w ZAZ według stopnia niepełnosprawności. Ze względu na niski odsetek grupy osób niepełnosprawnych z lekkim stopniem niepełnosprawności stanowiący mniej niż 0,6% na poziomie ogólnopolskim, a także tym że zatrudnienie w ZAZ nie jest kierowane do tej grupy niepełnosprawnych, proponuje się wyszczególnienie jako wskaźników udziałów dwóch kluczowych grup zatrudnionych osób niepełnosprawnych: ze znacznym oraz umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

W związku z niewielką skalą zjawiska (0,1 tys. ZAZ) rekomendowanym poziomem prezentacji danych jest województwo - odsetek województw, w których zlokalizowano minimum 4 ZAZ wyniósł 81,3%. Ze względu na niski odsetek powiatów, w których zidentyfikowano minimum 4 ZAZ (0,3%), nie zaleca się prezentacji danych na tym poziomie agregacji terytorialnej.

Tablica 3.6. Udział osób długotrwale bezrobotnych wśród ogółu uczestników zajęć CIS w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	29	71
1 obserwacji	0	14	21
2-3 obserwacji	0	35	7
od 4 obserwacji	100	22	1
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	33,7%	11,1%	0%
Maksimum	76,3%	87,1%	100%
Średnia	54,6%	54,1%	56,7%
Mediana	53,8%	54,3%	57,05

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPiPS - sprawozdanie roczne CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej.

Tablica 3.7. Udział osób niepełnosprawnych wśród ogółu uczestników zajęć CIS w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	29	71
1 obserwacji	0	14	21
2-3 obserwacji	0	35	7
od 4 obserwacji	100	22	1
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	0,6%	0%	0%
Maksimum	17,9%	33,3%	87,5%
Średnia	9,0%	9,8%	11,5%
Mediana	7,7%	7,1%	7,8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPiPS - sprawozdanie roczne CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej.

Tablica 3.8. Udział osób uzależnionych od alkoholu lub środków psychoaktywnych wśród ogółu uczestników zajęć CIS w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	29	71
1 obserwacji	0	14	21
2-3 obserwacji	0	35	7
od 4 obserwacji	100	22	1
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	0,6%	0%	0%
Maksimum	41,5%	47,1%	100%
Średnia	12,4%	12,0%	10,5%
Mediana	11,2%	9,3%	6,5%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPiPS - sprawozdanie roczne CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej.

W zakresie wskaźników 3.6.-3.8. rekomenduje się stosowanie wskaźnika w statystyce publicznej pod warunkiem zmiany sposobu obliczenia i prezentacji. Pierwotnie zaproponowany wskaźnik zakładał prezentację pełnej struktury uczestników. Ze względu na niską reprezentację niektórych rodzajów uczestników proponuje się wyszczególnienie jako wskaźników udziałów trzech kluczowych grup uczestników wśród ogółu uczestników: osób długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz uzależnionych od alkoholu lub środków psychoaktywnych. Łącznie grupy te obejmują 77% ogółu uczestników zajęć CIS.

Rekomendowany sposób obliczenia proponowanych wskaźników:

- 1) liczba uczestników długotrwale bezrobotnych/ ogół uczestników zajęć,
- 2) liczba uczestników osób niepełnosprawnych/ ogół uczestników zajęć,
- 3) liczba uczestników osób uzależnionych od alkoholu + liczba osób uzależnionych od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych/ ogół uczestników zajęć.

Wskaźnik jest użyteczny dla statystyki publicznej, gdyż dotyczy danych przydatnych dla użytkowników zewnętrznych i zgodnych z ich potrzebami. Ponadto wskaźnik zawiera dane, które mogą uzupełnić zasoby prezentowane np. w Banku Danych Lokalnych, Dziedzinyowych Bazach Danych. Ze względu na małą liczbę obserwacji ogółem, w każdym przypadku najniższym możliwym poziomem terytorialnej prezentacji danych jest poziom województwa. Na poziomie powiatów odnotowano aż 70% jednostek, które nie posiadały aktywnego CIS, a w kolejnych 1% nie wykazano żadnego uczestnika (w tym CIS z dwóch powiatów nie złożyły sprawozdania za 2016 r.). Również na poziomie podregionów

odnotowano niski poziom nasycenia terytorialnego obserwacji – 42% podregionów gdzie nie było jednostek oraz 1 podregion, gdzie nie wykazano żadnego uczestnika (CIS nie złożyły sprawozdania za 2016 r.).

Tablica 3.9. Udział osób długotrwale bezrobotnych wśród uczestników zajęć KIS w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	30,6	72,5
1 obserwacji	0	18,1	18,4
2-3 obserwacji	12,5	19,4	7,2
od 4 obserwacji	87,5	31,9	1,9
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	17,0%	15,5%	2,1%
Maksimum	100,0%	100,0%	100,0%
Średnia	52,1%	61,2%	65,2%
Mediana	49,5%	64,8%	72,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UW – informacja roczna z działalności KIS.

Tablica 3.10. Udział osób niepełnosprawnych wśród uczestników zajęć KIS w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	6,3	40,2	76,3
1 obserwacji	0,0	12,5	15,4
2-3 obserwacji	6,3	16,7	6,7
od 4 obserwacji	87,4	30,6	1,6
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	3,8%	0,3%	0,4%
Maksimum	53,1%	73,0%	100,0%
Średnia	16,6%	18,6%	21,3%
Mediana	11,2%	14,3%	14,8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UW – informacja roczna z działalności KIS.

Tablica 3.11. Udział osób uzależnionych od alkoholu lub środków psychoaktywnych wśród uczestników zajęć KIS w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0,0	38,8	80,4
1 obserwacji	0,0	16,7	12,6
2-3 obserwacji	12,5	16,7	5,9
od 4 obserwacji	87,5	27,8	1,1
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	2,6%	0,4%	0,4%
Maksimum	30,2%	62,5%	80,0%
Średnia	13,2%	16,0%	19,1%
Mediana	12,7%	11,8%	16,7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UW – informacja roczna z działalności KIS.

Rekomenduje się stosowanie wskaźników 3.9-3.11 w statystyce publicznej pod warunkiem zmiany sposobu obliczenia i prezentacji, a także wdrożenia przedstawionych w dalszej części raportu rekomendacji związanych z poprawą jakości pozyskiwanych danych o działalności KIS.

Zaproponowany pierwotnie wskaźnik zakładał prezentację pełnej struktury uczestników KIS. Ze względu na to, że niektóre rodzaje uczestników cechowały się niską reprezentacją, proponuje się wyszczególnienie (podobnie jak w przypadku wskaźników 3.6-3.8) wskaźników udziałów trzech kluczowych grup uczestników wśród ogółu: osób długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz uzależnionych od alkoholu lub środków psychoaktywnych. Wskazane grupy uczestników obejmują 71,9% ogółu uczestników zajęć KIS.

Rekomendowany sposób obliczenia wskaźników 3.9.-3.11.:

- 1) liczba uczestników długotrwale bezrobotnych/ ogół uczestników zajęć,
- 2) liczba uczestników osób niepełnosprawnych/ ogół uczestników zajęć,
- 3) liczba uczestników osób uzależnionych od alkoholu + liczba osób uzależnionych od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych/ ogół uczestników zajęć.

Rekomendowanym poziomem przestrzennej prezentacji danych jest województwo – odsetek województw, w których zlokalizowano co najmniej cztery KIS, wyniósł we wszystkich wskaźnikach 3.9.-3.11. – 87,5%. W uwagi na stosunkowo niski odsetek podregionów, w których występowały co najmniej 4 podmioty (od 27,8% do 31,9%) – nie rekomenduje się prezentacji danych na poziomie podregionów. Ze względu na wysoki odsetek powiatów, w których nie zidentyfikowano żadnego KIS (od 72,5% do 80,4%), nie zaleca się prezentacji danych na tym poziomie agregacji terytorialnej.

4. ŚRODKI PRZEZNACZANE NA INTEGRACJĘ SPOŁECZNO-ZAWODOWĄ PRZEZ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Tablica 4.1. Udział środków przeznaczonych na integrację społeczno-zawodową w budżetach JST w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	1,4	3,2
1 obserwacji	0	0	15,5
2-3 obserwacji	0	1,4	30,2
od 4 obserwacji	100	97,2	44,9

STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)

Minimum	0,22‰	0,06‰	0,01‰
Maksimum	1,47‰	1,81‰	6,13‰
Średnia	0,73‰	0,68‰	0,79‰
Mediana	0,71‰	0,58‰	0,47‰

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MF- Sprawozdanie Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych samorządowej jednostki budżetowej / jednostki samorządu terytorialnego.

Wskaźnik jest użyteczny dla statystyki publicznej, gdyż dotyczy danych przydatnych dla użytkowników zewnętrznych i zgodnych z ich potrzebami. Ponadto wskaźnik zawiera dane, które mogą uzupełnić zasoby prezentowane np. w Banku Danych Lokalnych, Dziedzinowych Bazach Danych. Z uwagi na stosunkowo duże rozpowszechnienie zjawiska dane mogą być prezentowane zarówno na poziomie województwa, jak i podregionu. Odsetek województw i podregionów, gdzie zidentyfikowano przynajmniej cztery JST, które przeznaczyły środki na integrację społeczno-zawodową (rozdziały klasyfikacji budżetowej 85232 lub 85311), wyniósł odpowiednio 100% i 97,2%. W przypadku powiatów odsetek wyniósł 44,9% i nie rekomenduje się prezentacji danych na tym poziomie agregacji.

Tablica 4.2. Udział środków przeznaczonych na działalność Centrów Integracji Społecznej w budżetach JST w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	40,3	80,5
1 obserwacji	0	16,7	8,3

2-3 obserwacji	12,5	6,9	3,2
od 4 obserwacji	87,5	36,1	8,0

STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)

Minimum	0,00‰*	0,00‰*	0,00‰*
Maksimum	0,59‰	0,89‰	3,81‰
Średnia	0,14‰	0,19‰	0,64‰
Mediana	0,11‰	0,11‰	0,27‰

* Wartość jest niższa niż 0,00%.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MF- Sprawozdanie Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych samorządowej jednostki budżetowej / jednostki samorządu terytorialnego.

Wskaźnik możliwy do wykorzystania w ramach statystyki publicznej. Rekomendowany poziom prezentacji danych to województwo, ponieważ tylko w tym przypadku w większości zidentyfikowano co najmniej cztery JST, które przeznaczyły środki w swoich budżetach na Centra Integracji Społecznej (rozdział klasyfikacji budżetowej 85232) – odsetek województw wyniósł 87,5%. Natomiast w przypadku podregionów i powiatów nie rekomenduje się prezentacji danych na tych poziomach agregacji z uwagi na niski odsetek podregionów (36,1%) i bardzo niski odsetek dla powiatów (8,0%), w których co najmniej 4 JST wydatkowały środki na ten cel. W tym przypadku aż w 80,5% powiatów JST nie wykazały żadnych środków na Centra Integracji Społecznej.

Tablica 4.3. Udział środków przeznaczonych na integrację społeczno-zawodową osób niepełnosprawnych w budżetach JST w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	1,4	10,4
1 obserwacji	0	0	18,2
2-3 obserwacji	0	1,4	32,9
od 4 obserwacji	100	97,2	38,5

STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)

Minimum	0,20‰	0,06‰	0,00‰*
Maksimum	1,01‰	1,69‰	6,13‰
Średnia	0,59‰	0,56‰	0,66‰
Mediana	0,57‰	0,51‰	0,40‰

* Wartość jest niższa niż 0,00%.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MF- Sprawozdanie Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych samorządowej jednostki budżetowej / jednostki samorządu terytorialnego.

Wskaźnik jest użyteczny dla statystyki publicznej, gdyż dotyczy danych przydatnych dla użytkowników zewnętrznych i zgodnych z ich potrzebami. Ponadto wskaźnik zawiera dane, które mogą uzupełnić zasoby prezentowane np. w Banku Danych Lokalnych, Dziedzinowych Bazach Danych. Rekomendowany poziom prezentacji danych to województwo i podregion, ponieważ tylko w tych przypadkach w większości zidentyfikowano co najmniej cztery JST, które przeznaczyły środki w swoich budżetach na reintegrację społeczno-zawodową osób niepełnosprawnych (rozdział klasyfikacji budżetowej 85311) – odsetki wyniosły odpowiednio dla województw 100% oraz 97,2% dla podregionów. Natomiast w przypadku powiatów nie rekomenduje się prezentacji danych na tym poziomie agregacji z uwagi na niski odsetek takich, w których co najmniej 4 JST wydatkowały środki na ten cel (38,5%).

5. WSKAŹNIKI ZWIĄZANE Z JAKOŚCIĄ USŁUG REINTEGRACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ

Tablica 5.1. Średnia liczba uczestników na 1 WTZ w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	0	6,3
1 obserwacji	0	0	48,2
2-3 obserwacji	0	2,8	36,8
od 4 obserwacji	100	97,2	8,7
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)			
Minimum	29,7	26,4	20,0
Maksimum	48,1	67,5	130,0
Średnia	37,6	38,2	39,4
Mediana	35,9	36,6	35,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PFRON – System Przetwarzania Danych z Samorządów Powiatowych- dane o dofinansowaniu kosztów tworzenia i działalności WTZ ze środków PFRON.

W związku z niewielką skalą zjawiska (0,7 tys. WTZ) rekomendowanym poziomem przestrzennej prezentacji danych jest województwo oraz podregion – odsetek województw oraz podregionów, w których zlokalizowano minimum 4 WTZ wyniósł odpowiednio – 100% i 97%. Ze względu na stosunkowo wysoki odsetek powiatów, w których nie zidentyfikowano żadnych WTZ (6%) bądź 1 taką jednostkę (48%), nie zaleca się prezentacji danych na tym poziomie agregacji terytorialnej.

Tablica 5.2. Średnia liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na 1 aktywny ZAZ w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
--	-------------	------------	---------

% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	23,6	76,0
1 obserwacji	6,3	34,7	21,3
2-3 obserwacji	12,5	33,3	2,4
od 4 obserwacji	81,3	8,3	0,3
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)			
Minimum	21,0	13,0	13,0
Maksimum	73,0	112,0	151,0
Średnia	42,6	41,8	43,1
Mediana	40,1	37,0	38,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UW – Informacja półroczna dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w ZAZ.

W związku z niewielką skalą zjawiska (0,1 tys. ZAZ) rekomendowanym poziomem prezentacji danych jest województwo - odsetek województw, w których zlokalizowano minimum 4 ZAZ wyniósł 81,3%. Ze względu na niski odsetek powiatów, w których zidentyfikowano minimum 4 ZAZ (0,3%) nie zaleca się prezentacji danych na tym poziomie agregacji terytorialnej.

Tablica 5.3. Przeciętne zatrudnienie w WTZ w przeliczeniu na 1 placówkę w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	0	6,3
1 obserwacji	0	0	48,2
2-3 obserwacji	0	2,8	36,8
od 4 obserwacji	100	97,2	8,7
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)			
Minimum	11,4	8,8	6,0
Maksimum	17,0	20,7	36,0
Średnia	14,0	14,1	14,5
Mediana	13,9	14,0	14,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PFRON – System Przetwarzania Danych z Samorządów Powiatowych- dane o dofinansowaniu kosztów tworzenia i działalności WTZ ze środków PFRON.

W związku z niewielką skalą zjawiska (0,7 tys. WTZ) rekomendowanym poziomem przestrzennej prezentacji danych jest województwo oraz podregion – odsetek województw oraz podregionów,

w których zlokalizowano minimum 4 WTZ wyniósł odpowiednio – 100% i 97%. Ze względu na stosunkowo wysoki odsetek powiatów, w których nie zidentyfikowano żadnych WTZ (6%) bądź 1 taką jednostkę (48%), nie zaleca się prezentacji danych na tym poziomie agregacji terytorialnej.

Tablica 5.4. Przeciętne zatrudnienie w CIS w przeliczeniu na 1 placówkę w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	29	71
1 obserwacji	0	14	21
2-3 obserwacji	0	35	7
od 4 obserwacji	100	22	1
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	4,3	1,5	1
Maksimum	19,3	34,5	59
Średnia	8,7	8,4	8,2
Mediana	8,5	7,0	7,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPiPS - sprawozdanie roczne CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej.

Wskaźnik jest użyteczny dla statystyki publicznej, gdyż dotyczy danych przydatnych dla użytkowników zewnętrznych i zgodnych z ich potrzebami. Ponadto wskaźnik zawiera dane, które mogą uzupełnić zasoby prezentowane np. w Banku Danych Lokalnych, Dziedzicznych Bazach Danych. Ze względu na małą liczbę obserwacji ogółem, najniższym możliwym poziomem terytorialnej prezentacji danych jest poziom województwa. Na poziomie powiatów odnotowano aż 70% jednostek, które nie posiadały aktywnego CIS, a w kolejnych 1% nie wykazano danych dla przeciętnego zatrudnienia (w tym CIS z dwóch powiatów nie złożyły sprawozdania za 2016 r.). Ponadto należy zwrócić uwagę na wysoką rozpiętość wartości wskaźnika w powiatach (minimum wyniosło 1 a maksimum 59), co związane jest z dominacją pojedynczych obserwacji w powiatach.

Na poziomie podregionów statystyki wskaźnika prezentują się trochę lepiej. Jednakże notuje się znaczny udział podregionów, gdzie nie było takich jednostek lub występuje co najwyżej 1 CIS (42%). Dodatkowo w 1 z podregionów nie wykazano przeciętnie zatrudnionych (CIS nie złożyły sprawozdania za 2016 r.). W efekcie ze względu na małą liczbę jednostek, w których zjawisko wystąpiło w skali przekraczającej 3 obserwacje nie rekomenduje się prezentacji danych również na poziomie podregionów.

Tablica 5.5. Liczba uczestników przypadająca na 1 zatrudnionego w CIS w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			

0 obserwacji	0	29	71
1 obserwacji	0	14	21
2-3 obserwacji	0	35	7
od 4 obserwacji	100	22	1
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	4,4	1,5	0,4
Maksimum	14,9	22,4	31,9
Średnia	8,7	9,2	9,3
Mediana	9,3	8,0	8,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPiPS - sprawozdanie roczne CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej.

Rekomenduje się stosowanie wskaźnika w statystyce publicznej pod warunkiem zmiany sposobu obliczenia. Pierwotnie zaproponowane przeliczenie na 1 uczestnika osiągało niskie wartości wskaźnika. W związku z tym rekomenduje się zastosowania przeliczenia liczby uczestników zajęć CIS na 1 osobę przeciętnie zatrudnioną w CIS.

Wskaźnik jest użyteczny dla statystyki publicznej, gdyż dotyczy danych przydatnych dla użytkowników zewnętrznych i zgodnych z ich potrzebami. Ponadto wskaźnik zawiera dane, które mogą uzupełnić zasoby prezentowane np. w Banku Danych Lokalnych, Dziedzicznych Bazach Danych. Ze względu na małą liczbę obserwacji ogółem, w najniższym możliwym poziomie terytorialnej prezentacji danych jest poziom województwa. Na poziomie powiatów odnotowano aż 70% jednostek, które nie posiadały aktywnego CIS, a w kolejnych 1% nie wykazano uczestnika/przeciętnie zatrudnionego (w tym CIS z dwóch powiatów nie złożyły sprawozdania za 2016 r.). Również na poziomie podregionów odnotowano niski poziom nasycenia terytorialnego obserwacji – 42% podregionów gdzie nie było jednostek oraz 1 podregion, gdzie nie wykazano żadnego uczestnika/przeciętnie zatrudnionego (CIS nie złożyły sprawozdania za 2016 r.).

Tablica 5.6. Udział usług reintegracji społecznej w usługach świadczonych w CIS w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	29	71
1 obserwacji	0	14	21
2-3 obserwacji	0	35	7
od 4 obserwacji	100	22	1
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	40,0%	0,0%	0,0%

Maksimum	51,0%	75,0%	80,0%
Średnia	45,8%	45,6%	44,4%
Mediana	46,9%	46,7%	46,4%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPiPS - sprawozdanie roczne CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej

Tablica 5.7. Udział usług reintegracji zawodowej w usługach świadczonych w CIS w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	29	71
1 obserwacji	0	14	21
2-3 obserwacji	0	35	7
od 4 obserwacji	100	22	1
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	49,0%	25,0%	20,0%
Maksimum	60,0%	100,0%	100,0%
Średnia	54,2%	54,4%	55,6%
Mediana	53,1%	53,3%	53,6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPiPS - sprawozdanie roczne CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej.

W zakresie wskaźników 5.6. i 5.7. rekomenduje się stosowanie wskaźnika w statystyce publicznej pod warunkiem zmiany sposobu obliczenia i prezentacji. Pierwotnie zaproponowany wskaźnik zakładał prezentację pełnej struktury usług reintegracji społecznej i zawodowej. Ze względu na niską reprezentację niektórych rodzajów usług proponuje się wyszczególnienie jako wskaźników usług zagregowanych do dwóch zbiorczych kategorii: usługi reintegracji społecznej i reintegracji zawodowej.

Rekomendowany sposób obliczenia proponowanych wskaźników:

- 1) suma usług świadczonych przez CIS w ramach reintegracji społecznej/ suma wszystkich usług reintegracyjnych świadczonych przez CIS,
- 2) suma usług świadczonych przez CIS w ramach reintegracji zawodowej/ suma wszystkich usług reintegracyjnych świadczonych przez CIS.

Wskaźniki są użyteczne dla statystyki publicznej, gdyż dotyczą danych przydatnych dla użytkowników zewnętrznych i zgodnych z ich potrzebami. Ponadto wskaźniki zawierają dane, które mogą uzupełnić zasoby prezentowane np. w Banku Danych Lokalnych, Dziedzinyowych Bazach Danych. Ze względu na małą liczbę obserwacji ogółem, w każdym przypadku najniższym możliwym poziomem terytorialnej

prezentacji danych jest poziom województwa. Na poziomie powiatów odnotowano aż 70% jednostek, które nie posiadały aktywnego CIS, a w kolejnych 1% nie wykazano żadnej świadczonej usługi (w tym CIS z dwóch powiatów nie złożyły sprawozdania za 2016 r.). Również na poziomie podregionów odnotowano niski poziom nasycenia terytorialnego obserwacji – 42% podregionów gdzie nie było jednostek oraz 1 podregion, gdzie nie wykazano żadnej świadczonej usługi (CIS nie złożyły sprawozdania za 2016 r.).

Tablica 5.8. Liczba świadczonych usług reintegracji społecznej i zawodowej w przeliczeniu na 1 CIS w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	29	71
1 obserwacji	0	14	21
2-3 obserwacji	0	35	7
od 4 obserwacji	100	22	1
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	4,5	1,0	1,0
Maksimum	7,0	10,0	10,0
Średnia	5,7	5,7	5,7
Mediana	5,6	5,7	6,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPiPS - sprawozdanie roczne CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej.

Wskaźnik jest użyteczny dla statystyki publicznej, gdyż dotyczy danych przydatnych dla użytkowników zewnętrznych i zgodnych z ich potrzebami. Ponadto wskaźnik zawiera dane, które mogą uzupełnić zasoby prezentowane np. w Banku Danych Lokalnych, Dziedzicznych Bazach Danych. Ze względu na małą liczbę obserwacji ogółem, najniższym możliwym poziomem terytorialnej prezentacji danych jest poziom województwa. Na poziomie powiatów odnotowano aż 70% jednostek, które nie posiadały aktywnego CIS, a w kolejnych 1% nie wykazano żadnej świadczonej usługi (w tym CIS z dwóch powiatów nie złożyły sprawozdania za 2016 r.). Również na poziomie podregionów odnotowano niski poziom nasycenia terytorialnego obserwacji – 42% podregionów gdzie nie było jednostek oraz 1 podregion, gdzie nie wykazano żadnej świadczonej usługi (CIS nie złożyły sprawozdania za 2016 r.).

Tablica 5.9. Udział usług reintegracji społecznej w usługach świadczonych w KIS w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0,0	20,9	69,4

1 obserwacji	0,0	26,4	21,7
2-3 obserwacji	12,5	20,8	7,0
od 4 obserwacji	87,5	31,9	1,9

STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)

Minimum	60,0%	50,0%	33,3%
Maksimum	100,0%	100,0%	100,0%
Średnia	77,6%	78,1%	79,0%
Mediana	77,8%	75,0%	75,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UW – informacja roczna z działalności KIS.

Tablica 5.10. Udział usług reintegracji zawodowej w usługach świadczonych w KIS w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	6,3	40,3	81,3
1 obserwacji	0,0	9,7	11,2
2-3 obserwacji	6,3	18,1	5,9
od 4 obserwacji	87,4	31,9	1,6

STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)

Minimum	11,1%	4,8%	13,3%
Maksimum	40,0%	50,0%	66,6%
Średnia	23,9%	29,0%	34,3%
Mediana	22,2%	28,6%	33,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UW – informacja roczna z działalności KIS.

W przypadku wskaźników 5.9. i 5.10. rekomenduje się stosowanie wskaźnika w statystyce publicznej pod warunkiem zmiany sposobu obliczenia i prezentacji, a także wdrożenia przedstawionych w dalszej części raportu rekomendacje związane z poprawą jakości pozyskiwanych danych o działalności KIS. Zamiast prezentacji pełnej struktury usług reintegracji społecznej i zawodowej, proponuje się wyszczególnienie jako wskaźników, usług zagregowanych do dwóch zbiorczych kategorii: usługi reintegracji społecznej i reintegracji zawodowej, ponieważ niektóre rodzaje usług w ramach tych kategorii cechowała niska reprezentacja.

Rekomendowany sposób obliczenia proponowanych wskaźników:

- 1) suma usług świadczonych przez KIS w ramach reintegracji społecznej/ suma wszystkich usług reintegracyjnych świadczonych przez KIS,

- 2) suma usług świadczonych przez KIS w ramach reintegracji zawodowej/ suma wszystkich usług reintegracyjnych świadczonych przez KIS.

Wskaźniki są użyteczne dla statystyki publicznej, gdyż dotyczą danych przydatnych dla użytkowników zewnętrznych i zgodnych z ich potrzebami. Ponadto wskaźniki zawierają dane, które mogą uzupełnić zasoby prezentowane np. w Banku Danych Lokalnych, Dziedzinowych Bazach Danych. Najniższym możliwym poziomem terytorialnej prezentacji danych jest poziom województwa. W uwagi na stosunkowo niski odsetek podregionów, w których występowały co najmniej 4 KIS (31,9%) – nie rekomenduje się prezentacji danych na poziomie podregionów. Ze względu na wysoki odsetek powiatów, w których nie zidentyfikowano żadnego KIS (69,4% i 81,3%) nie zaleca się prezentacji danych na tym poziomie agregacji terytorialnej.

Tablica 5.11. Liczba świadczonych usług reintegracji społecznej i zawodowej w przeliczeniu na 1 KIS w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0,0	20,9	69,4
1 obserwacji	0,0	26,4	21,7
2-3 obserwacji	12,5	20,8	7,0
od 4 obserwacji	87,5	31,9	1,9
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	1,4	0,7	0,5
Maksimum	4,5	7,0	8,0
Średnia	3,1	3,0	3,4
Mediana	3,0	3,0	3,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UW – informacja roczna z działalności KIS.

Wskaźnik może być przydatny dla statystyki publicznej, gdyż dotyczy danych przydatnych dla użytkowników zewnętrznych i zgodnych z ich potrzebami. Ponadto wskaźnik zawiera dane, które mogą uzupełnić zasoby prezentowane np. w Banku Danych Lokalnych, Dziedzinowych Bazach Danych. Jednak należy mieć na uwadze, że użyteczność wskaźnika zależy od wdrożenia przedstawionych w dalszej części raportu rekomendacji związanych z poprawą jakości pozyskiwanych danych o działalności KIS.

W związku z niewielką skalą zjawiska (217 podmiotów) jako poziomem przestrzennej prezentacji rekomenduje się województwo – odsetek, w których zlokalizowano co najmniej cztery KIS, wyniósł 87,5%. W uwagi na stosunkowo niski odsetek podregionów i bardzo niski odsetek powiatów, w których występowały co najmniej 4 KIS (odpowiednio 31,9% i 1,9%) – nie rekomenduje się prezentacji danych na tych poziomach agregacji terytorialnej.

6. WSKAŹNIKI ZWIĄZANE Z EFEKTYWNOŚCIĄ USŁUG REINTEGRACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ
Tablica 6.1. Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych na stanowiskach dofinansowanych ze środków PFRON w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	0	0
1 obserwacji	0	0	0
2-3 obserwacji	0	0	0,5
od 4 obserwacji	100	100	99,5
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)			
Minimum	2881,0	325,0	6,0
Maksimum	31 114,0	22 496,0	22 496,0
Średnia	15 033,1	3338,1	634,2
Mediana	14 262,5	1997,0	228,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PFRON – System Obsługi Dofinansowań i Refundacji - dane dotyczące pracodawców korzystających z dofinansowania wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej.

W związku z stosunkowo dużą skalą zjawiska (28,2 tys. pracodawców ubiegających się o dofinansowanie²) dane mogą być prezentowane zarówno na poziomie województwa i podregionu, jak i powiatu. Odsetek województw, podregionów i powiatów, gdzie zidentyfikowano przynajmniej 4 pracodawców ubiegających się o dofinansowanie ze środków PFRON dla każdego poziomu agregacji, był blisko 100%.

Tablica 6.2. Przeciętne wynagrodzenie brutto na 1 etat dofinansowany ze środków PFRON w 2016 r. (w zł)

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	0	0
1 obserwacji	0	0	0
2-3 obserwacji	0	0	0,5
od 4 obserwacji	100	100	99,5

² Zgodnie z danymi za grudzień 2016 r. o dofinansowanie do wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej z PFRON ubiegało się 28,4 tys. pracodawców. W przypadku 0,2 tys. podmiotów nie udało się pozyskać danych pozwalających na zlokalizowanie jednostki i przypisanie jej do określonej JST.

STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)

Minimum	1923,5	1802,3	1651,5
Maksimum	2230,8	2592,4	3784,5
Średnia	2077,9	2141,5	2192,4
Mediana	2081,9	2138,7	2135,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PFRON – System Obsługi Dofinansowań i Refundacji - dane dotyczące pracodawców korzystających z dofinansowania wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej.

W związku z stosunkowo dużą skalą zjawiska (28,2 tys. pracodawców ubiegających się o dofinansowanie³) dane mogą być prezentowane zarówno na poziomie województwa i podregionu, jak i powiatu. Odsetek województw, podregionów i powiatów, gdzie zidentyfikowano przynajmniej 4 pracodawców ubiegających się o dofinansowanie ze środków PFRON dla każdego poziomu agregacji, był bliski 100%.

Tablica 6.3. Roczny koszt działalności placówki na 1 uczestnika WTZ w 2016 r. (w tys. zł)

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	0	6,3
1 obserwacji	0	0	48,2
2-3 obserwacji	0	2,8	36,8
od 4 obserwacji	100	97,2	8,7

STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0)

Minimum	16 882,0	13 098,0	12 168,7
Maksimum	18 407,0	19 166,0	24 896,0
Średnia	17 830,5	17 849,9	17 895,7
Mediana	17 818,0	17 804,0	17 773,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PFRON – System Obsługi Dofinansowań i Refundacji - dane dotyczące pracodawców korzystających z dofinansowania wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej.

W związku z niewielką skalą zjawiska (0,7 tys. jednostek) rekomendowanym poziomem przestrzennej prezentacji danych jest województwo oraz podregion – odsetek województw oraz podregionów, w których zlokalizowano 4 bądź więcej WTZ wyniósł odpowiednio – 100% i 97%. Ze względu na stosunkowo wysoki odsetek powiatów, w których nie zidentyfikowano żadnego WTZ (6%) bądź 1 taką jednostkę (48%) nie zaleca się prezentacji danych na tym poziomie agregacji terytorialnej.

³ Zgodnie z danymi za grudzień 2016 r. o dofinansowanie do wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej z PFRON ubiegało się 28,4 tys. pracodawców. W przypadku 0,2 tys. podmiotów nie udało się pozyskać danych pozwalających na zlokalizowanie jednostki i przypisanie jej do określonej JST.

Tablica 6.4. Roczny koszt działalności CIS na 1 uczestnika zajęć w 2016 r. (w tys. zł)

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	29	71
1 obserwacji	0	14	21
2-3 obserwacji	0	35	7
od 4 obserwacji	100	22	1
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	8,6	4,7	1,4
Maksimum	17,3	31,2	204,0
Średnia	11,3	11,8	14,3
Mediana	10,8	10,7	11,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPiPS - sprawozdanie roczne CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej.

Wskaźnik jest użyteczny dla statystyki publicznej, gdyż dotyczy danych przydatnych dla użytkowników zewnętrznych i zgodnych z ich potrzebami. Ponadto wskaźnik zawiera dane, które mogą uzupełnić zasoby prezentowane np. w Banku Danych Lokalnych, Dziedzicznych Bazach Danych. Ze względu na małą liczbę obserwacji ogółem, najniższym możliwym poziomem terytorialnej prezentacji danych jest poziom województwa. Na poziomie powiatów odnotowano aż 70% jednostek, które nie posiadały aktywnego CIS, a w kolejnych 1% nie wykazano danych dotyczących kosztów działalności (w tym CIS z dwóch powiatów nie złożyły sprawozdania za 2016 r.). Ponadto należy zwrócić uwagę na wysoką rozpiętość wartości wskaźnika w powiatach (minimum wyniosło 1,4 tys. zł, a maksimum 204,0 tys. zł), co związane jest z dominacją pojedynczych obserwacji w powiatach.

Na poziomie podregionów statystyki wskaźnika prezentują się trochę lepiej. Jednakże notuje się znaczny udział podregionów, gdzie nie było takich jednostek lub występuje co najwyżej 1 CIS (42%). Dodatkowo w 1 z podregionów nie wykazano kosztów działalności (CIS nie złożyły sprawozdania za 2016 r.). W efekcie ze względu na niski poziom nasycenia terytorialnego obserwacji nie rekomenduje się prezentacji danych również na poziomie podregionów.

Tablica 6.5. Udział przychodów CIS z własnej działalności w przychodach ogółem w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	29	71
1 obserwacji	0	14	21
2-3 obserwacji	0	35	7

od 4 obserwacji	100	22	1
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	11,6%	0%	0%
Maksimum	41,8%	44,2%	100%
Średnia	24,3%	19,4%	19,9%
Mediana	24,5%	21,2%	18,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPiPS - sprawozdanie roczne CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej.

Wskaźnik jest użyteczny dla statystyki publicznej, gdyż dotyczy danych przydatnych dla użytkowników zewnętrznych i zgodnych z ich potrzebami. Ponadto wskaźnik zawiera dane, które mogą uzupełnić zasoby prezentowane np. w Banku Danych Lokalnych, Dziedzicznych Bazach Danych. Ze względu na małą liczbę obserwacji ogółem, najniższym możliwym poziomem terytorialnej prezentacji danych jest poziom województwa. Na poziomie powiatów odnotowano aż 70% jednostek, które nie posiadały aktywnego CIS, a w kolejnych 1% nie wykazano żadnej świadczonej usługi (w tym CIS z dwóch powiatów nie złożyły sprawozdania za 2016 r.). Również na poziomie podregionów odnotowano niski poziom nasycenia terytorialnego obserwacji – 42% podregionów gdzie nie było jednostek oraz 1 podregion, gdzie nie wykazano żadnej świadczonej usługi (CIS nie złożyły sprawozdania za 2016 r.).

Tablica 6.6. Roczny koszt działalności CIS na 1 usamodzielnionego uczestnika zajęć w 2016 r. (w tys. zł)

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	32	74
1 obserwacji	0	13	18
2-3 obserwacji	0	33	6
od 4 obserwacji	100	22	1
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	42,8	13,4	10,3
Maksimum	135,6	385,3	1786,0
Średnia	69,0	83,4	117,5
Mediana	58,7	66,1	82,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPiPS - sprawozdanie roczne CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej.

Rekomenduje się zrezygnowanie ze wskaźnika jako nieadekwatnego. Liczba osób usamodzielnionych wykazywanych w sprawozdaniach CIS jest relatywnie niska (w skali kraju jest to 1,8 tys. osób).

Dodatkowo 17 CIS nie wykazuje danych na temat liczby osób usamodzielnionych (w tym 2 CIS, które nie złożyły sprawozdania). W efekcie wskaźnik jest możliwy do policzenia jedynie dla 26% powiatów w kraju.

Tablica 6.7. Udział uczestników, którzy ukończyli zajęcia w CIS wśród uczestników ogółem w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	29	71
1 obserwacji	0	14	21
2-3 obserwacji	0	35	7
od 4 obserwacji	100	22	1
STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)			
Minimum	32,5%	0%	0%
Maksimum	59,8%	117,0%	720,0%
Średnia	41,4%	42,1%	45,9%
Mediana	40,9%	40,4%	39,4%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPiPS - sprawozdanie roczne CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej.

Zmieniono sposób obliczenia pierwotnie zaproponowanego wskaźnika „Liczba uczestników, którzy ukończyli zajęcia w CIS w przeliczeniu na uczestników ogółem” na udział procentowy w ogóle uczestników.

Rekomenduje się zrezygnowanie ze wskaźnika jako nieadekwatnego. Osoby, które ukończyły zajęcia nie są tożsame z uczestnikami zajęć w roku sprawozdawczym. W efekcie zdarzają się sytuacje, gdy liczba osób, które ukończyły zajęcia jest wyższa niż liczba uczestników zajęć w roku sprawozdawczym (przykładowo maksimum w jednym z powiatów wyniosło 720%). Nie można zatem odnosić względem siebie tych dwóch zmiennych.

Tablica 6.8. Udział uczestników usamodzielnionych wśród osób, które ukończyły zajęcia w CIS w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0	29	73
1 obserwacji	0	14	19
2-3 obserwacji	0	35	7
od 4 obserwacji	100	22	1

STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)

Minimum	21%	0%	0%
Maksimum	65,8%	165,3%	1040%
Średnia	43,7%	45,3%	53,1%
Mediana	44,5%	40,6%	40,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPIPS - sprawozdanie roczne CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej.

Zmieniono sposób obliczenia pierwotnie zaproponowanego wskaźnika „Liczba uczestników usamodzielnionych w przeliczeniu na osoby, które ukończyły zajęcia w CIS” na udział procentowy w ogóle uczestników.

Rekomenduje się zrezygnowanie ze wskaźnika jako nieadekwatnego. Osoby, które się usamodzielnili nie są tożsame z osobami, które ukończyły zajęcia w CIS w roku sprawozdawczym. W efekcie zdarzają się sytuacje, gdy liczba osób, które się usamodzielnili jest wyższa niż liczba uczestników, którzy ukończyli zajęcia w roku sprawozdawczym (przykładowo maksimum w jednym z powiatów wyniosło 1040%). Nie można zatem odnosić względem siebie tych dwóch zmiennych.

Tablica 6.9. Udział uczestników, którzy zakończyli zajęcia w KIS wśród uczestników ogółem w 2016 r.

	województwa	podregiony	powiaty
% jednostek, których dotyczy wskaźnik			
0 obserwacji	0,0	26,5	30,5
1 obserwacji	0,0	22,2	19,5
2-3 obserwacji	12,5	19,4	40,3
od 4 obserwacji	87,5	31,9	9,7

STATYSTYKI OPISOWE WSKAŹNIKA (liczone z wykluczeniem 0 obserwacji)

Minimum	21,1%	1,4%	4,1%
Maksimum	100,0%	126,7%	142,9%
Średnia	64,9%	71,9%	74,0%
Mediana	67,9%	74,5%	83,9%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UW – informacja roczna z działalności KIS.

Nie rekomenduje się wskaźnika do stosowania w statystyce publicznej. Osoby wykazywane jako uczestnicy kończący zajęcia w KIS, mogły rozpocząć zajęcia w poprzednim roku sprawozdawczym. Stąd wynikają wartości powyżej 100% w przypadku podregionów i powiatów.

IV. PRZESTRZENNA ANALIZA DANYCH DOTYCZĄCYCH JEDNOSTEK INTEGRACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ

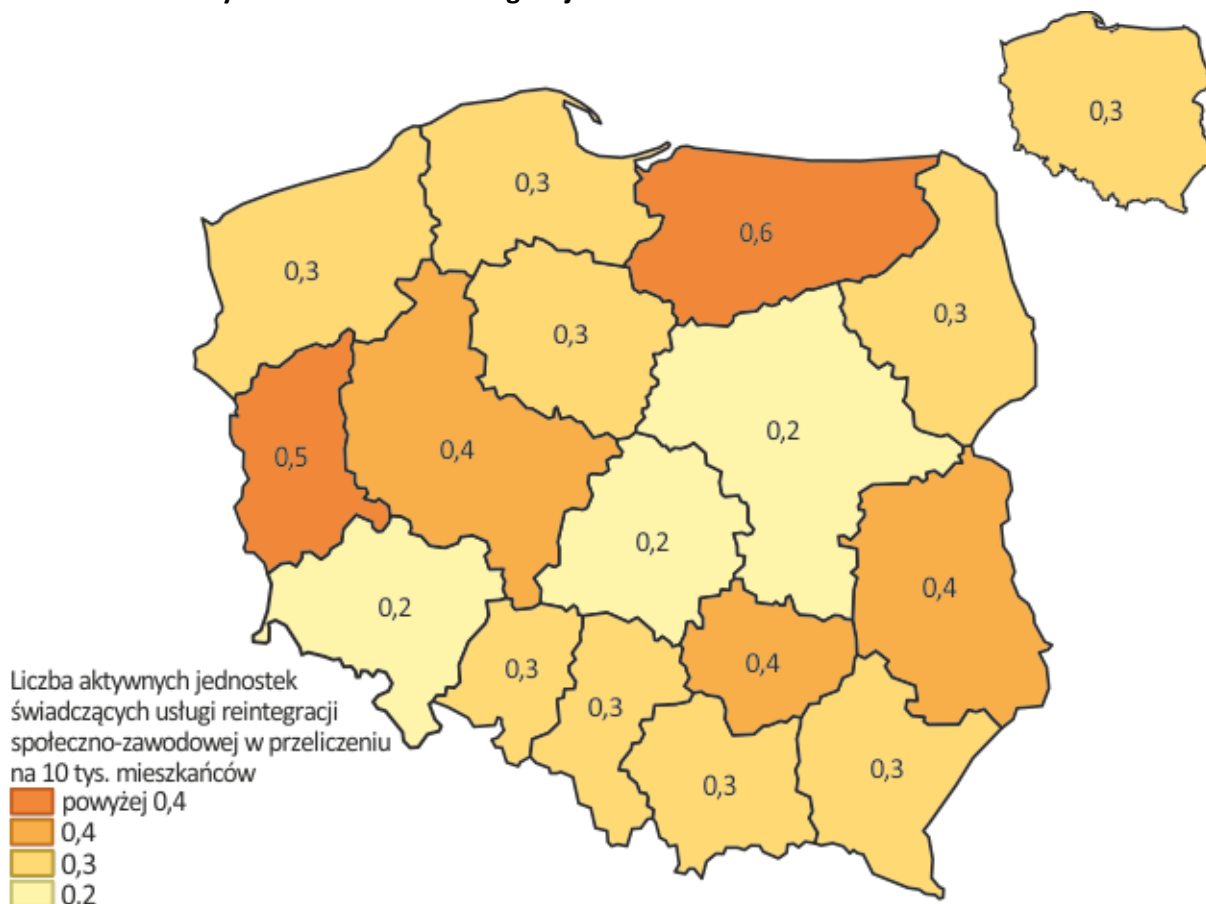
Kluczowy element przeprowadzonej pracy badawczej stanowi analiza zgromadzonych danych. Zaprojektowany zestaw wskaźników pozwolił na ocenę usług z zakresu integracji społeczno-zawodowej w trzech wymiarach: dostępności, jakości oraz efektywności usług, z uwzględnieniem ich zróżnicowania terytorialnego. Przestrzenna analiza danych uwzględniała poziomy agregacji rekomendowane dla poszczególnych wskaźników w części *Ocena możliwości prezentacji poszczególnych wskaźników usług integracji społeczno-zawodowej*.

W 2016 r. działalność prowadziło 1187 jednostek reintegracji społeczno-zawodowej. Głównie były to placówki nakierowane na aktywizację osób z niepełnosprawnościami – 708 warsztatów terapii zajęciowej (WTZ) i 103 zakłady aktywności zawodowej (ZAZ), a także jednostki oferujące usługi dla osób z innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – 159 centrów integracji społecznej (CIS) i 217 klubów integracji społecznej (KIS).

1. LICZBA PLACÓWEK

1.1. Liczba aktywnych jednostek świadczących usługi reintegracji społeczno-zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców

Mapa 1. Aktywne jednostki świadczące usługi reintegracji społeczno-zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców według województw w 2016 r.

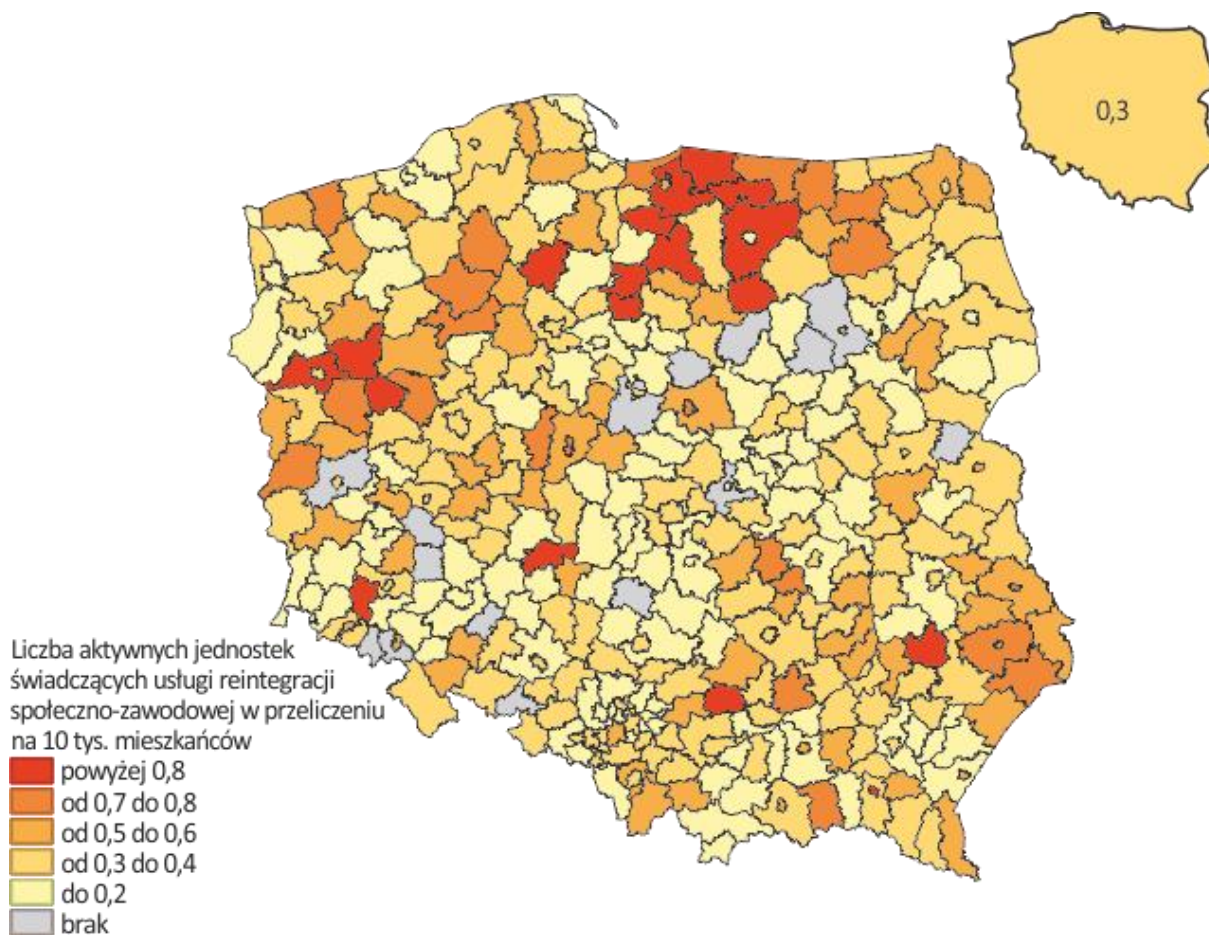
Źródło: na podstawie danych z PFRON

W 2016 r. na 10 tys. mieszkańców przypadały 0,3 jednostki reintegracyjne. Zaobserwowano stosunkowo niewielkie zróżnicowanie wartości wskaźnika pomiędzy województwami – przeciętnie na województwo przypadało 0,3 jednostki reintegracyjnej, a w połowie województw wskaźnik nie przekraczał tej wartości. Największą dostępnością placówek reintegracyjnych cechowały się województwa: warmińsko-mazurskie (0,6) oraz lubuskie (0,5), najmniejszą natomiast województwa: dolnośląskie, łódzkie oraz mazowieckie (po 0,2).

Na poziomie podregionów średnia i mediana również wyniosły 0,3. Najwyższe wartości wskaźnika zaobserwowano w podregionach: gorzowskim (0,7), olsztyńskim (0,6), chełmsko-zamojskim, elbląskim, pilskim oraz etckim (po 0,6), najniższe natomiast w podregionach: m. Wrocław, m. Warszawa, m. Szczecin, ciechanowskim oraz wrocławskim (po 0,1 jednostki na 10 tys. mieszkańców).

Mapa 2. Aktywne jednostki świadczące usługi reintegracji społeczno-zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców według powiatów w 2016 r.

Źródło: na podstawie danych z PFRON

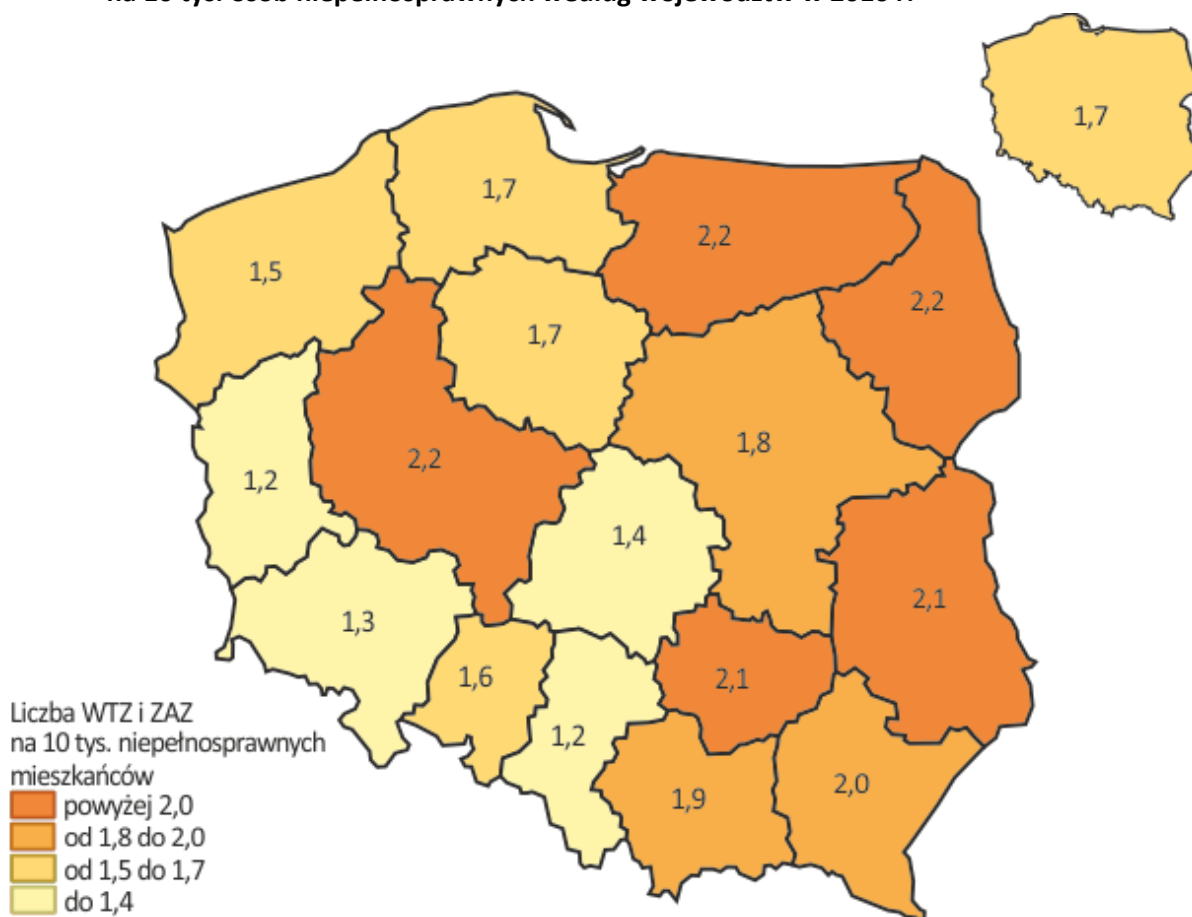
Na poziomie powiatu przeciętna liczba jednostek reintegracyjnych przypadająca na 10 tys. mieszkańców wyniosła 0,4 jednostki, natomiast w połowie powiatów była nie wyższa niż 0,3. Stosunkowo dużą dostępnością placówek charakteryzowały się powiaty z województwa warmińsko-mazurskiego, w tym największą – powiaty nidzicki (1,5) oraz lidzbarski (1,2). Wysokie wartości wskaźnika, powyżej 1 jednostki na 10 tys. mieszkańców, zaobserwowano również w powiatach:

strzelecko-drezdeneckim (1,4), międzychodzkiem (1,3), tucholskim (1,2) oraz gorzowskim (1,1). W 4% powiatów nie funkcjonowała żadna placówka ukierunkowana na reintegrację społeczną i zawodową.

1.2. Liczba Warsztatów Terapii Zajęciowej i Zakładów Aktywności Zawodowej na 10 tys. osób niepełnosprawnych

W 2016 r. funkcjonowało 811 placówek ukierunkowanych na aktywizację osób z niepełnosprawnościami (WTZ i ZAZ). Wskaźnik dostępności WTZ i ZAZ w przeliczeniu na 10 tys. niepełnosprawnych wyniósł 1,7 i charakteryzował się niewielkim zróżnicowaniem, zarówno na poziomie województw, jak i podregionów. Przeciętna wartość wskaźnika w województwach odpowiadała wartości wskaźnika dla całego kraju i wyniosła 1,7, mediana zaś osiągnęła tą samą wartość (1,7). W przypadku podregionów zaobserwowano jedynie niewielką różnicę pomiędzy średnią a medianą (odpowiednio 1,8 i 1,7). Największą dostępnością usług WTZ i ZAZ charakteryzowały się województwa wielkopolskie, podlaskie i warmińsko mazurskie (po 2,2), a także lubelskie i świętokrzyskie (po 2,1). Najniższą wartość wskaźnik przyjął w województwach dolnośląskim (1,3), a następnie śląskim i lubuskim (po 1,2).

Mapa 3. Warsztaty Terapii Zajęciowej i Zakłady Aktywności Zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. osób niepełnosprawnych według województw w 2016 r.

Źródło: na podstawie danych z PFRON i urzędów wojewódzkich

Na poziomie podregionów wysoką wartością wskaźnika wyróżniały się podregiony: płocki (4,8), pilski (3,6), radomski (3,1), nowosądecki (2,9), a także ełcki, starogardzki i suwalski (po 2,7). Najmniejszą

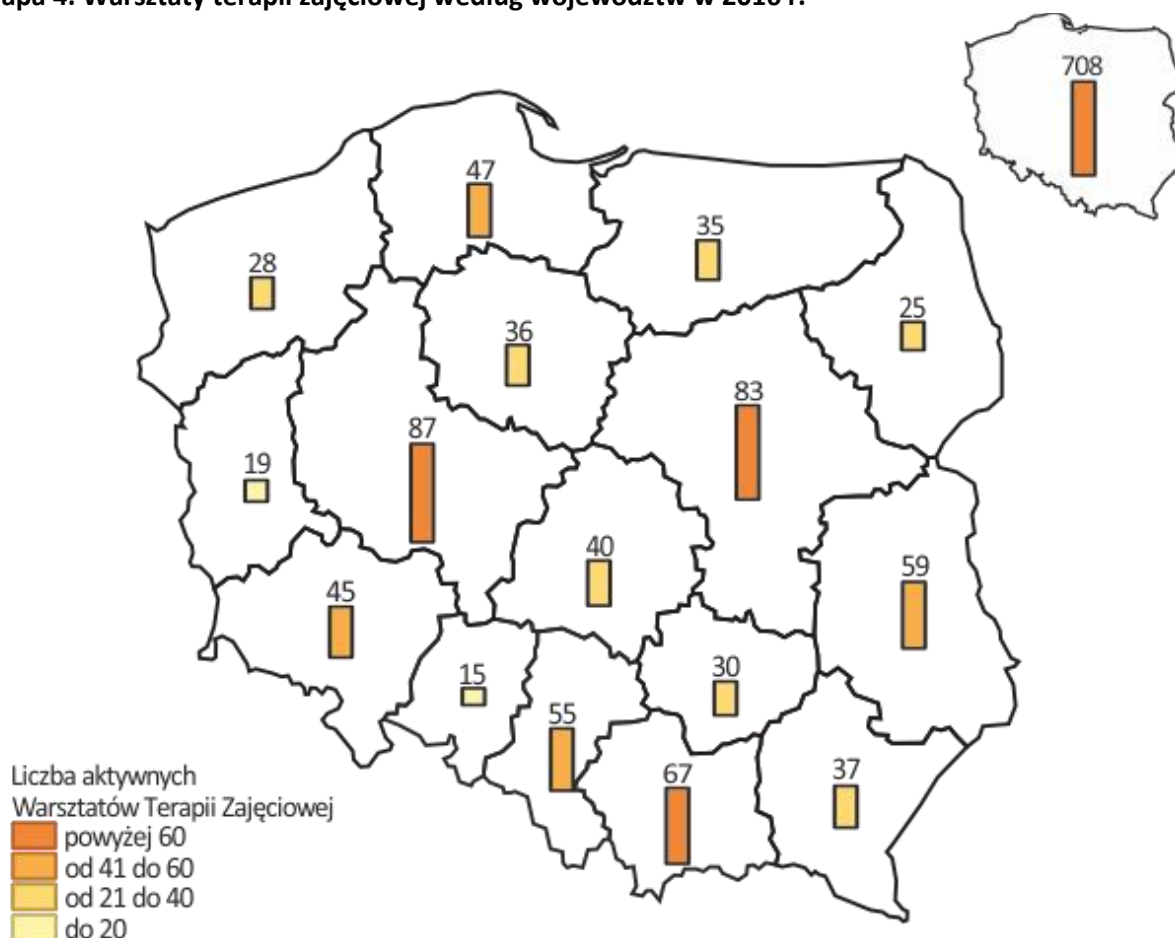

dostępnością placówek reintegracyjnych oferujących usługi dla osób z niepełnosprawnością cechowały się podregiony: m. Szczecin (0,4) oraz sandomiersko-jędrzejowski i podregion m. Wrocław (po 0,6). Wartość wskaźnika poniżej 1 jednostki na 10 tys. osób niepełnosprawnych odnotowano ponadto w podregionach: sosnowieckim (0,7), ciechanowskim (0,8) oraz słupeckim (0,9). Należy zaznaczyć, że we wszystkich podregionach funkcjonował przynajmniej jeden WTZ bądź ZAZ.

1.3. Liczba aktywnych Warsztatów Terapii Zajęciowej

W 2016 r. aktywną działalność prowadziło 708 WTZ. W połowie województw funkcjonował co najwyżej 39 WTZ, natomiast średnia była nieznacznie wyższa (44). Największa część WTZ zlokalizowana była w województwach wielkopolskim i mazowieckim (po 12%) oraz małopolskim (9%) i lubelskim (8%). Najmniejsza część WTZ mieściła się w województwach opolskim (2%), lubuskim (3%), a także zachodniopomorskim, świętokrzyskim i podlaskim (po 4%).

Mapa 4. Warsztaty terapii zajęciowej według województw w 2016 r.

Źródło: na podstawie danych z PFRON

Na poziomie podregionów zróżnicowanie liczebności WTZ nie było duże – wartości mediany i średniej kształtowały się podobnie i wyniosły odpowiednio 9,8 oraz 9 WTZ. Największą liczbę WTZ zidentyfikowano w podregionach chełmsko-zamojskim (25), konińskim (21), radomskim (19) i piłskim (17). Powyżej 15 WTZ odnotowano ponadto w podregionach lubelskim, sandomiersko-jędrzejowski, kaliskim (po 16 WTZ). Z kolei poniżej 5 warsztatów funkcjonowało w podregionach: m. Wrocław, świeckim, słupeckim (po 4), ciechanowski (3), m. Szczecin (2).

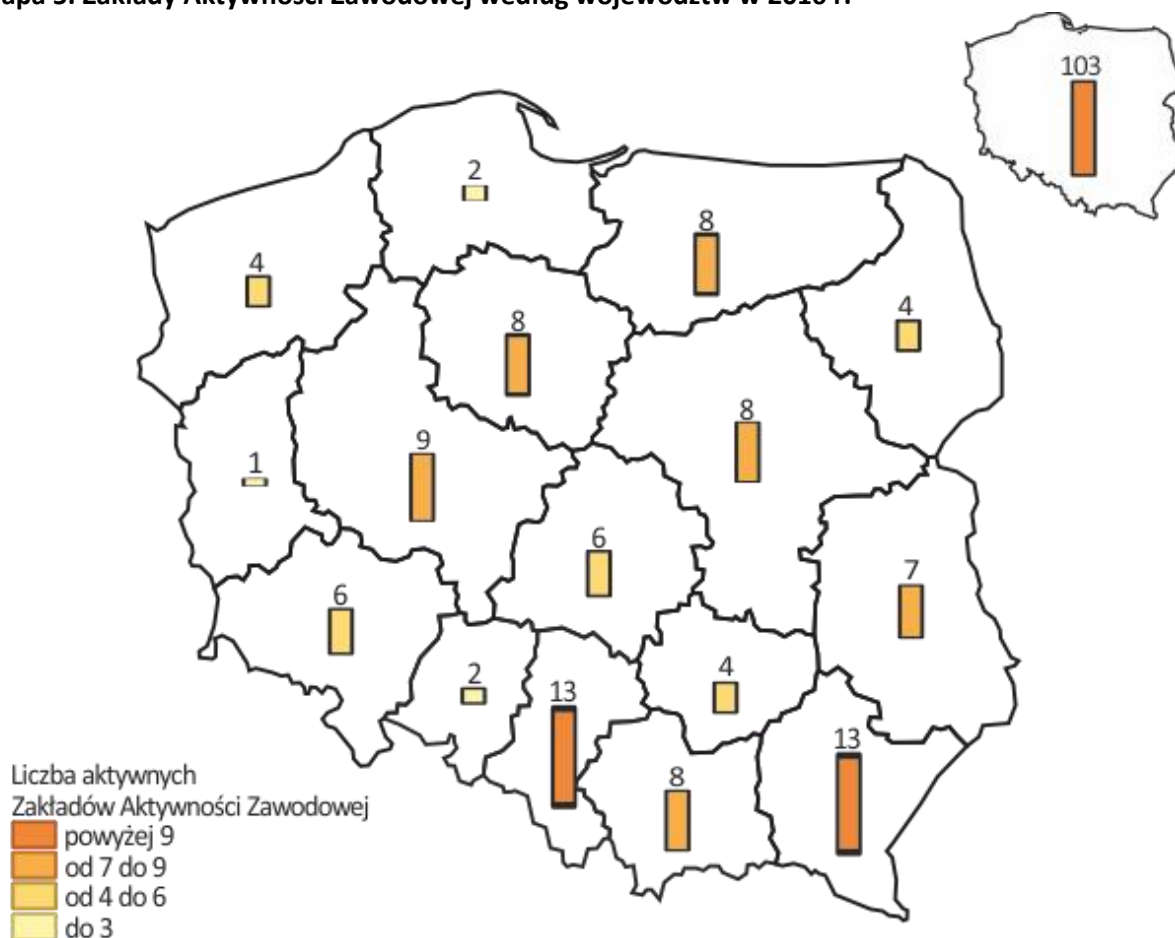
1.4. Liczba Warsztatów Terapii Zajęciowej na 10 tys. osób niepełnosprawnych

W 2016 r. wskaźnik dostępności WTZ określony liczbą placówek przypadających na 10 tys. osób niepełnosprawnych wyniósł w skali kraju 1,5. Zarówno na poziomie województw, jak i podregionów zróżnicowanie wartości wskaźnika nie było duże. Na poziomie województwa na 10 tys. osób niepełnosprawnych przypadało od 1 do 2 WTZ. Wartość średniej i mediany była zbliżona (po 1,5). Największą dostępnością placówek dla osób niepełnosprawnych cechowały się województwa wielkopolskie (2,0), podlaskie i lubelskie (po 1,9) oraz w dalszej kolejności: świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie (po 1,8). Najniższe wartości wskaźnik przyjął w województwach śląskim (1,0), lubuskim (1,1), a następnie łódzkim i dolnośląskim (po 1,2).

Zróżnicowanie na poziomie podregionów również nie było duże. Przeciętnie na 10 tys. niepełnosprawnych mieszkańców podregionu przypadało 1,6 WTZ, jednak w połowie jednostek zlokalizowanych było nie więcej niż 1,4 WTZ. Największą wartość wskaźnika zaobserwowano w podregionach: płockim (4,1), piłskim (3,2), radomskim (2,9), gdańskim (2,6), a także nowosądeckim i starogardzkim (po 2,5). Z kolei najmniejszą dostępnością do WTZ dla ich potencjalnych odbiorców cechowały się podregiony: m. Szczecin (0,4), m. Wrocław (0,5), sandomiersko-jędrzejowski (0,6), sosnowieckim (0,7), a w dalszej kolejności podregion m. Łódź, bielski, ciechanowski oraz m.st. Warszawa (po 0,8).

1.5. Liczba aktywnych Zakładów Aktywności Zawodowej

Mapa 5. Zakłady Aktywności Zawodowej według województw w 2016 r.

Źródło: na podstawie danych z urzędów wojewódzkich

W 2016 r. aktywnie działały 103 ZAZ. W połowie województw istniało co najwyżej 6 takich placówek, średnia była na takim samym poziomie. Największa część ZAZ miała swoje siedziby w województwach podkarpackim i śląskim (po 13 placówek). Najmniejsza liczba ZAZ zlokalizowana była w województwach lubuskim (1), pomorskim (2) i opolskim(2).

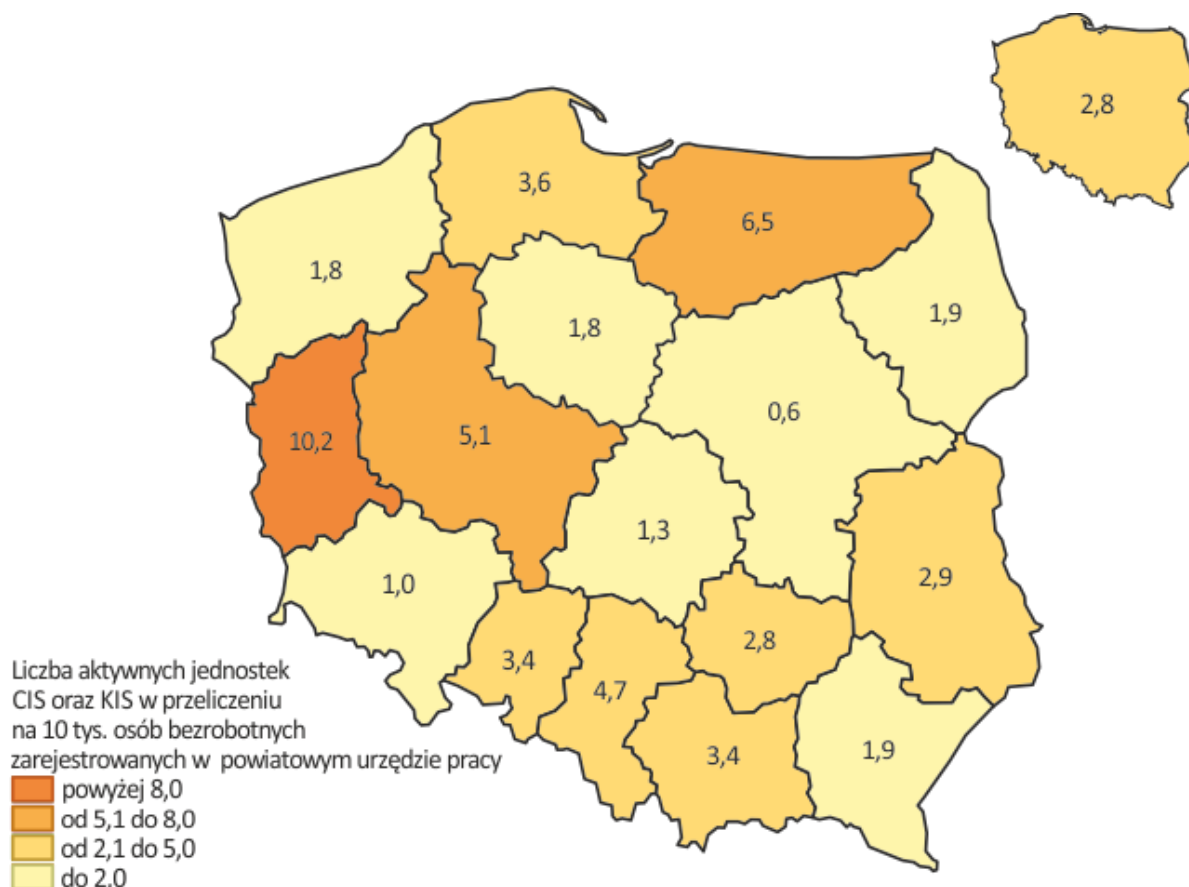
Na poziomie podregionów wystąpiło 7 jednostek, w których zlokalizowane były po 4 ZAZ (kaliski, kielecki, krośnieński, puławski, rzeszowski i miasto Łódź), co stanowiło Najwyższą liczbę na poziomie podregionów. Z kolei aż w ¼ podregionów nie funkcjonował żaden ZAZ.

1.6. Liczba aktywnych Zakładów Aktywności Zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. niepełnosprawnych osób bezrobotnych

W 2016 r. w skali całej Polski na 10 tys. niepełnosprawnych osób bezrobotnych przypadało 12,5 ZAZ. Największą dostępnością tego rodzaju placówek charakteryzowało się województwo podkarpackie, gdzie na 10 tys. niepełnosprawnych bezrobotnych osób przypadało 27 ZAZ. Najmniejszy dostęp do ZAZ mieli mieszkańcy województwa pomorskiego oraz lubuskiego (odpowiednio 3,9 i 3,6 ZAZ na 10 tys. niepełnosprawnych bezrobotnych).

1.7. Liczba aktywnych Centrów Integracji Społecznej oraz Klubów Integracji Społecznej w przeliczeniu na 10 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy

Mapa 6. Centra Integracji Społecznej i Kluby Integracji Społecznej w przeliczeniu na 10 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy według województw w 2016 r.

Źródło: na podstawie danych z urzędów wojewódzkich

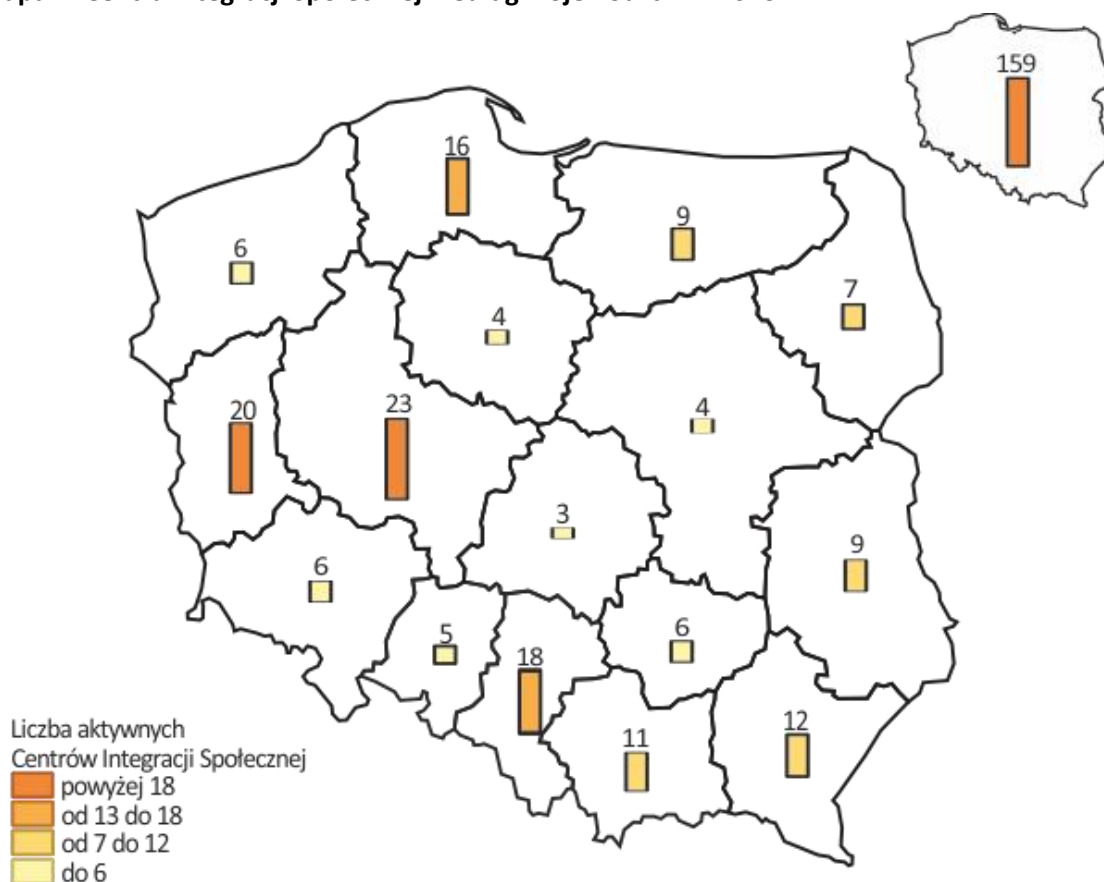
W 2016 r. aktywnie działało w Polsce łącznie 376 CIS oraz KIS. Na 10 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w skali kraju przypadało zatem 2,8 jednostki tego rodzaju. Pod względem dostępności KIS oraz CIS najlepiej wypadło województwo lubuskie, gdzie na 10 tys. osób bezrobotnych przypadało 10,2 centrów i klubów integracji społecznej. Najniższą dostępność KIS oraz CIS odnotowano w województwie mazowieckim – niespełna 1 jednostka na 10 tys. osób bezrobotnych. Relatywnie słabo wyglądała też sytuacja w województwach: dolnośląskim, łódzkim, zachodniopomorskim, kujawsko-pomorskim, podlaskim oraz podkarpackim, gdzie na 10 tys. osób bezrobotnych przypadało 1-2 jednostek tego rodzaju.

W sześciu podregionach: legnicko-głogowskim, wrocławskim, skierniewickim, warszawskim zachodnim, radomskim oraz łomżyńskim, w 2016 r. nie było aktywnych CIS oraz KIS. Przeciętna wartość wskaźnika w podregionach wyniosła 3,5 jednostki na 10 tys. mieszkańców.

Najwyższą dostępność CIS i KIS w przeliczeniu na 10 tys. osób bezrobotnych odnotowano w podregionie gorzowskim (17,3 jednostki), który leży na terenie województwa lubuskiego również wypadającego pod tym względem najlepiej w skali kraju. Ponadto wysoką dostępności CIS oraz KIS charakteryzowały się podregiony: bielski (województwo śląskie) - 11,3 jednostki, leszczyński oraz poznański (województwo wielkopolskie) – po 10,7 jednostki. Najmniej CIS i KIS na 10 tys. osób bezrobotnych (poniżej 1 jednostki) przypadało w podregionach: m. st. Warszawa, wrocławskim, białskim, sieradzkim, nowotarskim, ciechanowskim, ostrołęckim oraz płockim.

1.8. Liczba aktywnych Centrów Integracji Społecznej

Mapa 7. Centra Integracji Społecznej według województw w 2016 r.

Źródło: na podstawie danych z urzędów wojewódzkich

W 2016 r. w Polsce aktywnie funkcjonowało 159 centrów integracji społecznej. Średnia na województwo wyniosła około 10 jednostek, z czego w połowie województw było to nie więcej niż 8 jednostek. Odnotowano relatywnie dużą rozpiętość liczby aktywnych CIS w województwach (od 3 do 23), co świadczy o zróżnicowaniu terytorialnym tego wskaźnika.

Najwięcej centrów integracji społecznej posiadało województwo wielkopolskie (23), a w drugiej kolejności lubuskie (20). Z kolei najmniej takich jednostek znajdowało się na terenie województwa łódzkiego (3 CIS), a także mazowieckiego i kujawsko-pomorskiego (po 4 CIS).

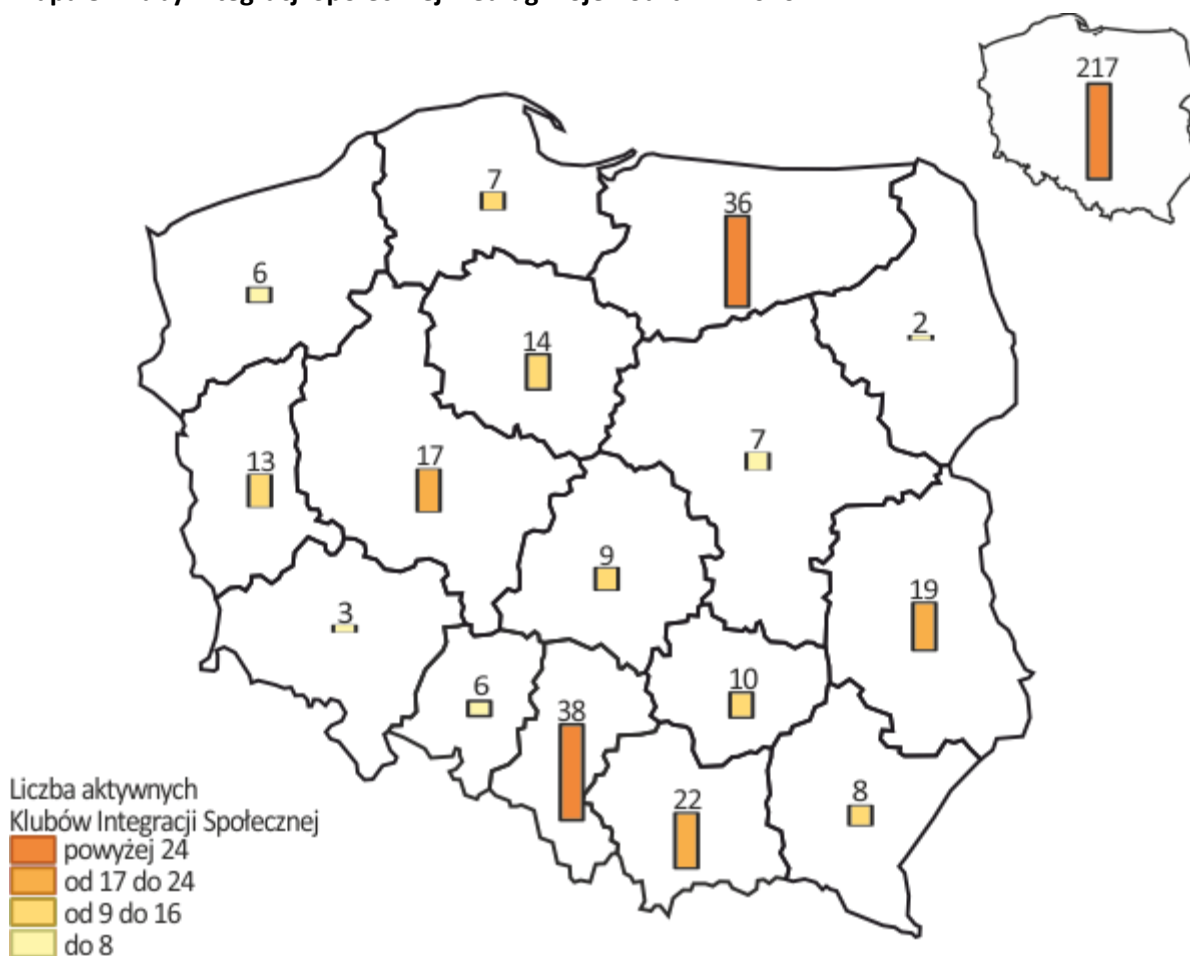
1.9. Liczba aktywnych Centrów Integracji Społecznej w przeliczeniu na 10 tys. osób bezrobotnych

Na 10 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w skali kraju przypadało 1,2 centrum integracji społecznej. Pod względem dostępności CIS dla potencjalnych odbiorców najlepiej wypadło województwo lubuskie, gdzie na 10 tys. osób bezrobotnych przypadało 6,2 centrów integracji społecznej.

Z kolei najniższą dostępność CIS odnotowano w województwie mazowieckim – 0,2 jednostki na 10 tys. osób bezrobotnych, a także łódzkim - 0,3 jednostki. Relatywnie słabo wyglądała też sytuacja w województwach: dolnośląskim, zachodniopomorskim, kujawsko-pomorskim oraz lubelskim, gdzie na 10 tys. osób bezrobotnych przypadała niespełna 1 jednostka tego rodzaju.

1.10. Liczba aktywnych Klubów Integracji Społecznej

Mapa 8. Kluby Integracji Społecznej według województw w 2016 r.

Źródło: na podstawie danych z urzędów wojewódzkich

Na koniec 2016 r. w Polsce działało 217 klubów integracji społecznej (KIS). Najwięcej KIS miało swoje siedziby w województwach: śląskim (38) i warmińsko-mazurskim (36). Natomiast najmniej klubów działało w województwach: podlaskim (2) i dolnośląskim (3). Analizując dane na poziomie podregionów warto zwrócić uwagę na dużą liczbę KIS w podregionie olsztyńskim. Liczba aktywnych jednostek wyniosła 22 i była wyższa od średniej liczby dla województw, która wyniosła 13,6. Pomiędzy województwami występowało zróżnicowanie liczby KIS. Różnica między medianą (9,5), a średnią wyniosła 4 podmioty.

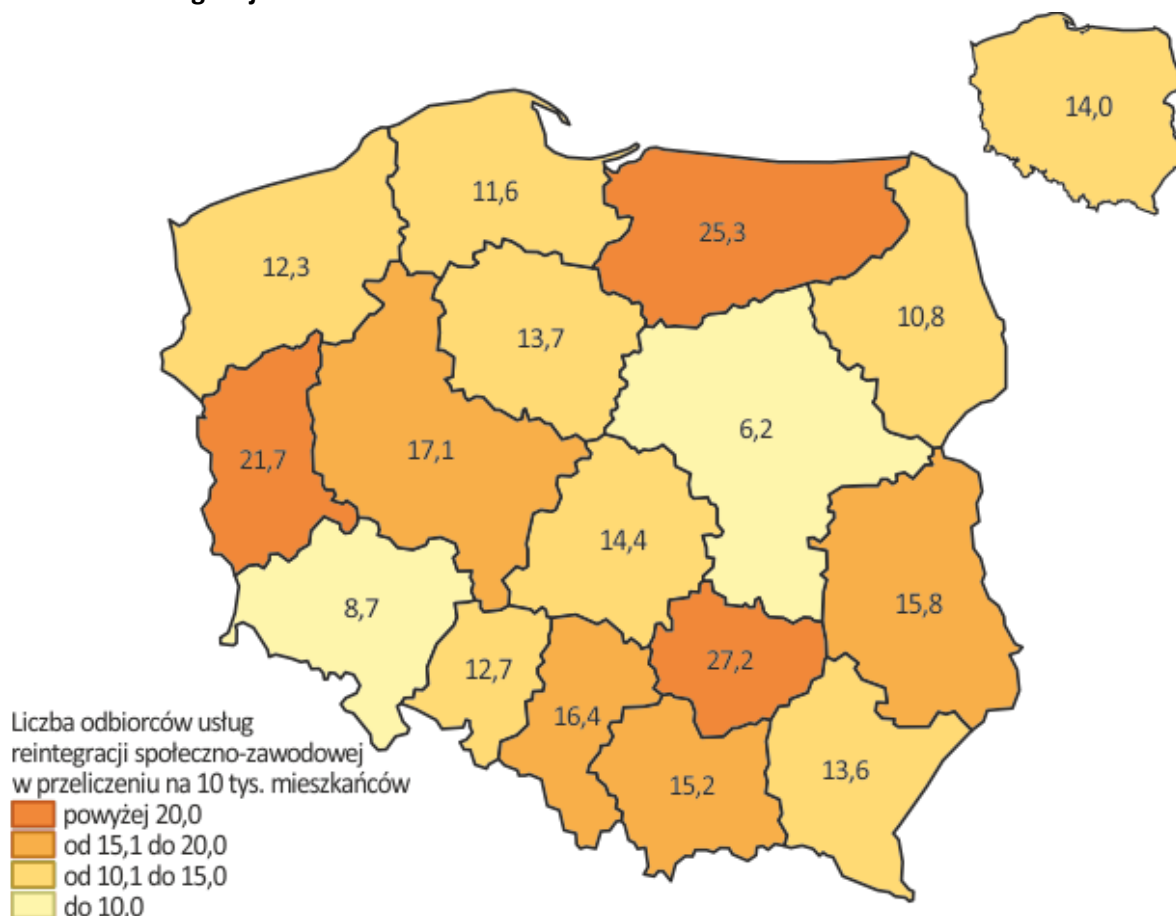
1.11. Liczba aktywnych Klubów Integracji Społecznej w przeliczeniu na 10 tys. osób bezrobotnych

W 2016 r. na 10 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w skali kraju przypadało 1,6 klubów integracji społecznej. Pod względem dostępności KIS najlepiej wypadły województwa warmińsko-mazurskie i lubuskie, gdzie na 10 tys. osób bezrobotnych przypadało odpowiednio 4,9 i 4,0 klubów integracji społecznej. Najniższą dostępność KIS odnotowano w województwie dolnośląskim – 0,3 klubu na 10 tys. osób bezrobotnych. Relatywnie słabo wyglądała też sytuacja w województwach: podlaskim, mazowieckim, gdzie na 10 tys. osób bezrobotnych przypadało 0,4 jednostek tego rodzaju. W zakresie dostępności usług występowało niskie zróżnicowanie między województwami średnia liczba placówek na 10 tys. osób bezrobotnych wyniosła 1,8, a mediana 1,6.

2. LICZBA UCZESTNIKÓW

2.1. Liczba odbiorców usług reintegracji społeczno-zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców

Mapa 9. Odbiorcy usług reintegracji społeczno-zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców według województw w 2016 r.

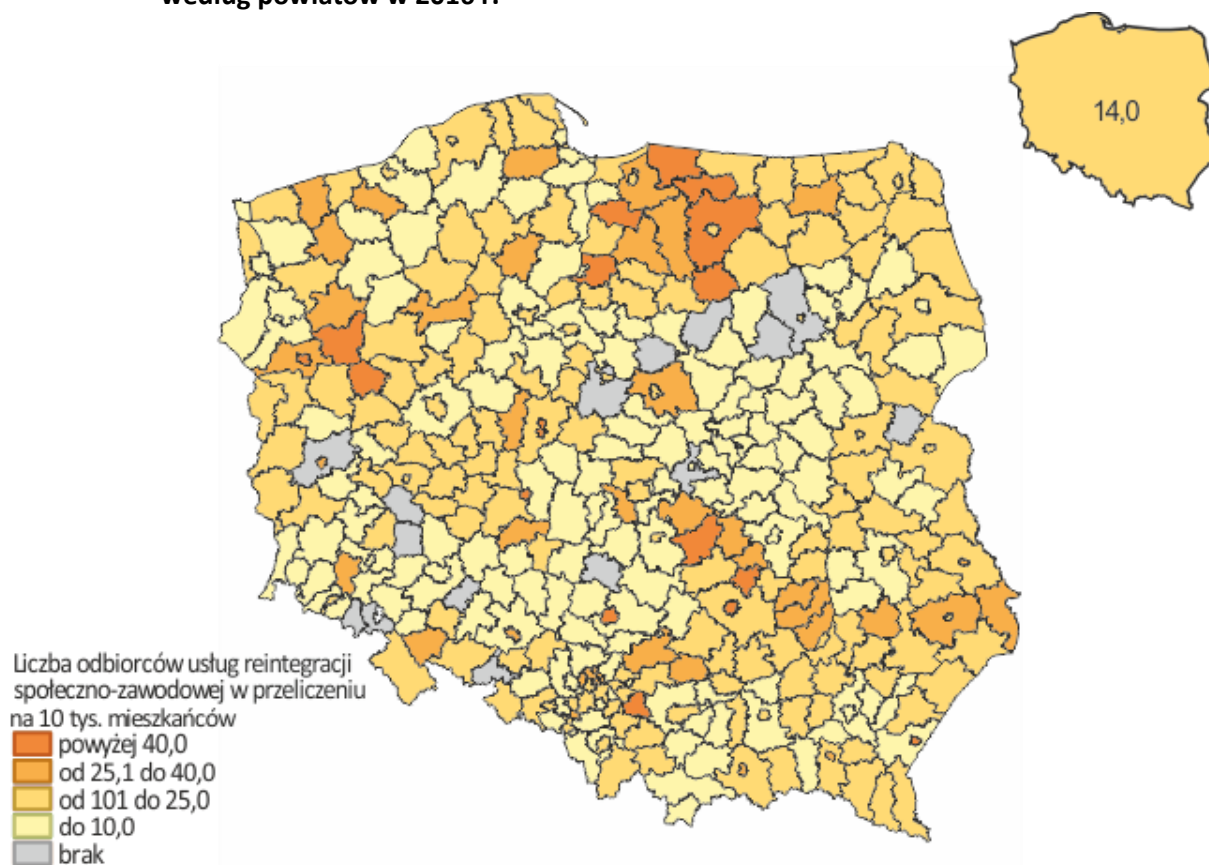

Źródło: na podstawie danych z PFRON, MRPiPS i urzędów wojewódzkich

W 2016 r. z usług jednostek reintegracyjnych skorzystało ponad 50 tys. osób. W skali kraju na 10 tys. mieszkańców przypadało 14 odbiorców WTZ, ZAZ, CIS i KIS. Na poziomie województw średnia wyniosła 15,2 osób, natomiast mediana – 14,1 osób. Najwyższe wartości wskaźnika wystąpiły w województwach: świętokrzyskim (27,2), warmińsko-mazurskim (25,3) i lubuskim (21,7), natomiast najniższe w województwach dolnośląskim (8,7) i mazowieckim (6,2).

Na poziomie podregionów liczba odbiorców placówek reintegracyjnych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców kształtowała się na poziomie od 3,0 do 34,7 osób. Przeciętna wartość wskaźnika wyniosła 14,1 osób, jednak w połowie podregionów było to nie więcej niż 13,1 osób. Największą liczbę odbiorców przypadających na 10 tys. mieszkańców zaobserwowano w podregionach gorzowskim (34,7), kieleckim (32,0), elbląskim (27,2), a także olsztyńskim (25,4) i częstochowskim (23,9). Z kolei najniższe wartości wskaźnik przyjął w podregionie m.st Warszawa (3,0), ciechanowskim (3,8), wrocławskim (5,0) oraz ostrołęckim (5,1) i podregionie m. Wrocław (5,6).

Mapa 10. Odbiorcy usług reintegracji społeczno-zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców według powiatów w 2016 r.

Źródło: na podstawie danych z PFRON, MRPiPS i urzędów wojewódzkich

Na poziomie powiatu przeciętna liczba odbiorców usług jednostek reintegracyjnych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosła 15,6 osób, natomiast w połowie powiatów była nie wyższa niż 12,2 osób. Największą wartość wskaźnik osiągnął w powiecie grudziądzkim – 96,4 osób. Stosunkową dużą liczbę odbiorców przypadającą na 10 tys. mieszkańców odnotowano również w powiatach: m. Kalisz (75,5), strzelecko-drezdeneckim (65,8), m. Kielce (59,7) oraz międzychodzkiem (58,3). Najniższe

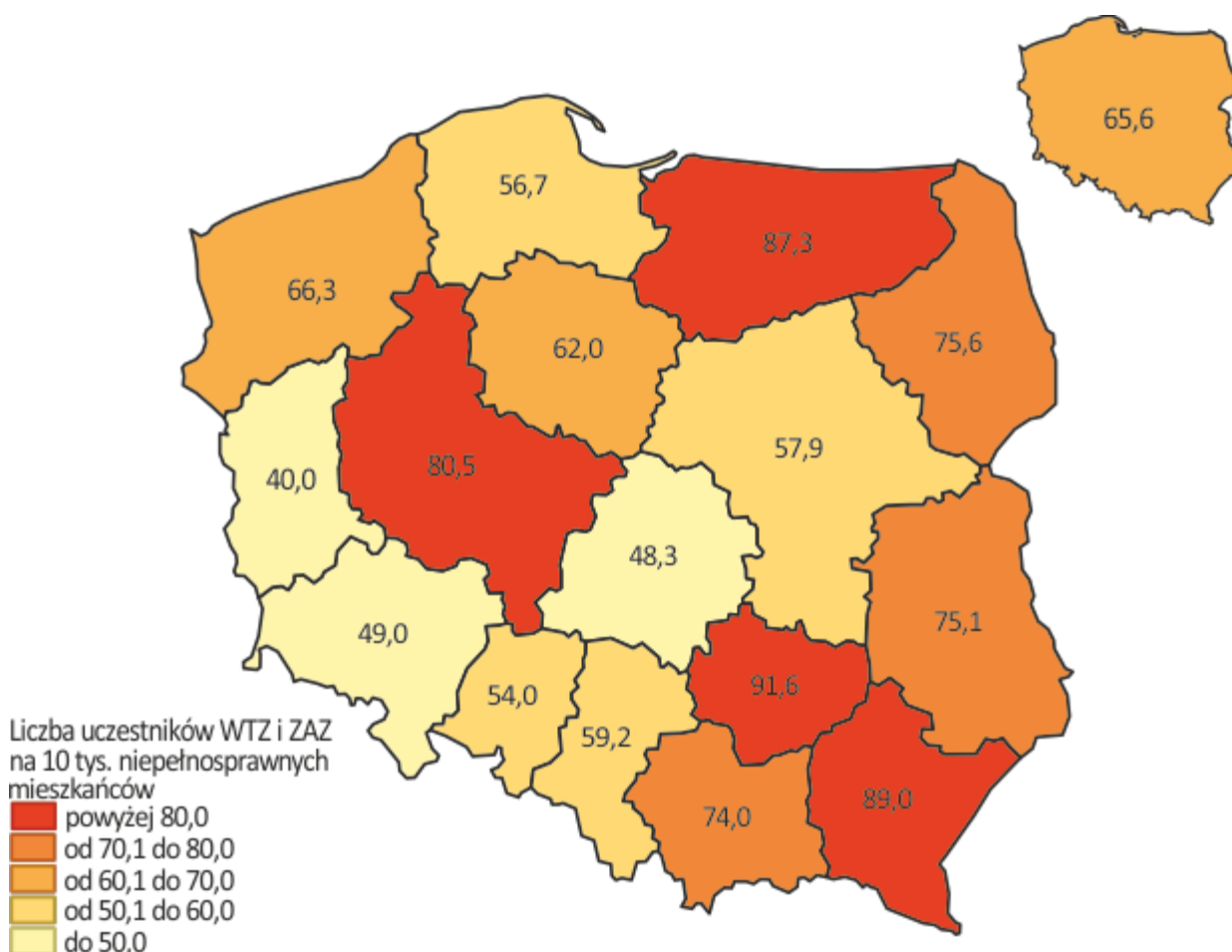

wartości wskaźnik natomiast przyjął w powiatach: krańickim (0,7), toruńskim (1,4), wrocławskim (2,3) oraz lubelskim (2,4).

2.2. Liczba uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej i Zakładów Aktywności Zawodowej na 10 tys. osób niepełnosprawnych

W 2016 r. łączna liczba uczestników WTZ oraz niepełnosprawnych pracowników zatrudnionych w ZAZ wyniosła ponad 30 tys. osób. W skali kraju na 10 tys. niepełnosprawnych mieszkańców z usług WTZ bądź ZAZ skorzystało 66 osób. Zarówno na poziomie województw, jak i podregionów wartości średniej i mediana były zbliżone, co świadczy o niewielkim zróżnicowaniu tych jednostek pod względem opisywanego wskaźnika. Na poziomie województw średnia wyniosła 67 osób, zaś mediana – 64 osoby. W podregionach średnia i mediana były bardzo zbliżone (67 osób).

Mapa 11. Uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej i Zakładów Aktywności Zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. osób niepełnosprawnych według województw w 2016 r.

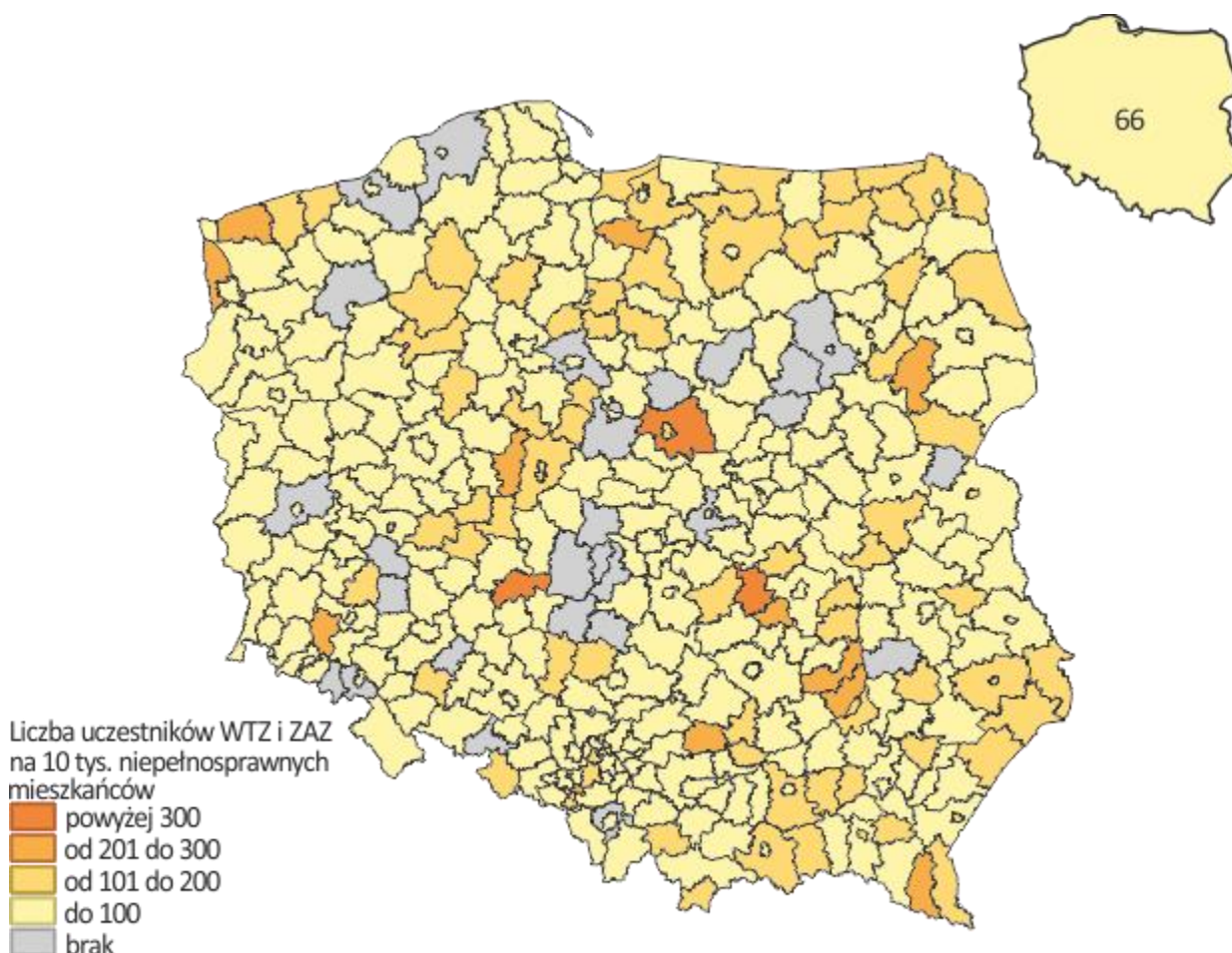
Źródło: na podstawie danych z PFRON i MRPiPS

Najwyższą liczbą odbiorców usług placówek reintegracyjnych w przeliczeniu na 10 tys. niepełnosprawnych charakteryzowały się województwa: świętokrzyskie (92), podkarpackie (89) oraz warmińsko-mazurskie (87). Najniższe wartości wskaźnik przyjął w województwach lubuskim (40), łódzkim (48) oraz dolnośląskim (49).

Wśród podregionów z wysokimi wartościami wskaźnika przekraczającymi 100 odbiorców usług na 10 tys. niepełnosprawnych wyróżniły się podregiony: płocki (154), pilski (122), radomski (113), tarnobrzeski (110), szczeciński (109) oraz krośnieński (107). Stosunkowo niską wartość wskaźnika zaobserwowano natomiast w podregionach: ciechanowskim (22) i podregionie m. Szczecin (26), a także w m.st. Warszawa i podregionie sandomiersko-jędrzejowskim (po 30).

Mapa 12. Uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej i Zakładów Aktywności Zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. osób niepełnosprawnych według powiatów w 2016 r.

Źródło: na podstawie danych z PFRON i MRPiPS

2.3. Liczba uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej na 10 tys. osób niepełnosprawnych

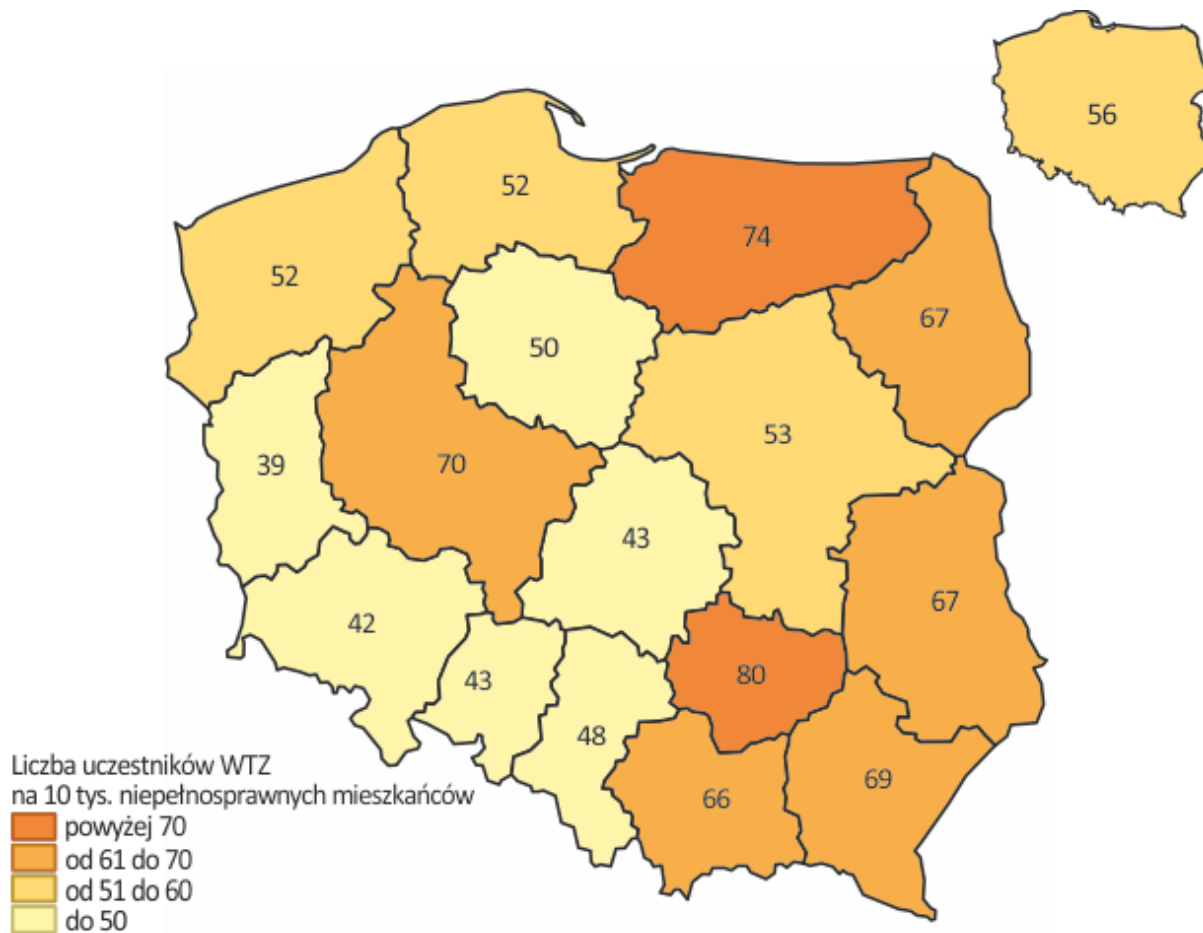
W 2016 r. uczestnikami WTZ było łącznie 26,5 tys. osób niepełnosprawnych, a przeliczając tę liczbę na mieszkańców z niepełnosprawnościami, to w skali kraju na 10 tys. niepełnosprawnych 56 skorzystało z usług WTZ. Na poziomie województw wskaźnik przyjmował wartości od 39 do 80 osób, a średnia i mediana przyjmowały podobne wartości (odpowiednio 57 i 53), co świadczy o niewielkim zróżnicowaniu wartości wskaźnika pomiędzy województwami.

Największą liczbą uczestników WTZ w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyróżniły się województwa: świętokrzyskie (80), warmińsko-mazurskie (74) oraz wielkopolskie (70), natomiast

stosunkowo niskie wartości wskaźnik przyjął w województwach: lubuskim (39), dolnośląskim (42), oraz opolskim i łódzkim (po 43).

Mapa 13. Uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej w przeliczeniu na 10 tys. osób niepełnosprawnych według powiatów w 2016 r.

Źródło: na podstawie danych z PFRON

W przypadku podregionów zróżnicowanie wskaźnika również nie było wysokie, o czym świadczą tożsame wartości średniej i mediany (po 55). Najwyższą wartość, powyżej 100 uczestników na 10 tys. niepełnosprawnych mieszkańców, wskaźnik przyjął w podregionach płockim (126) oraz radomskim (109). Stosunkowo wysokie wartości osiągnął również w podregionach: piłskim (100), tarnobrzeski i chełmsko-zamojski (po 91), a także w podregionie nowosądecki i suwalskim (po 85). Najniższe wartości wskaźnika zaobserwowano natomiast w dużych miastach: Warszawie i Szczecinie (po 3), Wrocławiu i Łodzi (po 4), a następnie w Poznaniu (6) i Krakowie (7).

2.4. Liczba niepełnosprawnych pracowników Zakładów Aktywności Zawodowej na 10 tys. osób niepełnosprawnych

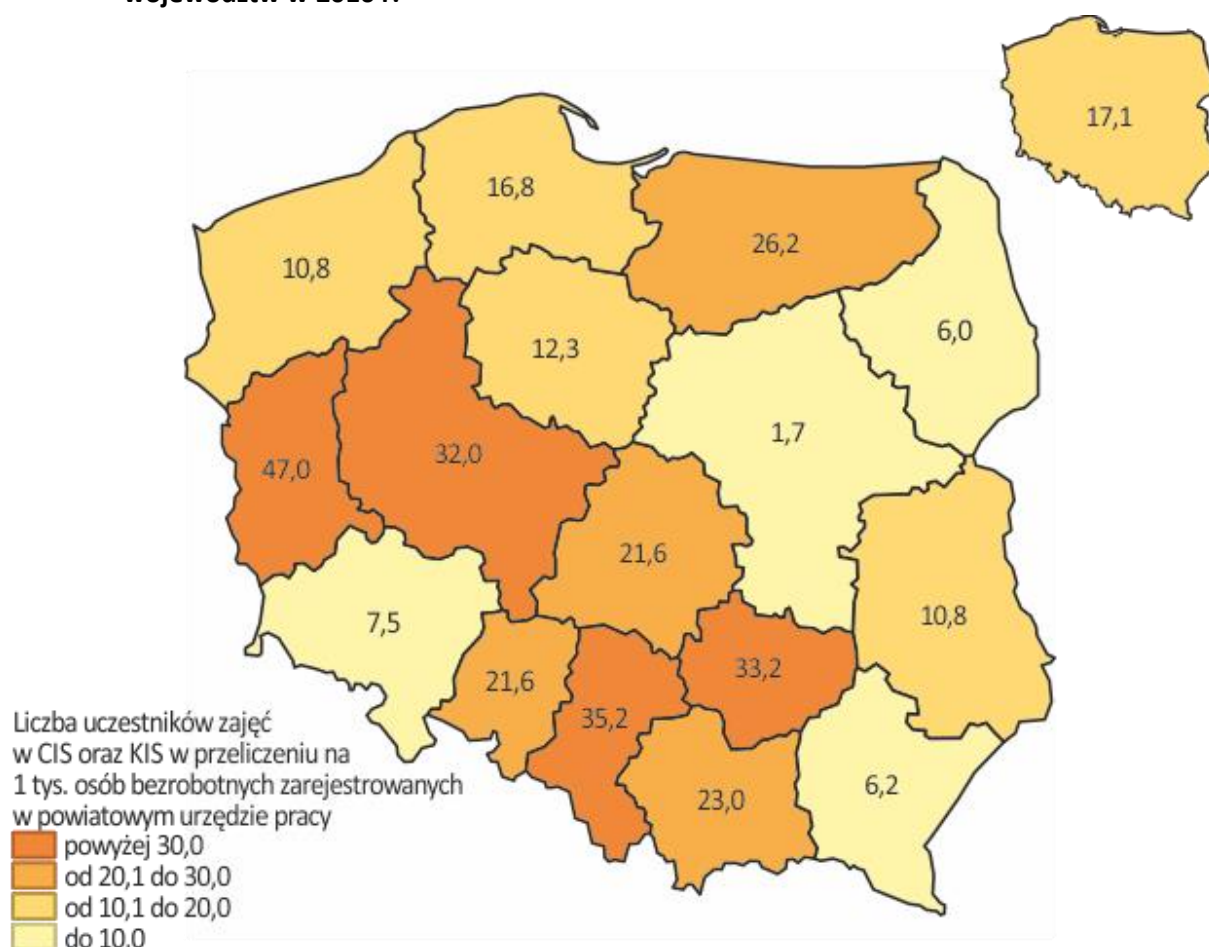
W 2016 r. w ZAZ pracowało 5,7 tys. osób, przy czym 4,3 tys. stanowiły osoby niepełnosprawne. W skali kraju na 10 tys. niepełnosprawnych 9 było zatrudnionych w ramach ZAZ. Na poziomie województw wskaźnik przyjmował wartości od 1 do 20 osób.

Największą liczbę pracowników ZAZ w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców miały województwa: podkarpackie (20), warmińsko-mazurskie oraz zachodniopomorskie (po 14), natomiast stosunkowo

niskie wartości wskaźnik przyjął w województwach: mazowieckim i łódzkim (po 5), pomorskim (4), a także lubuskim (1). W przypadku podregionów największą wartość wskaźnika na 10 tys. niepełnosprawnych mieszkańców odnotowano dla podregionów szczecińskiego (39) łódzkiego oraz plockiego (po 28). Jednak ze względu na to, że ponad ¼ podregionów nie występowały ZAZ wartość wskaźnika kształtowała się na poziomie 0.

2.5. Liczba uczestników zajęć w Centrów Integracji Społecznej oraz Klubów Integracji Społecznej w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy

Mapa 14. Uczestnicy Centrów Integracji Społecznej i Klubów Integracji Społecznej w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy według województw w 2016 r.

Źródło: na podstawie danych z MRPiPS i urzędów wojewódzkich

Aktywne CIS i KIS wykazały w 2016 r. łącznie niespełna 23 tys. uczestników. W skali kraju na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP przypadało zatem około 17 uczestników centrów lub klubów integracji społecznej.

Wskaźnik ten charakteryzował się dużą rozpiętością między wartościami minimum i maksimum, zarówno na poziomie wojewódzkim (odpowiednio 1,7 oraz 47,0), jak i podregionów (1,2 oraz 88,7). Świadczy to o znaczącym zróżnicowaniu terytorialnym w tym zakresie.

Najwięcej uczestników CIS oraz KIS przypadało na 1 tys. osób bezrobotnych w województwie lubuskim (47 osób), w którym odnotowano również najwyższą liczbę jednostek tego rodzaju w

przeliczeniu na 10 tys. osób bezrobotnych. Wysokie wartości wskaźnik przyjmował również w województwie śląskim (35,2 osób), świętokrzyskim (33,2 osób) oraz wielkopolskim (32 osób).

Z drugiej strony najmniejszą liczbą uczestników centrów i klubów integracji społecznej w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych charakteryzowało się województwo mazowieckie (1,7 osób). Niskie wartości wskaźnik przyjmował także w trzech województwach stanowiących tzw. ścianę wschodnią Polski – podlaskim (6 osób), podkarpackim (6,2 osób) oraz lubelskim (10,8 osób), a także w województwie dolnośląskim (7,5 osób).

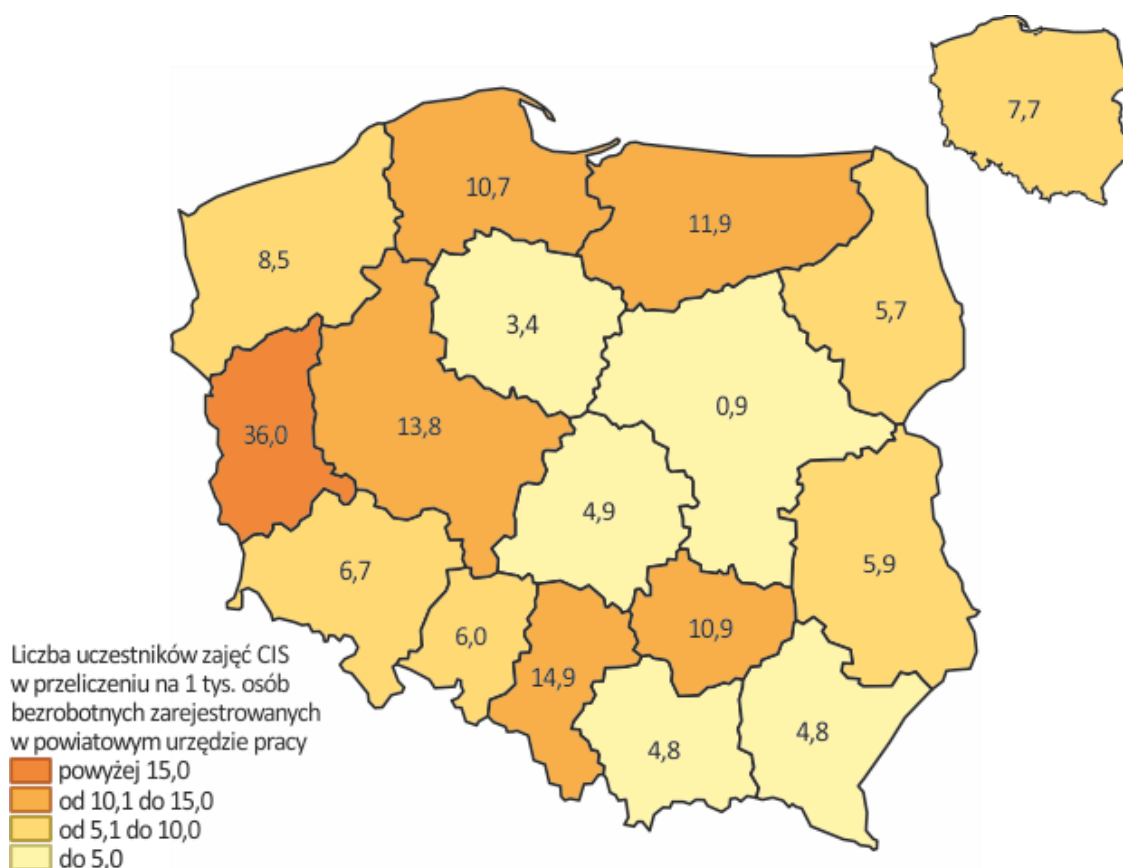
Przeciętna wartość wskaźnika w podregionach wyniosła 20,6 uczestników na 1 tys. osób bezrobotnych, przy czym w połowie podregionów wartość wskaźnika nie przekraczała 14,5 uczestników.

Najwięcej uczestników KIS i CIS w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych odnotowano w podregionie gorzowskim (88,7 osób), który leży na terenie województwa lubuskiego również wypadającego pod tym względem najlepiej w skali kraju. Ponadto wysoką wartością wskaźnika charakteryzowały się podregiony: m. Poznań (70 osób), kaliski (60,7 osób) oraz m. Kraków (59,1 osób).

Najmniej uczestników CIS i KIS na 1 tys. osób bezrobotnych (poniżej 2 osób) przypadało w podregionach: jeleniogórskim, nowotarskim oraz warszawskim wschodnim .

2.6. Liczba uczestników zajęć Centrów Integracji Społecznej w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy

Mapa 15. Uczestnicy Centrów Integracji Społecznej w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy według województw w 2016 r.

Źródło: na podstawie danych z MRPIPS

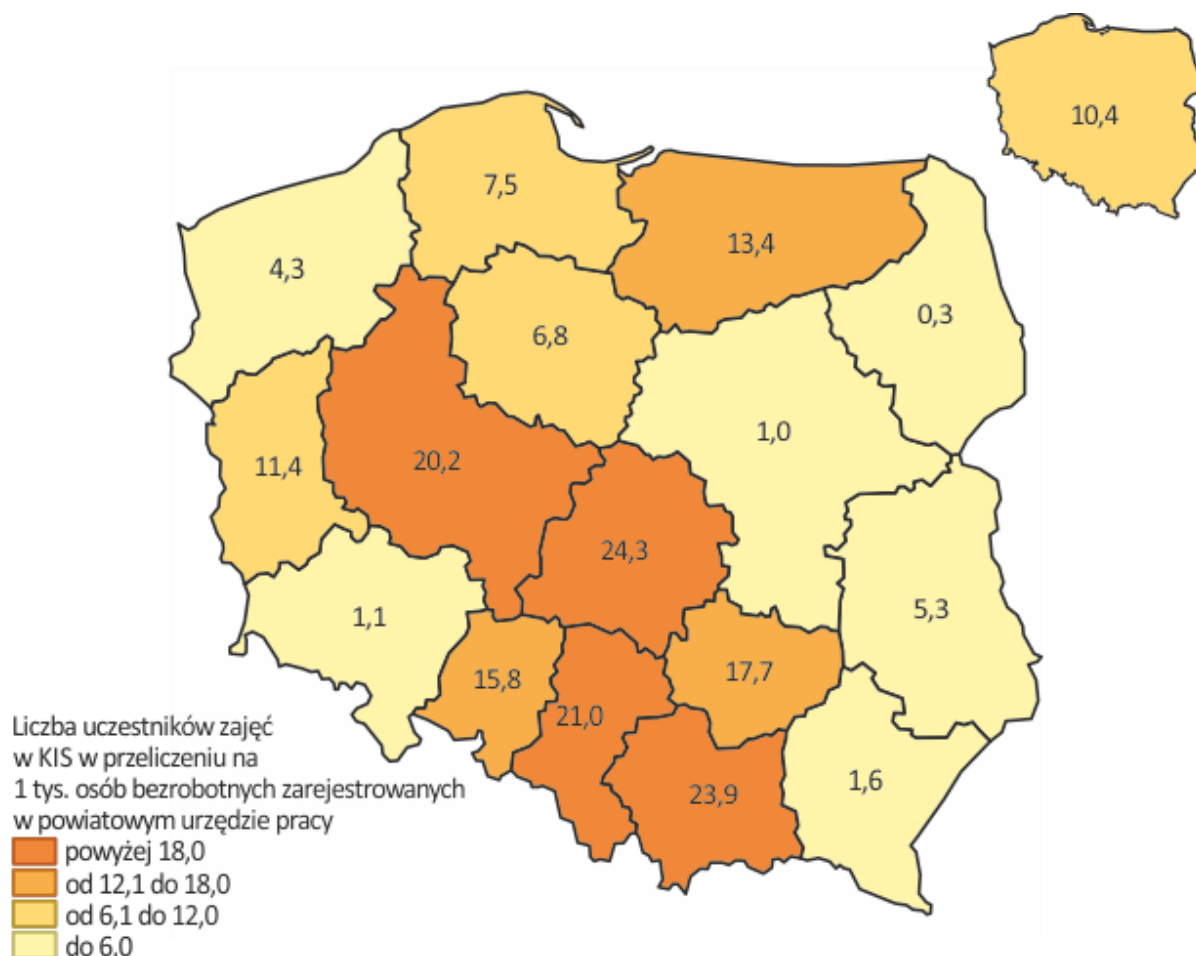
W 2016 r. CIS, które złożyły sprawozdania ze swojej działalności wykazały posiadanie 10,3 tys. uczestników. Na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w skali kraju przypadało 7,7 uczestników zajęć w centrach integracji społecznej. Najwięcej uczestników zajęć w CIS w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych odnotowano w województwie lubuskim (36 osób).

Analiza liczby uczestników CIS potwierdza bardzo niską dostępność do tego rodzaju jednostek odnotowaną w województwie mazowieckim. W województwie tym na 1 tys. osób bezrobotnych przypadał zaledwie niespełna 1 uczestnik CIS.

Relatywnie słabo wyglądała też sytuacja w województwach: kujawsko-pomorskim, łódzkim, małopolskim i podkarpackim, gdzie na 1 tys. osób bezrobotnych przypadało 3-5 uczestników reintegrowanych społeczno-zawodowo w CIS.

2.7. Liczba uczestników zajęć w klubach integracji społecznej w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy

Mapa 16. Uczestnicy Klubów Integracji Społecznej w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy według województw w 2016 r.

Źródło: na podstawie danych z urzędów wojewódzkich

Odnosząc liczbę uczestników zajęć KIS do ogólnej liczby osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy można zobrazować poziom zaspokojenia potrzeb na świadczone przez KIS usługi reintegracji. Wskaźnik ten w skali kraju wyniósł w 2016 r. 10,4 osoby i był zróżnicowany terytorialnie. Średnia liczba osób uczestniczących w zajęciach dla wszystkich województw wyniosła 11,0 osób, a mediana 9,4. Wysoki poziom zaspokojenia na usług KIS występował w województwie łódzkim 24,3 osoby i był nieznacznie niższy w województwie małopolskim 23,9 osoby. Niski poziom zaspokojenia usług reintegracyjnych występował w województwie podlaskim 0,3 osoby.

3. CHARAKTERYSTYKA UCZESTNIKÓW

3.1. Udział kobiet wśród uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej

W 2016 r. udział kobiet wśród uczestników WTZ wyniósł w skali ogólnopolskiej 45%. Zarówno na poziomie województw, jak i podregionów zróżnicowanie wskaźnika nie było duże, a średnia i mediana przyjmowały taką samą wartość (po 45% – w podregionach i województwach).

Najwyższy udział kobiet wśród uczestników WTZ zaobserwowano w województwach: opolskim (50%), dolnośląskim (48%), a także podkarpackim i wielkopolskim (47%), z kolei najniższy w świętokrzyskim (41%) i mazowieckim (42%).

W podregionach różnica pomiędzy województwami o najwyższym i najniższym udziale kobiet wśród uczestników WTZ była nieco większa. Największą feminizację uczestników WTZ zaobserwowano w podregionach: ciechanowskim (58%), nyskim (56%), wrocławskim (52%) oraz samym Wrocławiu (51%), a także w podregionie suwalskim (51%).

3.2. Udział młodzieży wśród uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej

Działalność WTZ w zdecydowanej większości ukierunkowana jest na wsparcie dorosłych osób niepełnosprawnych. Udział młodzieży, tj. osób w wieku 16-18 lat wyniósł w skali kraju niecałe 3%. Zróżnicowanie wskaźnika było nieznacznie większe niż w przypadku wskaźnika dotyczącego udziału kobiet wśród uczestników WTZ, nadal jednak nieduże.

Na poziomie województwa przeciętny udział młodzieży wśród niepełnosprawnych będących odbiorcami usług WTZ wyniósł 2,4%, jednak w połowie województw nie przekroczył 1,8%. W dwóch województwach (opolskim i małopolskim) wskaźnik przyjął wartości bliskie 0. Największy udział młodzieży wśród uczestników WTZ zaobserwowano w województwach śląskim (7,7%) oraz podkarpackim (4,8%). Ponadto, wyższy niż dla całego kraju odsetek młodzieży odnotowano w województwach wielkopolskim (3,7%) i pomorskim (3,0%).

Na poziomie podregionów stosunkowo wysoką wartością wskaźnika wyróżniały się podregiony katowicki (31%), przemyski (18%), leszczyński (15%) oraz wałbrzyski (11%), natomiast najniższe wartości, poniżej 1%, wskaźnik osiągnął w podregionach: nowosądeckim (0,2%), a także białostockim, radomskim i wrocławskim (po 0,4%). Należy jednak zaznaczyć, że w blisko połowie podregionów (47%) nie zarejestrowano wśród uczestników WTZ młodzieży, zatem wskaźnik przyjął wartość 0. Wśród pozostałych podregionów, w których WTZ oferowały swoje usługi również niepełnoletnim niepełnosprawnym, średnia i mediana przyjmowały odpowiednio 4,5% oraz 2,5%.

3.3. Udział zatrudnionych osób niepełnosprawnych w liczbie zatrudnionych osób w Zakładach Aktywności Zawodowej

Osoby niepełnosprawne stanowiły 75,9% wszystkich osób zatrudnionych w ramach ZAZ. Średni udział niepełnosprawnych wśród pracowników ZAZ przypadający na województwo był taki sam, przy czym w połowie województw wartość tego wskaźnika nie przekroczyła 75,2%. Najwięcej osób niepełnosprawnych pracujących odnotowano w ZAZ w województwie opolskim (80,0%), a najmniej w lubuskim (72,4%). Wskaźnik ten jest więc mało zróżnicowany terytorialnie, co wynika z norm prawnych regulujących zasady funkcjonowania tych placówek.

3.4. Udział pracowników ze znacznym stopniem niepełnosprawnych wśród zatrudnionych niepełnosprawnych w Zakładach Aktywności Zawodowej

Pracownicy ze znacznym stopniem niepełnosprawności stanowili największą grupę osób z orzeczoną niepełnosprawnością zatrudnionych w ZAZ w 2016 r. W skali kraju w 2016 r. stanowili oni 60,9% ogółu niepełnosprawnych pracowników ZAZ. Średni udział osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności wśród wszystkich niepełnosprawnych zatrudnionych w ZAZ wyniósł 61,8%, a w połowie województw wartość tego wskaźnika nie przekroczyła 59,5%. Najwięcej osób ze znaczną niepełnosprawnością odnotowano w ZAZ w województwie opolskim i lubuskim (po 71,4%) oraz świętokrzyskim (69,0%). Z kolei województwa z najniższymi udziałami to podlaskie (56,9%), podkarpackie (56,7%), warmińsko-mazurskie (55,9%) oraz pomorskie (52,5%).

3.5. Udział pracowników z umiarkowanym stopniem niepełnosprawnych wśród zatrudnionych niepełnosprawnych w Zakładach Aktywności Zawodowej

Osoby z orzeczoną umiarkowaną niepełnosprawnością są drugą pod względem wielkości grupą niepełnosprawnych pracowników ZAZ. W skali kraju w 2016 r. stanowiły one prawie 39% osób niepełnosprawnych zatrudnionych w tego rodzaju placówkach.

Średni udział osób z orzeczoną umiarkowaną niepełnosprawnością przypadający na województwo wyniósł 37,7%. Najwięcej osób z tego rodzaju stopniem niepełnosprawności w ZAZ odnotowano w województwie pomorskim (46,7%), warmińsko-mazurskim (43,7%) oraz podlaskim (43,1%). Najmniej osób z umiarkowaną niepełnosprawnością wśród niepełnosprawnych pracowników ZAZ odnotowano w województwach dolnośląskim (30,6%), świętokrzyskim (29,1%), opolskim oraz lubuskim (po 28,6%).

3.6. Udział osób długotrwale bezrobotnych wśród uczestników zajęć Centrów Integracji Społecznej

W skali całego kraju osoby długotrwale bezrobotne, to najliczniej występująca grupa uczestników zajęć CIS. W 2016 r. stanowili oni ponad połowę osób uczestniczących w zajęciach (56,2%).

Grupa ta dominuje w każdym województwie, chociaż jej udziały są zróżnicowane terytorialnie. Przeciętna wartość tego wskaźnika w województwach wyniosła 54,6%. Najwięcej osób długotrwale bezrobotnych wśród uczestników CIS odnotowano w województwie lubelskim (76,3%). Powyżej 70% uczestników stanowili oni również w województwie podkarpackim (73,3%) oraz opolskim (71,6%). Najmniej przedstawicieli tej grupy wśród uczestników zajęć w CIS wystąpiło w jednostkach w województwie pomorskim (33,7%) oraz mazowieckim (36,4%).

3.7. Udział osób niepełnosprawnych wśród uczestników zajęć Centrów Integracji Społecznej

Osoby niepełnosprawne stanowiły trzecią pod względem wielkości grupę uczestników zajęć CIS. Ich udział w ogóle uczestników w skali kraju wyniósł w 2016 r. 9,5%.

Średni udział osób niepełnosprawnych przypadający na województwo wyniósł 9%. Najwięcej osób niepełnosprawnych wśród uczestników CIS odnotowano w województwie pomorskim (17,9%). Osoby niepełnosprawne stanowiły ponad 10% uczestników również w województwach: kujawsko-pomorskim, lubuskim, podlaskim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim oraz wielkopolskim. Najmniej osób niepełnosprawnych wśród uczestników CIS wykazano w województwie mazowieckim 0,6%, a także dolnośląskim (3,5%) oraz lubelskim (3,9%).

3.8. Udział osób uzależnionych od alkoholu lub środków psychoaktywnych wśród uczestników zajęć Centrów Integracji Społecznej

Osoby uzależnione od alkoholu lub środków psychoaktywnych to druga pod względem wielkości grupa uczestników zajęć CIS. W skali kraju w 2016 r. stanowili oni 11,5% ogółu uczestników.

Rozpiętość wartości tego wskaźnika w województwach jest relatywnie duża (od 0,6% do 41,5%). Średni udział osób uzależnionych wśród uczestników zajęć CIS przypadający na województwo wyniósł 12,4%, przy czym w połowie województw wartość tego wskaźnika nie przekroczyła 11,2%. Najwięcej osób uzależnionych od alkoholu lub środków psychoaktywnych odnotowano w CIS w województwie łódzkim (41,5%). Z kolei województwa z najniższymi udziałami to mazowieckie (0,6%) oraz dolnośląskie (2,1%).

3.9. Udział osób długotrwale bezrobotnych wśród uczestników zajęć Klubów Integracji Społecznej

Jedną z kluczowych grup odbiorców działalności KIS były osoby długotrwale bezrobotne. W 2016 r. stanowiły one 44,9% wszystkich uczestników zajęć KIS. Na tle Polski pod względem udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie uczestniczących w zajęciach odznaczało się województwo podlaskie. W tym województwie postawiono główny nacisk na reintegrację tych osób, ponieważ 100% wszystkich uczestników stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. Wysoki wskaźnik odnotowano w województwie zachodniopomorskim 92,1%. Najniższy poziom tego wskaźnika był w województwie świętokrzyskim (17,1%), a następnie pomorskim (23,1%) i lubuskim (26,3%).

3.10. Udział osób niepełnosprawnych wśród uczestników zajęć Klubów Integracji Społecznej

Próbując przedstawić poziom potrzeb społecznych związanych z reintegracją osób z niepełnosprawnościami można zestawić liczbę osób niepełnosprawnych uczestniczących w zajęciach KIS z liczbą wszystkich uczestników zajęć. W 2016 r. udział osób niepełnosprawnych wśród uczestników zajęć KIS wyniósł 13,8%. Najwyższą wartość tego wskaźnika w 2016 r. odnotowano w województwie lubuskim (53,1%), a następnie lubelskim (39,0%) i dolnośląskim (30,3%). Najniższy poziom wskaźnik ten przyjmował dla województwa podlaskiego, gdzie występował brak osób niepełnosprawnych (0,0%) oraz województw warmińsko-mazurskiego (3,8%) i kujawsko-pomorskiego (4,4%).

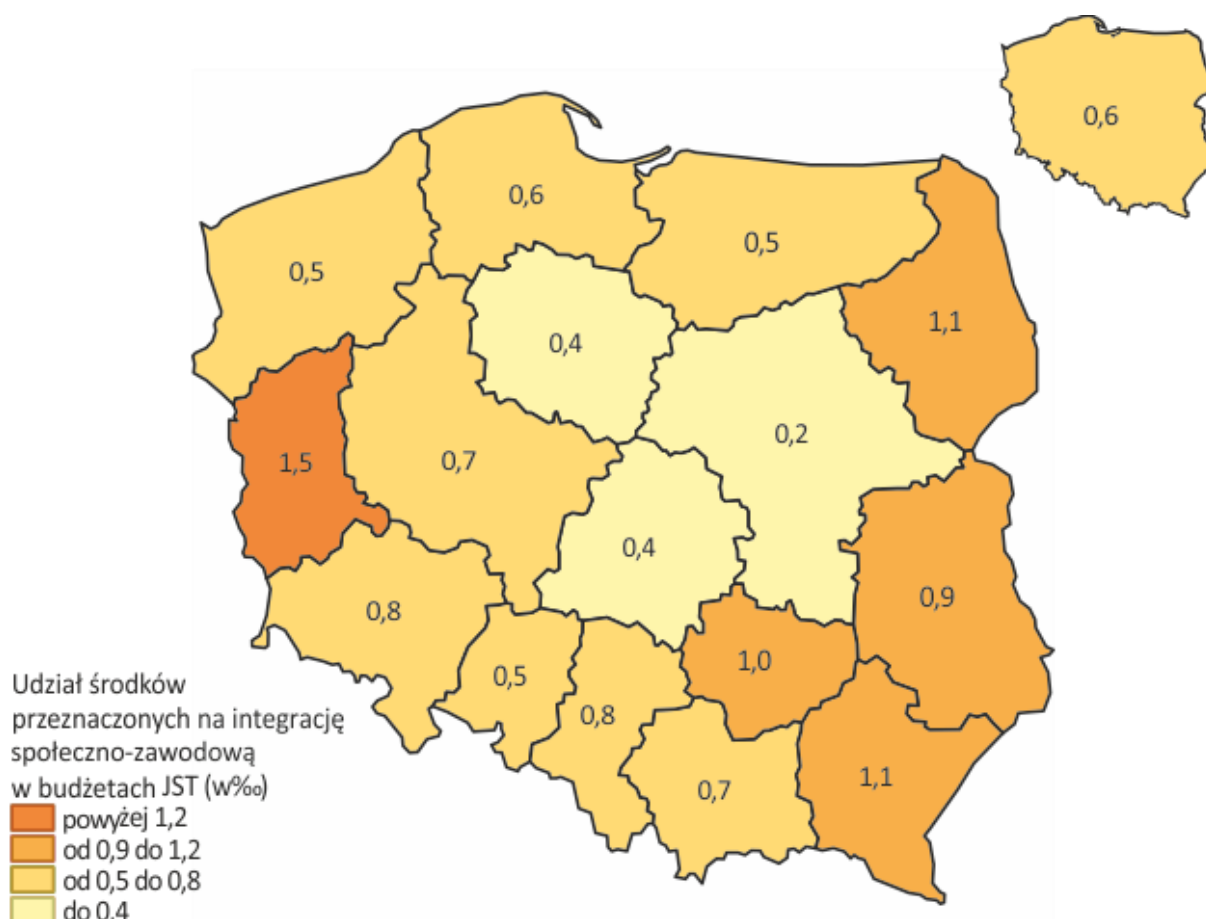
3.11. Udział osób uzależnionych od alkoholu lub środków psychoaktywnych wśród uczestników zajęć Klubów Integracji Społecznej

Przestawiając charakterystykę odbiorców zajęć świadczonych przez KIS można zestawić także liczbę osób uzależnionych od alkoholu lub środków psychoaktywnych z liczbą wszystkich uczestników zajęć. W 2016 r. udział osób uzależnionych od alkoholu lub środków psychoaktywnych wśród uczestników zajęć KIS wyniósł 13,2%. Najwyższą wartość tego wskaźnika w 2016 r. odnotowano w województwie wielkopolskim (30,2%), a następnie łódzkim (23,2%). Najniższy poziom wskaźnik ten przyjmował dla województwa pomorskiego (2,6%) oraz województw lubelskiego (4,9%) i świętokrzyskiego (5,9%).

4. ŚRODKI PRZEZNACZANE NA INTEGRACJĘ SPOŁECZNO-ZAWODOWĄ PRZEZ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

4.1. Udział środków przeznaczonych na integrację społeczno-zawodową w budżetach JST

Mapa 17. Udział środków przeznaczonych na integrację społeczno-zawodową w budżetach jednostek samorządu terytorialnego według województw w 2016 r.

Źródło: na podstawie danych z PFRON, MRPiPS, urzędów wojewódzkich

Średni udział środków przeznaczonych na integrację społeczno-zawodową w budżetach JST w Polsce kształtuje się na bardzo niskim poziomie, w 2016 r. wyniósł 0,6‰. Najwyższą wartość tego wskaźnika odnotowano w województwie lubuskim (1,5‰). Natomiast centralne województwa cechują się najmniejszymi wartościami wskaźnika. Minimalną wartość odnotowano w województwie mazowieckim (0,2‰). Średnia wartość wskaźnika dla województw wynosiła 0,7‰, podobnie jak wartość mediany. Wartości wskaźnika powyżej średniej cechowały województwa wschodnie, południowe i zachodnie.

W przypadku podregionów najwyższą wartość (1,8‰) odnotowano w podregionie zielonogórskim. Najniższy udział środków na reintegrację społeczno-zawodową cechował podregion miasta stołecznego Warszawa (0,06‰). Średnia wartość wskaźnika dla podregionów wyniosła 0,7‰ i była nieco wyższa od wartości mediany - 0,6‰.

4.2. Udział środków przeznaczonych na działalność Centrów Integracji Społecznej w budżetach JST

Udział samych środków przeznaczonych na Centra Integracji Społecznej w budżetach JST (rozdział klasyfikacji budżetowej 85232) w Polsce wyniósł 0,1‰. Na podstawie analizy przestrzennej zróżnicowanie wartości wskaźnika 4.2 można stwierdzić, że na poziomie województw jego średnia wartość była równa wartości dla Polski. Wartość mediany również wynosiła 0,1‰. Najwyższą wartość wskaźnika 4.2., podobnie jak w przypadku wskaźnika 4.1., odnotowano w województwie lubuskim. Najmniejszą wartością cechowało się województwo łódzkie, w którym wskaźnik wyniósł mniej niż 0,01‰.

4.3. Udział środków przeznaczonych na integrację społeczno-zawodową osób niepełnosprawnych w budżetach JST

Udział środków przeznaczonych na reintegrację społeczno-zawodową osób niepełnosprawnych w budżetach JST (rozdział 85311 klasyfikacji budżetowej) w Polsce wyniósł 0,5%. Analizując zróżnicowanie wartości wskaźnika 4.3. na poziomie agregacji dla województw, można stwierdzić, że najwyższą wartość cechowała województwo podlaskie (1,00%) a najmniejsza – województwo mazowieckie (0,2%). Średnia wartość wskaźnika, jak i mediana w województwach wynosiła 0,6%. Dokonując analizy na poziomie podregionów wartość średnia i mediana wyniosły odpowiednio 0,6% i 0,5%. Najwyższą wartość odnotowano w podregionie rybnickim 1,7%, najmniejszą natomiast w podregionie miasta stołecznego Warszawa – niecałe 0,1%.

5. WSKAŹNIKI ZWIĄZANE Z JAKOŚCIĄ USŁUG REINTEGRACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ

5.1. Średnia liczba uczestników na 1 Warsztat Terapii Zajęciowej

W 2016 r. przeciętna liczba uczestników WTZ wyniosła 37 osób. Na poziomie województwa wskaźnik przyjmował wartości od 30 do 48 uczestników. Najwyższą średnią liczbę uczestników przypadającą na jeden warsztat, zaobserwowano w województwach: śląskim (48), podkarpackim (47), świętokrzyskim (44) oraz warmińsko-mazurskim (42). Z kolei najmniejszą przeciętną liczbę uczestników WTZ odnotowano w województwach: mazowieckim (33), pomorskim (32) oraz opolskim (30).

W podregionach różnica pomiędzy podregionami o najwyższej oraz najniższej przeciętnej liczbie uczestników WTZ była większa. Podregionami, gdzie na 1 WTZ przypadało średnio najwięcej uczestników były: miasto Szczecin (68), miasto Wrocław (58), podregion bytomski (56) i w dalszej kolejności podregiony bielski (54) oraz rybnicki (51). Najniższą przeciętną liczbą uczestników, poniżej 30 osób niepełnosprawnych przypadających na 1 WTZ, charakteryzowały się natomiast podregiony: nyski (26), ciechanowski oraz starogardzki (po 28), a także gdański oraz sieradzki (po 29).

5.2. Średnia liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na 1 aktywny Zakład Aktywności Zawodowej

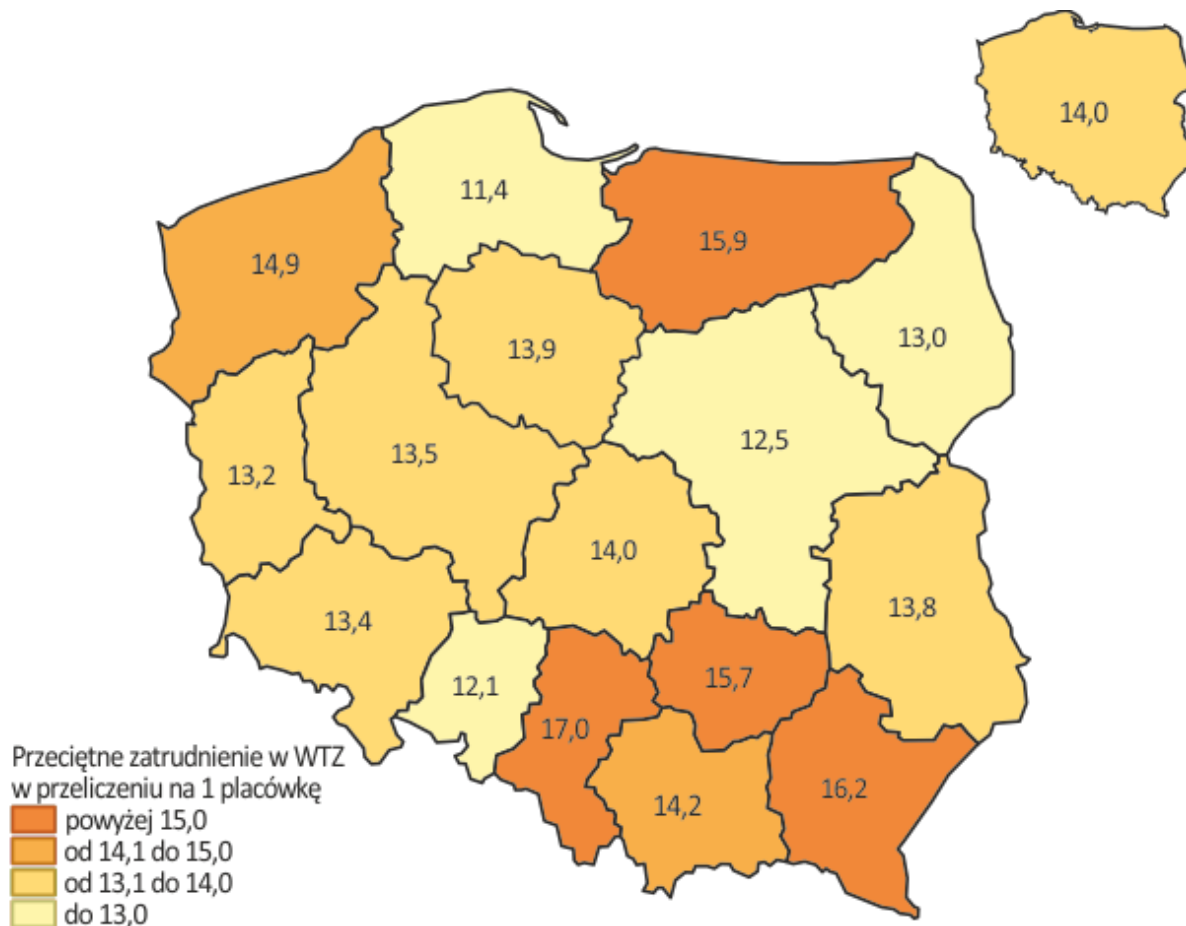
W 2016 r. w aktywnie działających ZAZ zatrudnionych było około 4,3 tys. osób niepełnosprawnych. Średnio na 1 ZAZ w skali kraju przypadało 42 pracowników z orzeczoną niepełnosprawnością. W połowie podmiotów tego typu wartość wskaźnika była nie większa niż 40. Najwięcej niepełnosprawnych pracowników na jeden ZAZ odnotowano w województwie zachodniopomorskim (73 osoby). Wysoką wartość tego wskaźnika odnotowano także w województwach pomorskim (61 osób), opolskim (56) i wielkopolskim (51). Najmniejszą liczbą niepełnosprawnych pracowników przypadających na 1 ZAZ charakteryzowały się województwa: łódzkie (28 osób), podlaskie (27), a także lubuskie (21).

5.3. Przeciętne zatrudnienie w Warsztatach Terapii Zajęciowej w przeliczeniu na 1 placówkę

Istotną rolę w działalności WTZ odgrywa kadra, w tym pracownicy zarządzający, osoby zaangażowane w proces rehabilitacyjny oraz kadra pomocnicza. W skali kraju przeciętnie w jednym WTZ zatrudnionych było 14 osób. Zarówno na poziomie województw, jak i podregionów, zróżnicowanie WTZ pod względem liczby posiadanych pracowników nie było duże. W połowie województw i

podregionów średnia liczba pracowników WTZ nie przekraczała 14 zatrudnionych. Na podobnym poziomie kształtowały się średnie dla tego wskaźnika (województwo – 14,0, podregion -13,9).

Mapa 18. Przeciętne zatrudnienie w Warsztatach Terapii Zajęciowej w przeliczeniu na 1 placówkę według województw w 2016 r.

Źródło: na podstawie danych z PFRON

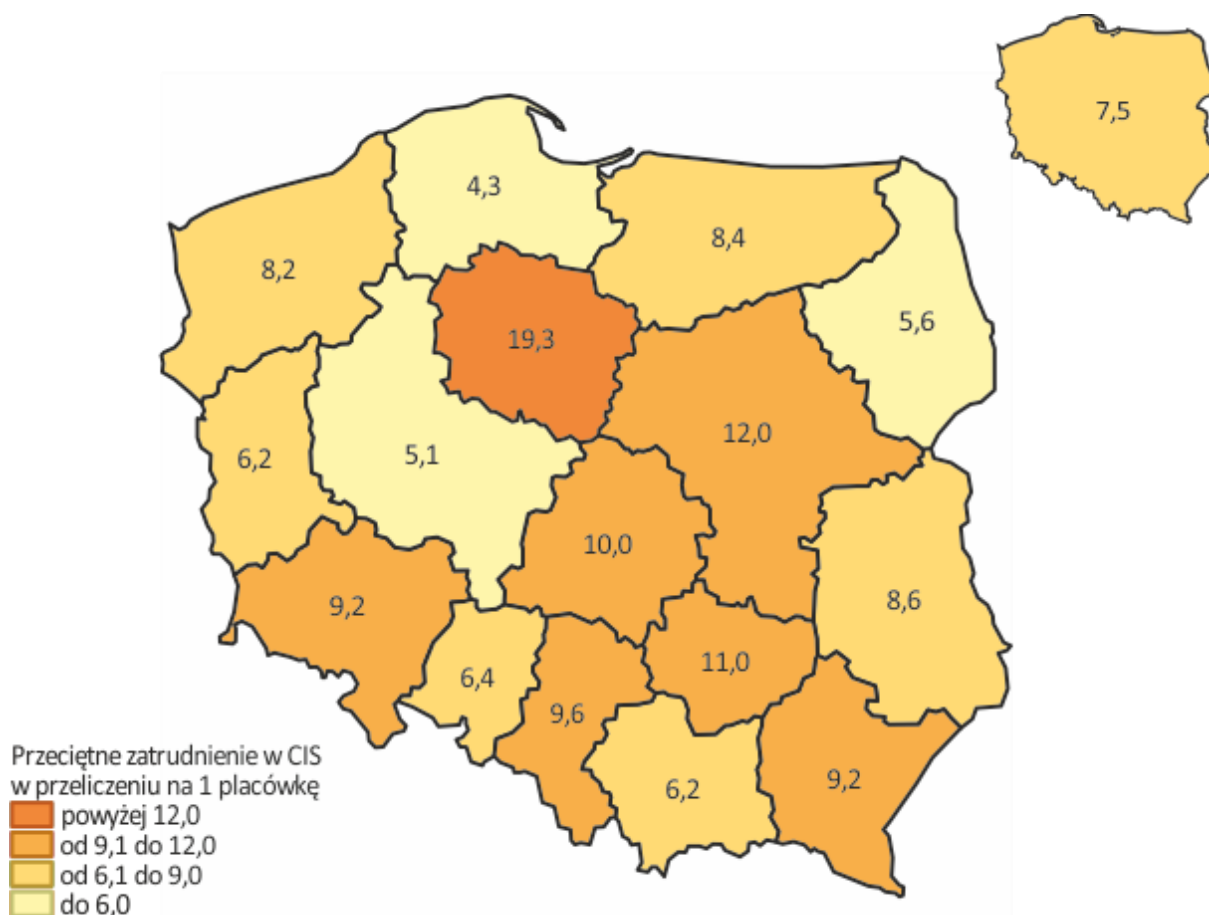
Wśród województw pod względem wysokiej przeciętnej liczby pracowników WTZ, wyższej od średniej ogólnokrajowej, wyróżniały się województwa: śląskie (17), podkarpackie, warmińsko-mazurskie, świętokrzyskie (po 16) oraz zachodniopomorskie (15). Z kolei najmniej liczną kadrę posiadały WTZ w województwach pomorskim oraz opolskim - odpowiednio 11 i 12 pracowników przypadających na 1 WTZ.

Na poziomie podregionów wskaźnik przyjmował wartości od 9 do 21 osób zatrudnionych przeciętnie w WTZ, przy czym w połowie podregionów średnia liczba zatrudnionych w jednym WTZ była nie większa niż 14 osób. Najwyższe wartości wskaźnik przyjął w podregionach: bytomskim oraz mieście Szczecin (po 21), rybnickim oraz Wrocławiu (po 19), a także podregionach tarnobrzeskim oraz sandomiersko-jędrzejowskim (po 18 zatrudnionych). Najmniejszą przeciętną liczbę zatrudnionych w WTZ zaobserwowano natomiast w podregionie ostrołęckim (9), a w dalszej kolejności: plockim, inowrocławskim, gdańskim, ciechanowskim oraz nyskim (po 11 osób).

5.4. Przeciętne zatrudnienie w Centrach Integracji Społecznej w przeliczeniu na 1 placówkę

W sprawozdaniach z działalności CIS zadeklarowały, że przeciętnie w 2016 r. zatrudniały 1,2 tys. pracowników. Na jedną placówkę przypadało zatem średnio 7,5 pracownika w skali kraju. Wartość wskaźnika dla przeciętnego województwa wyniosła natomiast 8,7 pracowników, przy czym w połowie województw nie przekraczała 8,5 pracowników.

Mapa 19. Przeciętne zatrudnienie w Centrach Integracji Społecznej w przeliczeniu na 1 placówkę według województw w 2016 r.

Źródło: na podstawie danych z MRPIPS

Najwięcej pracowników przeciętnie w roku posiadały CIS w województwie kujawsko-pomorskim – 19,3 pracowników. Co najmniej 10 pracowników w CIS odnotowano również w województwie mazowieckim (12 osób), świętokrzyskim (11 osób) oraz łódzkim (10 osób).

Przeciętnie najmniej pracowników przypadało na CIS w województwie pomorskim (4,3 osób), a następnie wielkopolskim (5,1 osób) i podlaskim (5,6 osób).

5.5. Liczba uczestników przypadająca na 1 zatrudnionego w Centrum Integracji Społecznej

Przeciętnie w kraju na 1 osobę zatrudnioną w CIS przypadało 8,7 uczestników zajęć. W połowie województw wartość tego wskaźnika nie przekraczała 9,3 uczestników na 1 osobę zatrudnioną w centrum integracji społecznej.

Najwięcej uczestników w przeliczeniu na osoby zatrudnione w CIS odnotowano w województwie łódzkim, gdzie na 1 pracownika CIS przypadało aż 14,9 uczestników. Co ciekawe jest to również województwo z relatywnie dużą liczbą pracowników przypadających na placówkę. Od 10 do 11 uczestników na jedną osobę zatrudnioną w CIS odnotowano w województwie dolnośląskim, pomorskim, śląskim, warmińsko-mazurskim oraz zachodniopomorskim.

Najwyższa liczba pracowników przypadająca na 1 CIS, która wystąpiła w województwie kujawsko-pomorskim, przełożyła się jednocześnie na najniższą liczbę uczestników przypadających na 1 osobę zatrudnioną w centrum w tym województwie – 4,4 uczestników. Zbliżoną liczbę uczestników przypadających na 1 pracownika odnotowano także w województwie podkarpackim – 4,7 osób.

5.6. Udział usług reintegracji społecznej w usługach świadczonych w Centrum Integracji Społecznej

Usługi reintegracji społecznej stanowiły w 2016 r. w skali kraju 46,6% wszystkich usług świadczonych w centrach integracji społecznej. Do usług reintegracji społecznej zaliczono: (1) zajęcia terapeutyczne, (2) grupy wsparcia oraz grupy samopomocy, (3) korzystanie z indywidualnego poradnictwa psychologicznego lub terapeutycznego, (4) grupy edukacyjne, (5) inne usługi w zakresie reintegracji społecznej.

Udział usług reintegracji społecznej w przeciętnym województwie wyniósł 45,8%, przy czym w połowie województw nie przekroczył 46,9%. Usługi reintegracji społecznej przeważały w strukturze świadczonych usług jedynie w województwie małopolskim, chociaż ich przewaga nad usługami zawodowymi była nieznaczna (51% w porównaniu do 49%). Ponadto w województwie świętokrzyskim udział usług reintegracji społecznej i zawodowej wyniósł po 50%. W pozostałych województwach usługi reintegracji społecznej były świadczone rzadziej niż zawodowej.

5.7. Udział usług reintegracji zawodowej w usługach świadczonych w Centrum Integracji Społecznej

W skali kraju usługi z zakresu reintegracji zawodowej nieznacznie przeważały w strukturze usług świadczonych w centrach integracji społecznej w ciągu 2016 r. Ich udział w ogóle usług wyniósł 53,4% w skali kraju. Do usług reintegracji zawodowej zaliczono: (1) warsztaty zawodowe, (2) korzystanie z przekazywanych przez centrum propozycji ofert pracy, (3) zajęcia z zakresu prowadzenia samodzielnej działalności gospodarczej, w tym w formie spółdzielni socjalnej, (4) szkolenia zawodowe prowadzone przez podmiot zewnętrzny, (5) inne zajęcia z zakresu reintegracji zawodowej.

Udział usług reintegracji zawodowej w przeciętnym województwie wyniósł 54,2%, przy czym w połowie województw nie przekroczył 53,1%.

Najwyższy udział usług reintegracji zawodowej odnotowano w województwie dolnośląskim oraz mazowieckim – po 60%.

5.8. Liczba świadczonych usług reintegracji społecznej i zawodowej w przeliczeniu na 1 Centrum Integracji Społecznej

W sprawozdaniu z działalności centrów integracji społecznej za 2016 r. uwzględniono 10 rodzajów świadczonych usług. W 2016 r. w skali kraju przeciętny CIS świadczył 6 usług reintegracji społecznej i zawodowej.

Widoczne jest niewielkie zróżnicowanie terytorialne wartości tego wskaźnika między województwami (minimalna wartość - 4,5 usług, maksymalna - 7 usług). Centra integracji społecznej

w przeciętnym województwie świadczyły 5,7 usług, przy czym w połowie województw było to nie więcej niż 5,6 usług.

Najwięcej przeciętnie usług świadczyły CIS w województwie łódzkim oraz świętokrzyskim – 7 różnych usług reintegracji społecznej i zawodowej. Z kolei poniżej 5 usług przypadało średnio na CIS-y z województwa małopolskiego (4,5 usług) oraz podkarpackiego (4,7 usług).

5.9. Udział usług reintegracji społecznej w usługach świadczonych w Klubach Integracji Społecznej

Kluby integracji społecznej kierując swoje usługi do osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, skupiają się na reintegracji społecznej, a w mniejszym stopniu na reintegracji zawodowej. W 2016 r. udział zajęć reintegracji społecznej w liczbie usług KIS stanowił 74,4%. Występowało zróżnicowanie terytorialne w udziale usług reintegracji społecznej w usługach świadczonych w KIS. Najwyższą wartość tego wskaźnika w 2016 r. odnotowano w województwie podlaskim (100%), a następnie świętokrzyskim (88,9%). Najniższy poziom wskaźnik ten przyjmował dla województwa lubelskiego (60,0%) oraz województw kujawsko-pomorskiego (67,7%) i śląskim (68,7%).

5.10. Udział usług reintegracji zawodowej w usługach świadczonych w Klubach Integracji Społecznej

Kluby integracji społecznej (KIS) w mniejszym stopniu skupiały się na reintegracji zawodowej. W 2016 r. udział zajęć reintegracji zawodowej w liczbie usług KIS stanowił (25,6%). Występowało zróżnicowanie terytorialne w udziale usług reintegracji społecznej w usługach świadczonych w KIS. Najwyższą wartość tego wskaźnika w 2016 r. odnotowano w województwie lubelskim (40,0%), a następnie kujawsko-pomorskim (32,3%). Najniższy poziom wskaźnik ten przyjmował dla województwa podlaskiego (0,0%), a następnie województw świętokrzyskiego (11,1%) i wielkopolskiego (15,6%).

5.11. Liczba świadczonych usług reintegracji społecznej i zawodowej w przeliczeniu na 1 Klub Integracji Społecznej

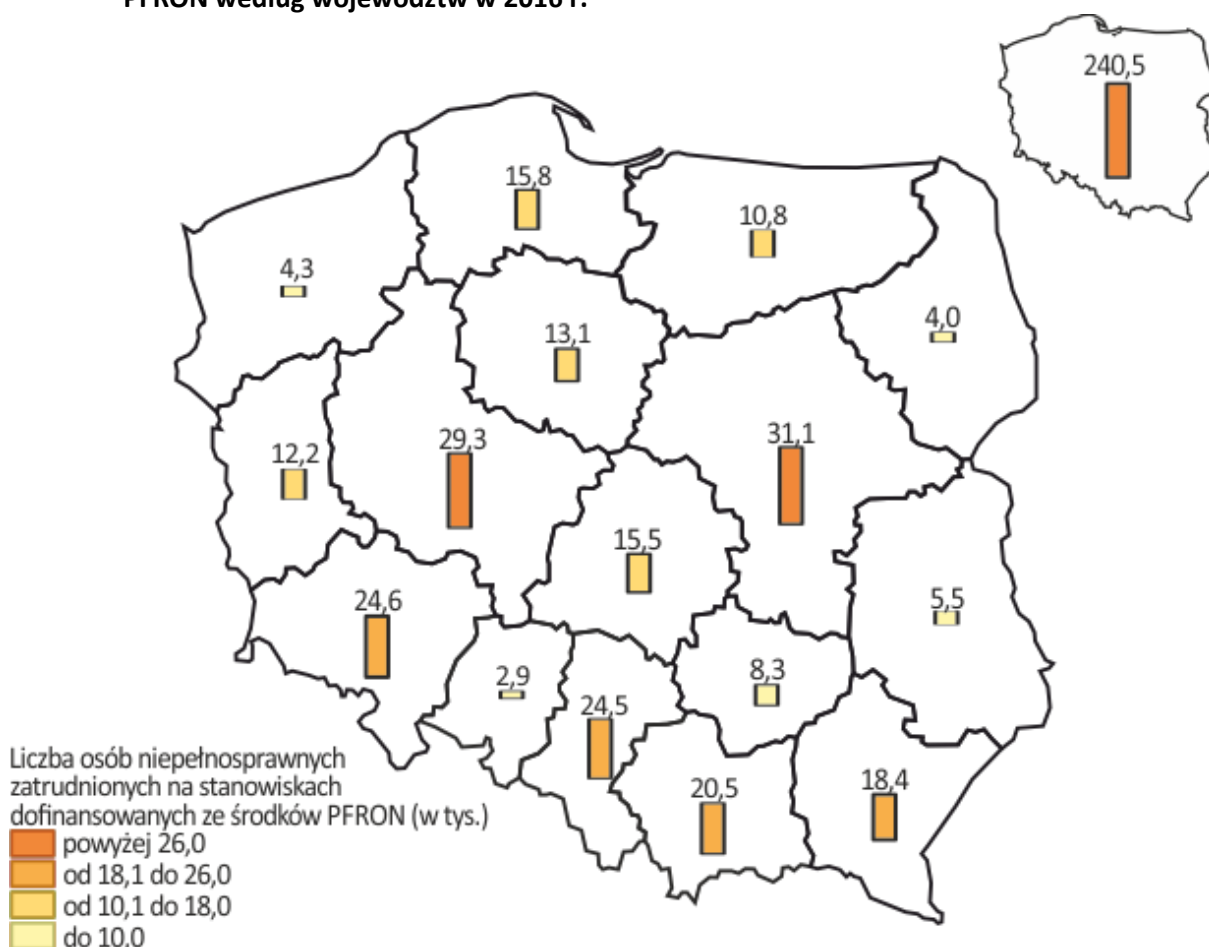
Kluby integracji społecznej świadczyły 8 różnych form usług reintegracji społecznej i zawodowej. Wskaźnik ten pośrednio obrazuje różnorodność rodzajów usług im większą wartość on przyjmuje tym występuje szerszy zakres świadczonych usług. W 2016 r. na 1 KIS przypadało 2,7 rodzajów usług z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej. Najlepiej wypadły województwa wielkopolskie i łódzkie, gdzie na 1 KIS przypadało odpowiednio 4,5 i 3,9 rodzajów usługi. Najniższą liczbę usług na 1 KIS odnotowano w województwie lubuskim (1,4) i podlaskim (1,5). W zakresie dostępności usług występowało małe zróżnicowanie między województwami średnia wyniosła 2,7, a mediana 2,8.

6. WSKAŹNIKI ZWIĄZANE Z EFEKTYWNOŚCIĄ USŁUG REINTEGRACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ

6.1. Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych na stanowiskach dofinansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

W 2016 r. o dofinansowanie do wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej ze środków PFRON ubiegało się ponad 28 tys. pracodawców. Łącznie dofinansowaniem objętych zostało 240,5 tys. zatrudnionych. Na poziomie województw przeciętna liczba osób zatrudnionych na stanowiskach dofinansowanych ze środków PFRON wyniosła 15,0 tys., jednak w połowie województw nie przekroczyła 14,3 tys. Najwyższą wartość wskaźnika, powyżej 20,0 tys., zaobserwowano w województwach: mazowieckim (31,1 tys.), wielkopolskim (29,3 tys.), a także dolnośląskim (24,6 tys.) oraz śląskim (24,5 tys.). Najniższą liczbą pracowników, których miejsca pracy dofinansowane zostały ze środków PFRON charakteryzowały się natomiast województwa: opolskie (2,9 tys.), podlaskie (4,0 tys.) oraz zachodniopomorskie (4,3 tys.).

Mapa 20. Osoby niepełnosprawne zatrudnione na stanowiskach dofinansowanych ze środków PFRON według województw w 2016 r.

W podregionach przeciętna wartość wskaźnika wyniosła 3,3 tys. zatrudnionych, natomiast mediana – 2,0 tys. Wartości wskaźnika kształtowały się od 0,3 tys. w podregionach nowotarskim i ciechanowskim do 22,5 tys. w podregionie m.st. Warszawa. Poza Warszawą wysoką liczbą zatrudnionych na stanowiskach dofinansowanych ze środków PFRON charakteryzowały się miasta Wrocław (12,3 tys.) oraz Kraków (11,3 tys.), a także podregiony: leszczyński (8,2 tys.), bydgosko-toruński (7,5 tys.), katowicki (7,3 tys.) oraz zielonogórski (7,1 tys.). Poza podregionem nowotarskim

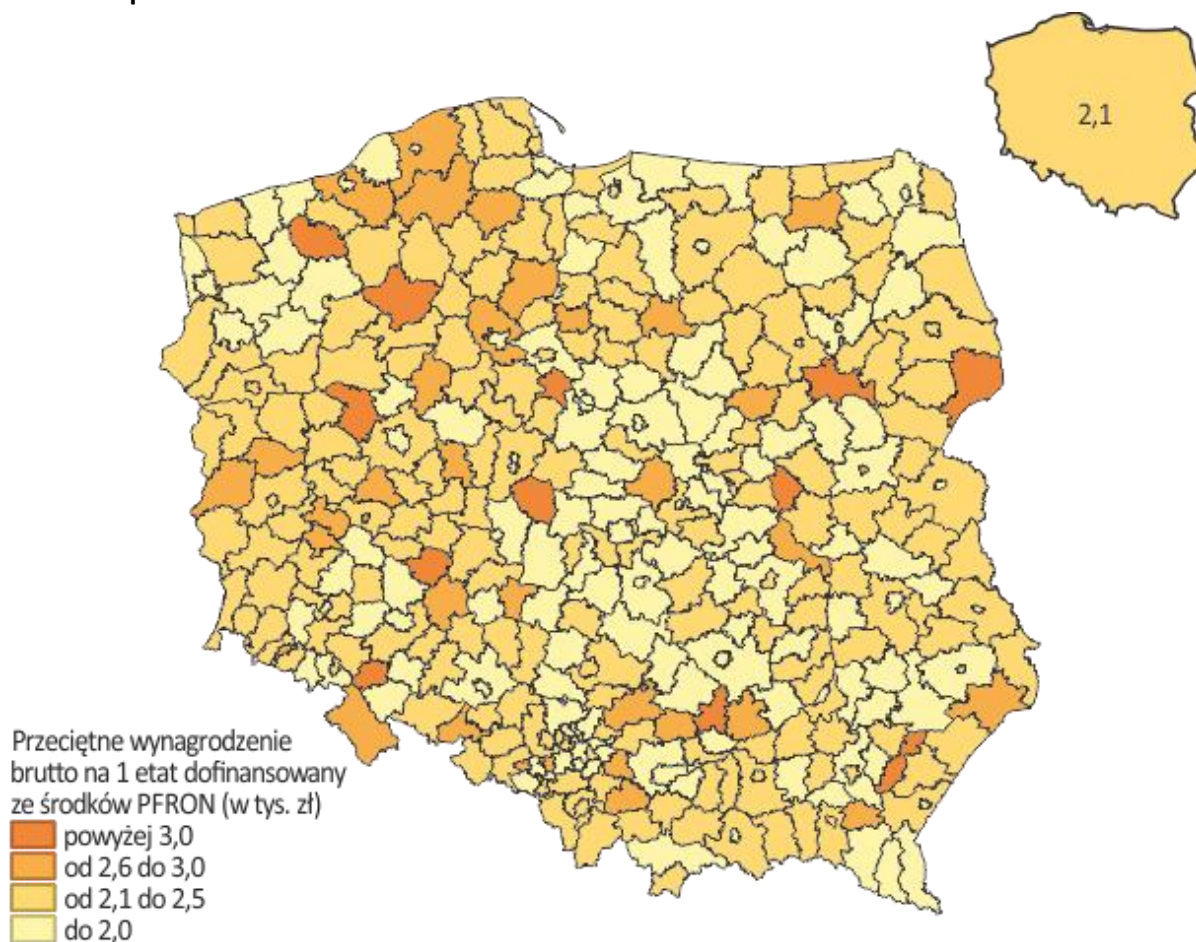
niska wartość wskaźnika wystąpiła w podregionach: suwalskim (0,4 tys.), oraz bialskim i szczecińskim (0,6 tys.).

Na poziomie powiatów średnia liczba osób, których stanowiska pracy zostały wsparte z PFRON wyniosła 0,6 tys. osób, jednak w połowie powiatów nie przekroczyła 0,2 tys. Poza miastami na prawach powiatu, będącymi jednocześnie podregionami, tj. m. st. Warszawą, Wrocławiem i Krakowem, stosunkowo wysokie wartości wskaźnika odnotowano w Poznaniu (6,9 tys.), Łodzi (5,5 tys.), Bydgoszczy (5,2 tys.), Piotrkowie Trybunalskim (4,4 tys.), Legnicy i Gorzowie Wielkopolskim (po 3,89 tys.), a także Zielonej Górze i Katowicach (po 3,7 tys.). W ponad 13% powiatów liczba zatrudnionych na stanowiskach dofinansowanych ze środków PFRON nie przekroczyła 0,1 tys.

6.2. Przeciętne wynagrodzenie brutto na 1 etat dofinansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Przeciętne wynagrodzenie osób, których miejsca pracy zastały objęte wsparciem ze środków PFRON, wyniosło w 2016 r. 2,1 tys. zł brutto. Zarówno na poziomie województw, jak i podregionów i powiatów wartości średniej i mediany były zbliżone, co świadczy o niedużym zróżnicowaniu wartości omawianego wskaźnika.

Mapa 21. Przeciętne wynagrodzenie na 1 etat dofinansowany ze środków PFRON według powiatów w 2016 r.

Źródło: na podstawie danych z PFRON

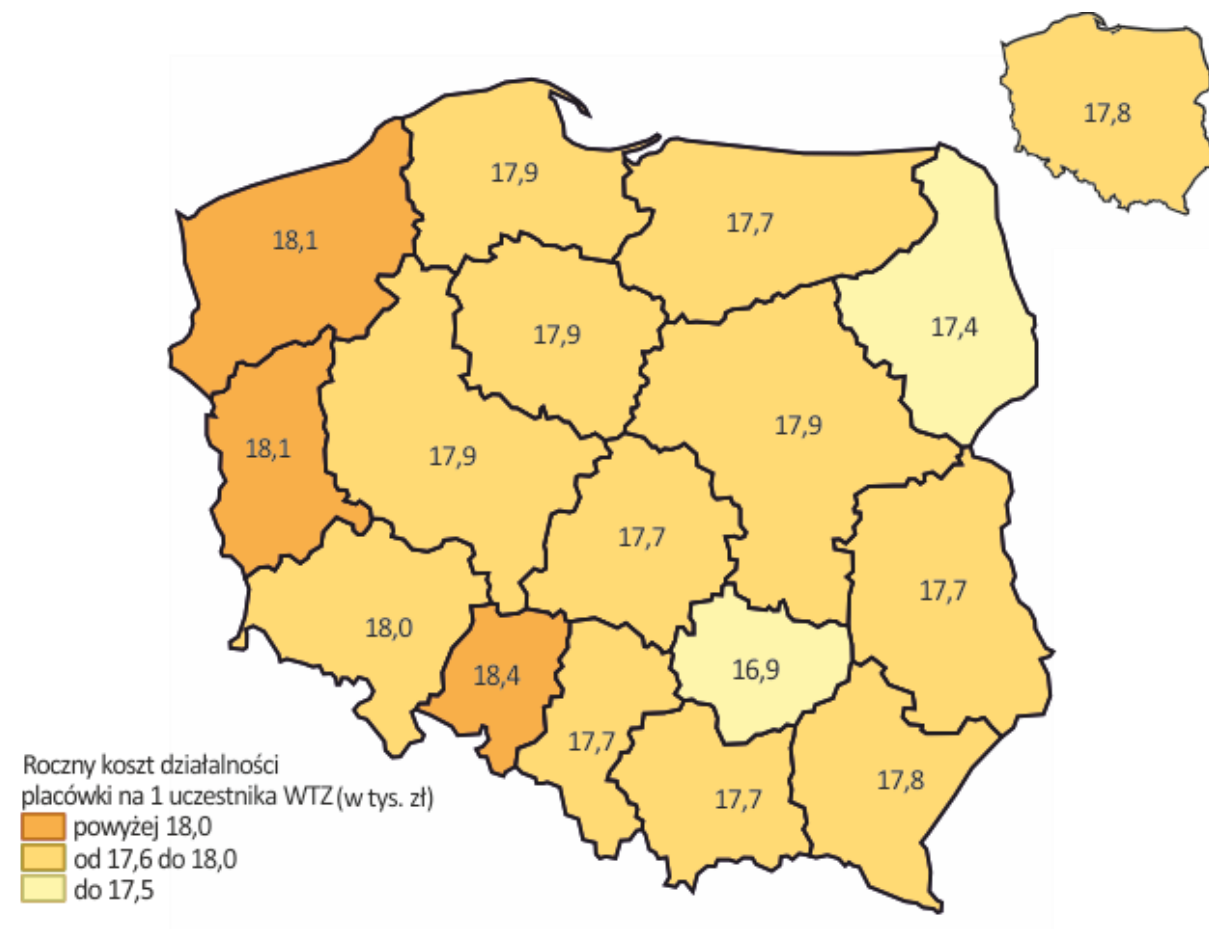
W województwach przeciętne wynagrodzenie wyniosło, podobnie jak średnia dla całego kraju, 2,1 tys. zł i w połowie jednostek nie przekroczyło tej kwoty. Przeciętne wynagrodzenie wyższe niż średnia ogólnopolska odnotowano jedynie w województwach: wielkopolskim, lubuskim i kujawsko-pomorskim (po 2,2 tys. zł). Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w województwie łódzkim (1,9 tys. zł).

Na poziomie podregionów wartości średniej i mediany były bardzo zbliżone i odpowiadały przeciętnemu wynagrodzeniu w skali kraju (po 2,1 tys. zł). Najwyższy przeciętny poziom wynagrodzeń osób zatrudnionych na stanowiskach dofinansowanych ze środków PFRON zaobserwowano w podregionach: świeckim, oświęcimskim, siedleckim (po 2,6 tys. zł), a także pilskim, wrocławskim, poznańskim i wałbrzyskim (po 2,5 tys. zł). Najniższe wartości wskaźnik osiągnął w podregionach piotrkowskim, legnicko-głogowskim i w Szczecinie, gdzie przeciętne wynagrodzenie utrzymało się na poziomie płacy minimalnej (1,8 tys. zł).

W powiatach przeciętne wynagrodzenie osoby, której stanowisko zostało dofinansowane ze środków PFRON było nieco wyższe niż średnia ogólnopolska i wyniosło 2,2 tys. zł. W 38% powiatach było to nie więcej niż 2 tys. zł, a w 11% nie przekroczyło poziomu płacy minimalnej. W połowie powiatów przeciętne wynagrodzenie wyniosło od 2,1 tys. zł do 2,5 tys. zł., w 10% - od 2,6 tys. zł do 3 tys. zł, natomiast w jedynie 2% powiatów przekroczyło 3 tys. zł.

6.3. Roczny koszt działalności placówki na 1 uczestnika Warsztatu Terapii Zajęciowej

Mapa 22. Roczny koszt działalności placówki na 1 uczestnika Warsztatu Terapii Zajęciowej według województw w 2016 r.

Źródło: na podstawie danych z PFRON

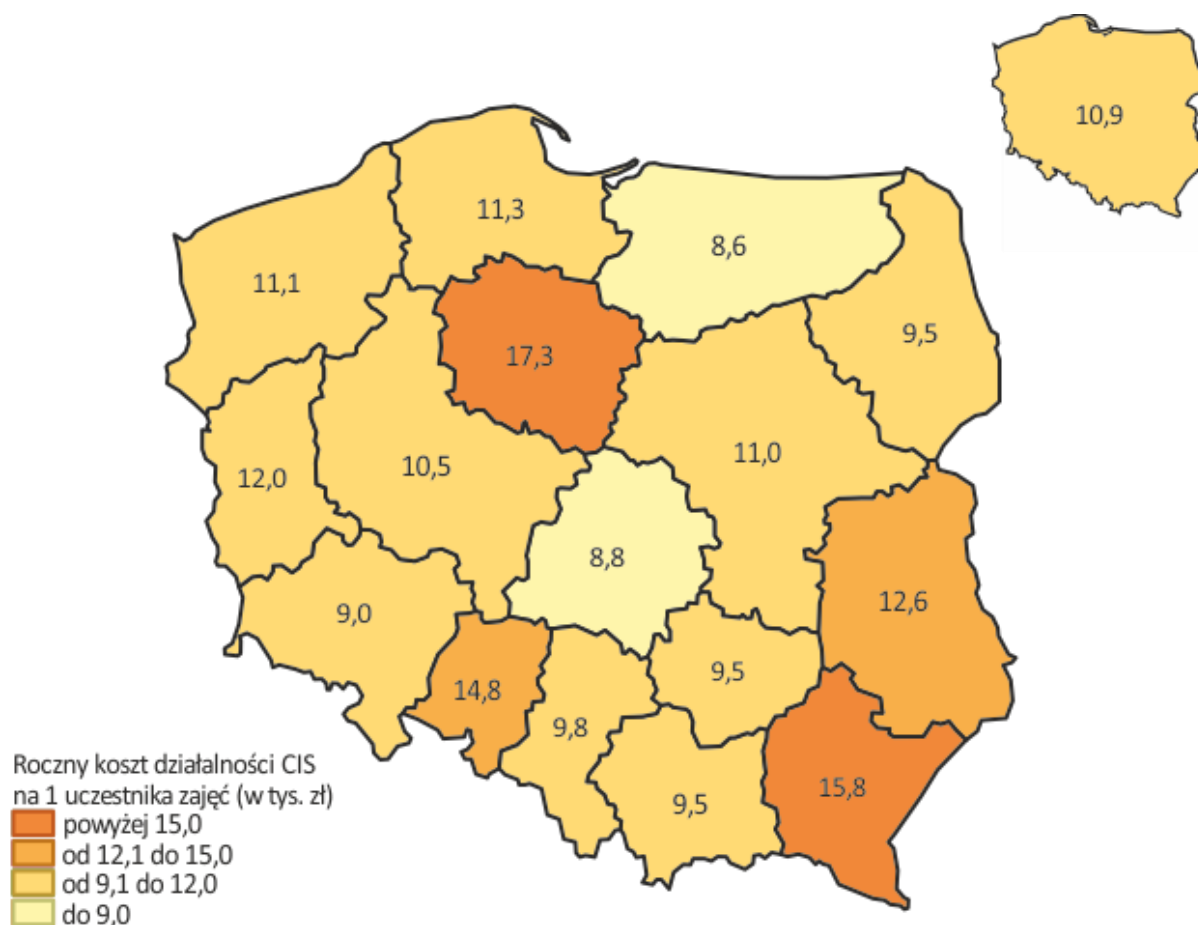
Przeciętny roczny koszt działalności WTZ przypadający na 1 uczestnika warsztatu wyniósł w 2016 r. 17,8 tys. zł. i charakteryzował się stosunkowo niedużym zróżnicowaniem terytorialnym, zarówno na poziomie województw, jak i podregionów.

W województwach średni koszt placówki w przeliczeniu na 1 uczestnika WTZ kształtował się od 16,9 tys. zł w województwie świętokrzyskim do 18,4 tys. zł w województwie opolskim. Poza województwem opolskim wysokie wartości wskaźnika zaobserwowano również w województwie mazowieckim (18,2 tys. zł), a także zachodniopomorskim i lubuskim (po 18,1 tys. zł).

W ponad połowie podregionów (57%) wartość wskaźnika przekroczyła średnią ogólnopolską. Najwyższymi rocznymi kosztami działalności WTZ na 1 uczestnika charakteryzowały się podregiony: warszawski zachodni (19,2 tys. zł), trójmiejski (18,7 tys. zł), a także Poznań, Warszawa, podregion szczecinecko-pyrzycki oraz opolski (po 18,6 tys. zł). Z kolei stosunkowo niską wartością wskaźnika wyróżniały się podregiony sandomiersko-jędrzejowski (15,9 tys. zł), bielski (16,1 tys. zł), siedlecki (16,9 tys. zł), łomżyński (17,1 tys. zł) i chojnicki (17,3 tys. zł).

6.4. Roczny koszt działalności Centrum Integracji Społecznej na 1 uczestnika zajęć (w tys. zł)

Mapa 23. Roczny koszt działalności placówki na 1 uczestnika Centrum Integracji Społecznej według województw w 2016 r.

Źródło: na podstawie danych z MRPIPS

Według danych zawartych w sprawozdaniach z działalności CIS, w 2016 r. wydatkowały one na swoją działalność łącznie 112,1 mln zł. Średnio w skali kraju koszt działalności CIS w przeliczeniu na 1 uczestnika zajęć wyniósł zatem 10,9 tys. zł, przy czym połowa województw nie przekraczała tej kwoty.

Najwięcej w przeliczeniu 1 jednego uczestnika zajęć wydatkowały CIS w województwie kujawsko-pomorskim - 17,3 tys. zł, a w drugiej kolejności CIS z województwa podkarpackiego -15,8 tys. zł. Co ciekawe oba województwa znalazły się jednocześnie w grupie województw z najniższą liczbą uczestników zajęć CIS w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy.

Najniższe koszty działalności w zestawieniu z liczbą uczestników zajęć poniosły CIS z województwa warmińsko-mazurskiego (8,6 tys. zł) oraz łódzkiego (8,8 tys. zł). Przy czym województwo łódzkie należy do województw z małą liczbą jednostek tego rodzaju (3 CIS) oraz małą liczbą uczestników zajęć CIS w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych.

6.5. Udział przychodów Centrów Integracji Społecznej z własnej działalności w przychodach ogółem

Centra integracji społecznej w ciągu 2016 r. osiągnęły łączne przychody w wysokości 111,0 mln zł. 23,4% tych przychodów pochodziło z własnej działalności, co dawało kwotę 26,0 mln zł w skali kraju.

Udział przychodów CIS z własnej działalności w przychodach ogółem wyniósł w przeciętnym województwie 24,3%, przy czym w połowie województw wskaźnik ten nie przekraczał 24,5%.

Najwyższy udział przychodów z własnej działalności przypadał na CIS z województwa kujawsko-pomorskiego (41,8%). Warto zwrócić uwagę, że CIS z tego województwa jednocześnie miały najwyższe roczne koszty działalności na 1 uczestnika zajęć w porównaniu do innych województw. Relatywnie wysokie udziały przychodów z własnej działalności (powyżej 30%) odnotowano także w województwie świętokrzyskim (35,3%), opolskim (31,6%) oraz lubelskim (31%).

Z drugiej strony w pięciu województwach przychody z własnej działalności stanowiły mniej niż 20% wszystkich przychodów CIS w 2016 r. Przy tym najniższe wartości wskaźnik osiągnął w województwie pomorskim – 11,6% oraz małopolskim (13,3%). W pozostałych województwach: dolnośląskie, śląskie oraz warmińsko-mazurskie udziały przychodów z własnej działalności wyniosły 15%-16%.

V. OCENA SPEŁNIANIA KRYTERIÓW JAKOŚCI DANYCH

W tej części raportu przedstawione są podstawowe informacje na temat oceny jakości danych ze źródeł, na podstawie których wyliczone zostały wskaźniki⁴.

W celu uzyskania precyzyjnych danych na temat usług integracji społeczno-zawodowej, analizie poddano źródła informacji wykorzystane do zaprojektowania wskaźników wynikowych. Ocena jakości źródeł została przeprowadzona w oparciu o kryteria zawarte w Zarządzeniu wewnętrznym nr 35 Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie pomiaru, oceny oraz monitorowania jakości badań statystycznych w służbach statystyki publicznej. Dla każdego źródła danych – uwzględniając jego specyfikę - rozpatrzono następujące komponenty jakości: przydatność danych, dostępność i przejrzystość danych, terminowość i punktualność, porównywalność danych. Efekty przeprowadzonej analizy prezentowane są według poszczególnych źródeł danych.

SYSTEM PRZETWARZANIA DANYCH Z SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH - dane jednostkowe o warsztatach terapii zajęciowej

Gestor: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Jednostka obserwacji: warsztat terapii zajęciowej

Przydatność danych

Dzięki stosunkowo wysokiej jakości i kompletności danych możliwe jest ich wykorzystanie do konstrukcji wskaźników dotyczących dostępności integracji społeczno-zawodowej grup wykluczonych (osób z niepełnosprawnościami) przez statystyków prowadzących badania wtórne w obszarze gospodarki społecznej. Po ich opracowaniu przez statystykę publiczną głównymi użytkownikami będą ministerstwa i urzędy centralne (np. MRPiPS, MR), urzędy terenowe (administracja rządowa i samorządowa, m.in. ROPS, PUP, OPS), a także placówki naukowe i edukacyjne, pracownicy naukowci, studenci – prowadzący badania w obszarze polityki społecznej.

Dostępność i przejrzystość danych

Przejrzysta ścieżka przekazywania danych z powiatów do PFRON, również w formie elektronicznej, poprzez dedykowaną aplikację, pozwala na uzyskanie wysokiej jakości danych. Na stronie PFRON <https://www.pfron.org.pl> znajduje się instrukcja instalacji i obsługi aplikacji, a także druk formularza w formacie xls. Dane prezentowane są formie czytelnej tabeli utworzonej w formacie xlsx.

Terminowość i punktualność danych

Zbiór został przekazany z miesięcznym wyprzedzeniem. Terminem przekazania zbioru wynikającym z PBSSP na rok 2016 był 28 kwietnia 2017 r.

Porównywalność:

W podstawowym zakresie, w jakim opracowywane są przez GUS dane jednostkowe o WTZ, istnieje możliwość ich porównywania w czasie od 2003 r. Ze względu na fakt, iż wzór sprawozdania

⁴ Szczegółowa analiza jakości poszczególnych źródeł zaprezentowana została w Raporcie metodologicznym z pierwszego etapu niniejszej pracy badawczej.

„Informacja dotycząca warsztatu terapii zajęciowej” nie jest regulowany rozporządzeniem istnieje ryzyko, że zakres merytoryczny formularza będzie ulegał zmianom. Można jednak przypuszczać, że w podstawowym zakresie dane o WZT będą gromadzone długofalowo. Aktualnie obowiązujący wzór sprawozdania dostępny jest na stronie PFRON <https://www.pfron.org.pl/aktualnosci/szczegoly-aktualnosci/news/sporzadzanie-informacji-dotyczacej-warsztatu-terapii-zajeciowej/>

Możliwe jest także geograficzne porównywanie danych.

SYSTEM PRZETWARZANIA DANYCH Z SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH - dane według powiatów dotyczące dofinansowania kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej

Gestor: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
Jednostka obserwacji: powiat (dane o warsztatach terapii zajęciowej)

Przydatność danych

Dzięki stosunkowo wysokiej jakości i kompletności danych możliwe jest ich wykorzystanie przez statystyków prowadzących badania wtórne w obszarze gospodarki społecznej do konstrukcji wskaźników dotyczących dostępności integracji społeczno-zawodowej grup wykluczonych (osób z niepełnosprawnościami).

Po ich opracowaniu przez statystykę publiczną głównymi użytkownikami będą ministerstwa i urzędy centralne (np. MRPiPS, MR), urzędy terenowe (administracja rządowa i samorządowa, m.in. ROPS, PUP, OPS), a także placówki naukowe i edukacyjne, pracownicy naukowcy, studenci – prowadzący badania w obszarze polityki społecznej.

Dostępność i przejrzystość danych

Na potrzeby projektu dane dotyczące powiatów za 2016 r. pozyskano z PFRON. Od 2018 r. dane będą pozyskiwane przez GUS raz w roku na podstawie PBSSP. Przejrzysta ścieżka przekazywania danych z powiatów do PFRON, również w formie elektronicznej, poprzez dedykowaną aplikację, pozwala na uzyskanie wysokiej jakości danych. Na stronie PFRON <https://www.pfron.org.pl> znajduje się instrukcja instalacji i opis działania programu, druk sprawozdania rzeczowo-finansowego, a także wszystkie niezbędne pliki do działania aplikacji. Dane prezentowane są w formie czytelnej tabeli utworzonej w formacie xlsx.

Terminowość i punktualność danych

Wystąpiło nieznacznie opóźnienie przekazania zbioru - został przekazany 21 lutego 2017 r. Terminem przekazania zbioru wynikającym z PBSSP na rok 2016 był 17 lutego 2017 r.

Porównywalność:

Istnieje możliwość porównywania w czasie danych na temat dofinansowania kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej od 2007 r. Na przestrzeni lat zakres merytoryczny sprawozdania nie ulegał zasadniczym zmianom. Możliwe jest także geograficzne porównywanie danych.

Lista jednostek organizacyjnych, którym nadano status zakładu aktywności zawodowej

Gestor: Wojewodowie
Jednostka obserwacji: zakład aktywności zawodowej

Przydatność danych

Dla statystyków prowadzących badania wtórne w obszarze gospodarki społecznej dane stanowią podstawowe źródło określające aktywność jednostki obserwacji według stanu na koniec roku oraz jej dane teleadresowe. Po ich opracowaniu przez statystykę publiczną głównymi użytkownikami będą ministerstwa i urzędy centralne (np. MRPiPS, MR), urzędy terenowe (administracja rządowa i samorządowa, m.in. ROPS, PUP, OPS), a także placówki naukowe i edukacyjne, pracownicy naukowci, studenci – prowadzący badania w obszarze polityki społecznej.

Dostępność i przejrzystość danych

Pełne dane teleadresowe otrzymywane są raz w roku, natomiast sam wykaz aktywnych zakładów aktywności zawodowej udostępniany jest publicznie na witrynie internetowej danego urzędu wojewódzkiego. Dane są przejrzyste i czytelne.

Terminowość i punktualność danych

Zbiór został przekazany zgodnie z terminem wynikającym z PBSSP na rok 2016 - 20 lutego 2017 r.

Porównywalność

Dane są porównywalne ze zbiorem „Zbiornicze informacje półroczne dotyczące wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w zakładach aktywności zawodowej” w zakresie kontroli liczby jednostek aktywnych. Generalnie liczebność zakładów pochodząca z wykazów wojewodów przekłada się na liczebność zakładów, które złożyły sprawozdanie ze swojej działalności. Rozbieżność może wynikać tylko w przypadku gdy nowo powstały zakład figuruje w wykazie, ale nie zdążył rozpocząć statutowej działalności, tzn. nie zatrudnił w roku sprawozdawczym pracowników niepełnosprawnych.

Nie wszystkie ZAZ dokonały rejestracji w REGON, stąd brak zarówno w bazie danych ze sprawozdań ZAZ, jak i wojewódzkim wykazie ZAZ obowiązkowego identyfikatora, co uniemożliwia automatyczne łączenie zbiorów danych poprzez parowanie. Połączenie danych z działalności ZAZ z danymi rejestrowymi jest czasochłonne, nieautomatyczne. Połączenie obydwu zbiorów możliwe jest wyłącznie „ręcznie”, bez użycia technik parowania za pomocą funkcji programów komputerowych.

Informacja półroczna dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w zakładach aktywności zawodowej

Gestor: Wojewodowie

Jednostka obserwacji: zakład aktywności zawodowej

Przydatność danych

Dane są kompletne, jednak ich jakość generuje konieczność weryfikacji. Po naniesieniu poprawek możliwe jest ich wykorzystanie przez statystyków prowadzących badania w obszarze gospodarki społecznej do konstrukcji wskaźników dotyczących dostępności i jakości integracji społeczno-zawodowej grup wykluczonych, szczególnie osób z niepełnosprawnościami. Po ich opracowaniu przez statystykę publiczną i ich połączeniu z innymi danymi głównymi użytkownikami będą ministerstwa i urzędy centralne (np. MRPiPS, MR), urzędy terenowe (administracja rządowa i samorządowa, m.in. ROPS, PUP, OPS), a także placówki naukowe i edukacyjne, pracownicy naukowci, studenci – prowadzący badania w obszarze polityki społecznej.

Terminowość i punktualność danych

Zbiór został przekazany zgodnie z terminem wynikającym z PBSSP na rok 2016 - 28 kwietnia 2017 r.

Dostępność i przejrzystość danych

Dane jednostkowe dotyczące zatrudnienia w I oraz II półroczu w zakładach aktywności zawodowej pozyskane zostały od wojewodów po raz pierwszy.

Dane zagregowane za II półrocze według województw pozyskiwane są przez GUS z Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych MRPIPS raz w roku na podstawie PBSSP od 2012 r.

Dane zagregowane od wojewodów dotyczące stanu zatrudnienia w zakładach aktywności zawodowej w okresach półrocznych prezentowane są na stronie internetowej Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych w formacie xlsx.

Dane jednostkowe przekazane przez urzędy wojewódzkie nie miały spójnej struktury i niemożliwe było połączenie ich w sposób automatyczny w jedną tabelę. Wygenerowane zbiory danych z elektronicznej aplikacji sprawozdawczej w formacie Excel nie zawierają opisów kolejnych ponumerowanych pól, co uniemożliwia bezpośrednią identyfikację danych. Dla właściwej identyfikacji i interpretacji poszczególnych pozycji niezbędne jest pozyskiwanie dodatkowych wyjaśnień. Dane wygenerowane (w formacie Excel) w formie sprawozdania odpowiadającego papierowej wersji są przejrzyste. 3 urzędy przestały źródłowe sprawozdania jednostek w formacie pdf z uwagi na brak możliwości technicznych bądź umiejętności wygenerowania informacji z bazy sprawozdań elektronicznych. Największą trudność sprawia interpretacja zatrudnienia prezentowanego miesięcznie zatrudnienia wyrażonego w osobach. Niektóre dane ze względu na brak objaśnień budzą zastrzeżenia co do właściwego wypełnienia, głównie w przypadku prezentowanej liczby osób zatrudnionych w częściach ułamkowych.

Terminowość i punktualność danych

Zbiór został przekazany zgodnie z terminem wynikającym z PBSSP na rok 2016 - 28 kwietnia 2017 r.

Porównywalność

Dane jednostkowe dotyczące zatrudnienia w zakładach aktywności zawodowej zostały pozyskane po raz pierwszy za 2016 rok. Ze względu na to, że formularza INF-ZPCh- ZAZ funkcjonuje w niezmiennym kształcie od 2008 r. zachowana jest porównywalność czasowa, a ze względu na obowiązywanie tego samego rozporządzenia na terenie kraju to również istnieje przestrzenna porównywalność danych (zagregowanych na poziomie województw).

Lista jednostek organizacyjnych, którym nadano status centrum integracji społecznej

Gestor: Wojewodowie

Jednostka obserwacji: centrum integracji społecznej

Przydatność danych

Dla statystyków prowadzący badania wtórne w obszarze gospodarki społecznej dane stanowią podstawowe źródło określające aktywność jednostki obserwacji według stanu na koniec roku oraz jej dane teleadresowe. Po ich opracowaniu i połączeniu z innymi danymi przez statystykę publiczną głównymi użytkownikami będą ministerstwa i urzędy centralne (np. MRPIPS, MR), urzędy terenowe

(administracja rządowa i samorządowa, m.in. ROPS, PUP, OPS), a także placówki naukowe i edukacyjne, pracownicy naukowcy, studenci – prowadzący badania w obszarze polityki społecznej.

Dostępność i przejrzystość danych

Pełne dane teleadresowe otrzymywane są raz w roku, natomiast sam wykaz jednostek, którym nadano status centrum integracji społecznej udostępniany jest publicznie na witrynie internetowej danego urzędu wojewódzkiego. Stały dostęp do przekazywanych danych w systemie OBM z możliwością wykopiowania danych i zapisania na dysku komputera. Dane przejrzyste, czytelne, chociaż występują braki danych w telefonach i adresach e-mail, a także pomyłki w określeniu aktywności centrum.

Terminowość i punktualność danych:

Zbiór został przekazany z zgodnie terminem wynikającym z PBSSP na rok 2016 - 15 lutego 2017 r.

Porównywalność

Dane porównywalne ze zbiorem „Krajowy System Monitoringu Pomocy Społecznej – sprawozdania centrów integracji społecznej” w zakresie kontroli liczby jednostek aktywnych. W wyniku rozbieżności między liczbą aktywnych CIS podawaną przez wojewodów a liczbą CIS które złożyły sprawozdanie z działalności, należy podjąć kontakt telefoniczny z organizatorami CIS, które nie wystąpiły w bazie danych ze sprawozdań CIS, a widnieją w rejestrach urzędów wojewódzkich jako aktywne.

Nie wszystkie CIS dokonały rejestracji w REGON, stąd brak zarówno w bazie danych ze sprawozdań CIS, jak i wojewódzkim rejestrze CIS obowiązkowego identyfikatora, co uniemożliwia automatyczne łączenie zbiorów danych poprzez parowanie. Połączenie danych z działalności CIS z danymi rejestrowymi jest czasochłonne, nieautomatyczne. Połączenie obydwu zbiorów możliwe jest wyłącznie „ręcznie”, bez użycia technik parowania za pomocą funkcji programów komputerowych. Zgodnie z PBSSP 2017 będzie możliwe pozyskanie danych z działalności centrów, bez dotychczasowej agregacji na poziomie województwa. W przypadku braku identyfikatora parowania, łączenie zbiorów jest utrudnione i wymaga zdecydowanie większego i żmudnego nakładu pracy.

Dane jednostkowe ze sprawozdania rocznego CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej

Gestor: wojewodowie (dane jednostkowe), MRPIPS Departament Pomocy i Integracji Społecznej (dane zagregowane)

Jednostka obserwacji: centrum integracji społecznej

Przydatność danych

Dane są przydatne dla statystyków prowadzący badania wtórne w obszarze gospodarki społecznej, gdyż jest to kluczowe źródło informacji na temat centrów integracji społecznej. Główny Urząd Statystyczny nie prowadzi oddzielnego badania na temat funkcjonowania tych jednostek, korzystając z danych zawartych w Krajowym Systemie Monitoringu Pomocy Społecznej. Po ich opracowaniu i połączeniu z innymi danymi przez statystykę publiczną głównymi użytkownikami będą ministerstwa i urzędy centralne (np. MRPIPS, MR), urzędy terenowe (administracja rządowa i samorządowa, m.in. ROPS, PUP, OPS), a także placówki naukowe i edukacyjne, pracownicy naukowcy, studenci – prowadzący badania w obszarze polityki społecznej.

Dostępność i przejrzystość danych

Dane jednostkowe ze sprawozdań CIS można uzyskać bezpośrednio od wojewodów lub w Departamencie Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Dane mogą być generowane z Centralnej Aplikacji Statystycznej w formie pliku MS Excel, z uwzględnieniem podziału na poszczególne części formularza sprawozdania.

Dane ze sprawozdań CIS nie są ogólnodostępne. Do 2016 roku uprawnieni pracownicy Głównego Urzędu Statystycznego oraz urzędów statystycznych otrzymywali dane zagregowane na poziomie województw na podstawie zapisów PBSSP. Od roku sprawozdawczego 2017 na podstawie PBSSP GUS będzie pozyskiwał dane jednostkowe.

Dane jednostkowe dla 2016 roku, zostały pozyskane na potrzeby niniejszego projektu z Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej MRPIPS w formie pliku MS Excel. Poszczególne części sprawozdania stanowią oddzielne arkusze, opisane w stosowny sposób, umożliwiające łatwą identyfikację. W każdym arkuszu jest zawsze część wspólna, identyfikująca dany CIS, umożliwiającą także potencjalne połączenie danych między arkuszami. Nazwy zmiennych są czytelne i pozwalają na łatwą identyfikację ze zmiennymi z formularza. Struktura zbioru jest przejrzysta, jednak ze względu na zastosowanie scaleń oraz kilku poziomów opisu nazwy zmiennej, wymaga odpowiedniego przerobienia w przypadku korzystania z innego programu do obliczeń (np. SPSS).

W zbiorze znajdują się wiersze zerowe dla wszystkich części sprawozdania. Trudno ocenić na podstawie samego zbioru czy są to braki danych, czy też dane od pomiotów, które w 2016 r. nie prowadziły działalności. Wymaga to zestawienia zbioru z rejestrem jednostek organizacyjnych, którym nadano status CIS, by zweryfikować, jaki był stan aktywności jednostki w 2016 r.

Zestawienie z innym zbiorem utrudnia natomiast fakt, że w zbiorze wygenerowanym z aplikacji CAS nie ma powszechnie używanych identyfikatorów, jak numer REGON czy numer NIP. Jedyne informacje identyfikacyjne na temat jednostki to: województwo, powiat, gmina i nazwa systemowa jednostki, a także numer nadawany w CAS (numer KESO).

Terminowość i punktualność danych

Zbiór został przekazany z miesięcznym opóźnieniem - 30 czerwca 2017 r. Terminem przekazania zbioru wynikającym z PBSSP na rok 2016 był 31 maja 2017 r.

Porównywalność

Dane pomiędzy latami 2011-2015 są w pełni porównywalne. Od roku sprawozdawczego 2016 nastąpiła natomiast zmiana w formularzu sprawozdania, wpływająca na zakres uzyskiwanych zmiennych. Nowy wzór formularza określa rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 grudnia 2016 r. Utrzymane zostały te same części formularza sprawozdania. W pełni porównywalne są części „Otrzymane dotacje”, do której nie wprowadzono żadnych zmian, oraz „Liczba uczestników objętych reintegracją społeczną i zawodową według rodzaju uczestników”.

Pozostałe części uległy natomiast różnego rodzaju zmianom, które wpływają na porównywalność zmiennych w nich zwartych między latami.

Zastosowanie określonego wzoru sprawozdania dla wszystkich CIS oraz jednolita forma zbierania danych poprzez elektroniczną aplikację zwiększają porównywalność danych na temat działalności CIS pomiędzy województwami.

Baza ze sprawozdań serii Rb w zakresie wydatków budżetowych jednostek samorządu terytorialnego

Gestor: Ministerstwo Finansów, Departament Finansów Samorządu Terytorialnego

Jednostka obserwacji: jednostka samorządu terytorialnego (gmina, miasto na prawach powiatu, powiat, województwo) oraz związek jednostek samorządu terytorialnego.

Przydatność danych

Dane są przydatne dla użytkowników krajowych. Sprawozdanie Rb-28S przedstawia szczegółowo wydatki poniesione przez jednostkę samorządu terytorialnego, zgodnie z obowiązującą klasyfikacją budżetową. Użytkownikami danych zebranych w ramach sprawozdania budżetowego Rb-28S są m.in.: ministerstwa i urzędy centralne, administracja rządowa i samorządowa, instytuty badawcze, studenci, media, osoby indywidualne oraz użytkownicy baz danych zasilanych danymi ze sprawozdawczości budżetowej. Dane mogą być wykorzystywane m.in. do prowadzenia analiz ekonomicznych i społecznych, określania skutków prowadzonych przez samorządy polityk publicznych, przygotowania prac naukowych. Prezentacja danych na najniższym szczeblu podziału terytorialnego kraju, tj. gminy, pozwala sądzić, że taki poziom szczegółowości zaspokaja potrzeby odbiorców informacji.

Dostępność i przejrzystość danych

Dane są ogólnodostępne. Ich pozyskanie wymaga ściągnięcia bazy danych w formacie .dbf (baza danych za IV kwartał 2016 r. dostępna również w formacie .csv) ze strony internetowej Ministerstwa Finansów. Zapewniona jest możliwość pobrania dokumentu opisującego strukturę sprawozdania i opis poszczególnych kolumn ujętych w bazie danych, jak również słownik z nazwami i kodami jednostek samorządu terytorialnego. Do kompleksowego prowadzenia analiz wydatków w zakresie paragrafów /działów/ rozdziałów niezbędna jest klasyfikacja budżetowa (szczegółowa klasyfikacja dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych), dostępna w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Terminowość i punktualność danych

Dane do pracy badawczej nie były pozyskiwane na podstawie PBSSP i zostały pobrane ze strony internetowej MF.

Porównywalność

Należy mieć na uwadze, że wszelkie zmiany wprowadzane w klasyfikacji budżetowej oraz innych rozporządzeniach i ustawach mogą się przekładać na wątpliwości związane z pełną porównywalnością czasową danych zbieranych w ramach sprawozdawczości budżetowej. Porównywalność przestrzenna jest zapewniona gdyż sprawozdanie RB-28S obejmuje wszystkie JST na każdym szczeblu podziału terytorialnego kraju (województwa, powiaty, miasta na prawach powiatu, gminy) i jest wypełniane w oparciu o obowiązującą (tą samą) klasyfikację budżetową i formularz sprawozdania.

Rejestr klubów integracji społecznej

Gestor: Wojewodowie

Jednostka obserwacji: klub integracji społecznej

Przydatność danych

Dane są przydatne dla statystyków prowadzący badania wtórne w obszarze gospodarki społecznej, gdyż stanowią podstawowe źródło określające aktywność jednostki obserwacji według stanu na koniec roku oraz jej dane teleadresowe. Na uwadze trzeba jednak mieć, że połączenie danych z działalności KIS z danymi rejestrowymi jest czasochłonne, nieautomatyczne. Połączenie obydwu zbiorów możliwe jest wyłącznie „ręcznie”, bez użycia technik parowania za pomocą funkcji programów komputerowych. Po ich opracowaniu i połączeniu z innymi danymi przez statystykę publiczną głównymi użytkownikami będą ministerstwa i urzędy centralne (np. MRPIPS, MR), urzędy terenowe (administracja rządowa i samorządowa, m.in. ROPS, PUP, OPS), a także placówki naukowe i edukacyjne, pracownicy naukowci, studenci – prowadzący badania w obszarze polityki społecznej.

Dostępność i przejrzystość danych

Pełne dane teleadresowe otrzymywane są raz w roku, natomiast sam wykaz zarejestrowanych klubów integracji społecznej udostępniany jest publicznie na witrynie internetowej danego urzędu wojewódzkiego. Stały dostęp do przekazywanych danych w systemie OBM z możliwością wykopiowania danych i zapisania na dysku komputera. Dane przejrzyste, czytelne, chociaż występują braki danych w telefonach i adresach e-mail, a także mogą występować pomyłki w określeniu aktywności klubu.

Terminowość i punktualność danych

Zbiór został przekazany w terminie wynikającym z PBSSP na rok 2016 – 15 lutego 2017 r.

Porównywalność

Dane będą porównywalne ze zbiorem „Informacje roczne z działalności klubów integracji społecznej” w zakresie kontroli liczby jednostek aktywnych. W wyniku ewentualnych rozbieżności między liczbą aktywnych KIS podawaną przez wojewodów, a liczbą KIS które złożyły sprawozdanie z działalności, należy podjąć kontakt telefoniczny z organizatorami KIS, które nie wystąpiły w bazie danych ze sprawozdań KIS, a widnieją w rejestrach urzędów wojewódzkich jako aktywne. Uniemożliwione jest automatyczne łączenie zbiorów danych poprzez parowanie ponieważ część KIS nie dokonały rejestracji w REGON, stąd brak zarówno w bazie danych ze sprawozdań KIS jak i rejestrze KIS obowiązkowego identyfikatora. Połączenie danych z działalności KIS z danymi rejestrowymi jest czasochłonne.

Informacje roczne z działalności klubów integracji społecznej

Gestor: Wojewodowie

Jednostka obserwacji: klub integracji społecznej

Przydatność danych

Dane są przydatne dla statystyków prowadzący badania wtórne w obszarze gospodarki społecznej. Ich kompletność i jakość nie są jednak najwyższe i wymagają czasochłonnego

wyjaśnienia wątpliwości i błędów zawartych w sprawozdaniach jednostkowych. Po dokonaniu tej pracy w pewnym zakresie pozwalają charakteryzować rodzaj i skalę działalności KIS-ów. Po ich opracowaniu i połączeniu z innymi danymi przez statystykę publiczną głównymi użytkownikami będą ministerstwa i urzędy centralne (np. MRPiPS, MR), urzędy terenowe (administracja rządowa i samorządowa, m.in. ROPS, PUP, OPS), a także placówki naukowe i edukacyjne, pracownicy naukowci, studenci – prowadzący badania w obszarze polityki społecznej.

Dostępność i przejrzystość danych

Dane pierwotnie gromadzone są w Centralnej Aplikacji Statystycznej. Nie można stwierdzić czy występują w systemie definicje i objaśnienia sposobu wypełniania sprawozdań przez KIS-y. Brak dostępu do aplikacji SAC.

Terminowość i punktualność danych

Dane do pracy badawczej nie były pozyskiwane na podstawie PBSSP, zostały pozyskane w oparciu o pisemną prośbę.

Porównywalność

Dane będą porównywalne ze źródłem *Rejestr Klubów Integracji Społecznej* pod względem liczby jednostek aktywnych. Dane można porównywać w czasie między poszczególnymi latami. Dane gromadzone są na podstawie jednego źródła.

Dane w wielu przypadkach są niespójne, z uwagi na dowolne rozszerzanie klasyfikacji (zmiennych) w poszczególnych częściach sprawozdania.

System Obsługi Dofinansowań i Refundacji

Gestor: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Jednostki obserwacji:

Pracodawcy korzystający z dofinansowania do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego;

Podmioty uprawnione do otrzymania dofinansowania:

- pracodawcy zatrudniający mniej niż 25 osób w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy,
- pracodawcy zatrudniający co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, osiągający wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych ogółem w wysokości co najmniej 6%,
- pracodawcy prowadzący zakład pracy chronionej.

Przydatność danych

Dane są przydatne dla statystyków prowadzący badania wtórne w obszarze gospodarki społecznej. Prawidłowe wypełnienie wniosku o dofinansowanie ze środków PFRON jest warunkiem przyznania wsparcia, dzięki czemu gromadzone dane są precyzyjne i kompletne oraz możliwe jest ich wykorzystanie do konstrukcji wskaźników dotyczących efektywności integracji społeczno-zawodowej grup wykluczonych (osób z niepełnosprawnościami). W trakcie analizy danych pozyskanych z PFRON zidentyfikowano jednak podmioty, dla których dane budziły wątpliwości. Istnieje przypuszczenie, że dotyczyły one pracodawców, którzy ubiegali się o dofinansowanie, złożyli wniosek, jednak nie ukończyli procedury jego weryfikacji, która gwarantowałaby, że przekazane dane są prawidłowe. Istotne jest zatem, aby dane wykorzystywane do konstrukcji wskaźników pochodziły w poprawnie wypełnionych i zweryfikowanych wniosków o dofinansowanie i dotyczyły pracodawców, którzy

faktycznie zostali objęci wsparciem. Po ich opracowaniu i połączeniu z innymi danymi przez statystykę publiczną głównymi użytkownikami będą ministerstwa i urzędy centralne (np. MRPiPS, MR), urzędy terenowe (administracja rządowa i samorządowa, m.in. ROPS, PUP, OPS), a także placówki naukowe edukacyjne, pracownicy naukowci, studenci – prowadzący badania w obszarze polityki społecznej.

Dostępność i przejrzystość danych

Dane dostępne, pozyskiwane przez GUS raz w roku na podstawie PBSSP.

Dane gromadzone w formacie xls., zbiór czytelny. Formularze, w oparciu o które pozyskiwane są dane, dostępne są na stronie internetowej PFRON wraz z instrukcją wypełnienia, objaśnieniami oraz wzorem poprawnie wypełnionego dokumentu.

Terminowość i punktualność danych

Zbiór został przekazany z opóźnieniem, wpłynął 12 kwietnia 2017 r. Terminem przekazania zbioru wynikającym z PBSSP na rok 2016 był 28 lutego 2017 r.

Porównywalność

Istnieje możliwość porównywania danych na temat dofinansowania wynagrodzenia osób niepełnosprawnych ze środków PFRON w czasie funkcjonowania SODiR, tj. od 2004 r. W związku ze zmianami w *rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych* zmieniały się obowiązujące wzory formularza Wn-D oraz załącznika INF-D-P. Wprowadzane zmiany nie wpływały negatywnie na porównywalność danych w czasie, zwłaszcza w zakresie podstawowych danych, takich jak liczba zatrudnionych według stopni niepełnosprawności, gdyż służyły zwiększeniu dostępności formularzy do potrzeb osób niepełnosprawnych bądź miały charakter porządkujący, doprecyzowujący i upraszczający (np. zmianom uległ termin składania wniosku o dofinansowanie). Dzięki zgromadzonym danym ewidencyjnym (NIP) możliwe jest zintegrowanie danych z SODiR z innymi źródłami w celu geograficznego porównywania danych.

VI. REKOMENDACJE DOTYCZĄCE UDOSKONAŁEŃ SYSTEMÓW ZBIERANIA OPRACOWYWANYCH DANYCH ADMINISTRACYJNYCH

W oparciu o działania i analizy przeprowadzone w ramach opisywanej pracy badawczej zidentyfikowano braki i niedoskonałości w funkcjonujących systemach gromadzenia danych administracyjnych, w oparciu o które opracowane zostały wskaźniki reintegracji społeczno-zawodowej. Poniżej przedstawiona jest lista rekomendacji i zaleceń dla różnego typu instytucji publicznych odpowiedzialnych za gromadzenie analizowanych danych. Rekomendacje są uszeregowane według gestorów danych, a ich pełne wdrożenie umożliwi opracowywanie pełnego zestawu wskaźników reintegracji społeczno-zawodowej dostarczających danych o wysokiej jakości.

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

SYSTEM PRZETWARZANIA DANYCH Z SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH - dane dotyczące dofinansowania kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej

Rekomenduje się wprowadzenie dodatkowych objaśnień do formularza, doprecyzowujących definicje takich pojęć jak:

- o liczba uczestników WTZ zgodnie z art.10b ust.3 czego?
- o młodzież niepełnosprawna uczestnicząca w WTZ.

SYSTEM PRZETWARZANIA DANYCH Z SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH - dane jednostkowe o warsztatach terapii zajęciowej

Rekomenduje się pozyskiwanie przez GUS danych w szerszym zakresie, tzn. wszystkich zmiennych pozyskiwanych przez PFRON o WTZ na formularzu „*Informacja dotycząca warsztatu terapii zajęciowej*”.

SYSTEM PRZETWARZANIA DANYCH Z SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH - dane jednostkowe o zakładach aktywności zawodowej

Rekomenduje się pozyskiwanie przez GUS danych pochodzących ze sprawozdania „*Informacja dotycząca zakładu aktywności zawodowej*” składanych do PFRON w pełnym zakresie zmiennych.

System Obsługi Dofinansowań i Refundacji

W celu sprawniejszego gromadzenia danych w SODiR rekomenduje się dalszą promocję elektronicznej formy przekazywania danych. Pozwoli to z jednej strony przyspieszyć proces weryfikacji wniosków o dofinansowanie, co jest istotne dla beneficjentów, z drugiej zaś pozwoli uniknąć ewentualnych błędów związanych z przenoszeniem danych z papierowego wniosku do SODiR.

Dotychczas przekazywane do GUS dane dotyczyły wszystkich pracodawców ubiegających się o wsparcie, tj. pochodziły ze wszystkich złożonych wniosków o dofinansowanie, również takich, dla których nie ukończono procedury weryfikacji. Rzutować to może na jakość pozyskiwanych danych. Rekomenduje się, aby dane pozyskiwane przez GUS dotyczyły wyłącznie pracodawców, którzy faktycznie zostali objęci wsparciem, tj. pochodziły z poprawnie wypełnionych i zweryfikowanych wniosków o dofinansowanie.

MRPIPS, Departament Pomocy i Integracji Społecznej

Dane jednostkowe ze sprawozdania rocznego CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej

MRPIPS jako podmiot odpowiedzialny za wzór sprawozdania z działalności CIS oraz Centralną Aplikację statystyczną powinno:

1. dodać do wzoru sprawozdania dodatkowe objaśnienia jednoznacznie definiujące, jakie dane powinny znaleźć się w poszczególnych polach sprawozdania, by uniknąć niejednoznaczności oraz sugerowania się wzorem sprawozdania funkcjonującym do 2015 r.
2. przywrócić pytanie dotyczące liczby osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych oraz pytania o udział kobiet wśród zatrudnionych, w zakresie podstawowych kategorii.
3. przywrócić do wzoru sprawozdania pola dotyczące płci uczestników zajęć.
4. wprowadzić automatyczne kontrole spójności logiczno-rachunkowej w elektronicznym formularzu w Centralnej Aplikacji Statystycznej, tak by wpisywane dane podlegały bieżącej weryfikacji już na poziomie jednostki wypełniającej formularz, ułatwiając tym samym weryfikację po stronie wojewody oraz zapewniając spójność zbioru danych jednostkowych.
5. wprowadzić do formularza w części „Dane ogólne” pkt 6. „Data rozpoczęcia działalności możliwość zaznaczenia „W roku sprawozdawczym nie rozpoczęto działalności”. Gdy CIS zaznaczy taką odpowiedź powinien mieć automatycznie zablokowaną w systemie możliwość wprowadzania odpowiedzi na dalsze pytania i powinien zakończyć wypełnianie formularza. Pozwoliłoby to zweryfikować wiersze zerowe, które pojawiają się obecnie w zbiorze danych, a nie jest wyjaśnione obecnie czy jest to brak danych, czy też efekt braku działalności CIS w roku sprawozdawczym.
6. zmodyfikować część dotyczącą wydatków, w szczególności uprościć kategorie wydatków i umożliwić jednoznaczne przypisanie ich zgodnie z przeznaczeniem (adekwatnie do Ustawy o rachunkowości z uwzględnieniem kosztów rodzajowych).
7. wprowadzić zmienną identyfikującą, która zawiera unikalny numer jednostki (np. NIP, REGON), umożliwiającą łączenie z rejestrem jednostek, którym nadano status CIS.

Wojewodowie jako podmioty odpowiedzialne za dane jednostkowe – powinni wdrożyć dodatkowe procedury weryfikacji i kontroli poprawności wprowadzonych danych, szczególnie w zakresie pytań finansowych.

Informacje roczne z działalności klubów integracji społecznej

MRPIPS jako podmiotowi odpowiedzialnemu za wzór sprawozdania z działalności KIS rekomenduje się:

1. wdrożenie możliwości elektronicznego sposobu przekazywania danych sprawozdawczych, np. w ramach Centralnej Aplikacji Statystycznej,
2. wprowadzenie objaśnień do wzoru formularza, w celu uspoźnienia podawanych przez KIS-y danych,
3. ujednoczenie definicji (np. czy wykazywać uczestników KIS-ów ze względu na dominujący problem, czy wszystkie zidentyfikowane), ujednoczenie jednostek miar wartości zmiennych (np. w części IV. „Źródła finansowania działalności”),

4. w części V. „Kadry KIS-u” dodanie pola „w tym kobiety”, a także pola „Przeciętna liczba zatrudnionych” – informacja ta uwzględniałaby liczbę osób zatrudnionych oraz wymiar ich czasu pracy oraz okres zatrudnienia,
5. w części VII. „Liczba uczestników KIS” rekomenduje się rozszerzenie klasyfikacji powodów wykluczenia społecznego, zidentyfikowanych problemów uczestników poprzez dodanie kolejnych pozycji najczęściej wskazywanych przez sprawozdawców.

Wojewodowie jako podmioty, do których przekazywane są sprawozdania powinni prowadzić kontrolę kompletności wypełnienia i spójności logiczno-rachunkowej składanych przez KIS-y sprawozdań, a jednostki, w których wystąpiły braki lub błędy, wzywać do ich uzupełnienia/poprawienia.

Ocena Zasobów Pomocy Społecznej - Dane zagregowane na poziomie powiatów o KIS, ZAZ, WTZ

MRPiPS rozpoczął realizację projektu analityczno-informatycznego „Narzędzie agregowania i monitorowania danych w obszarze włączenia społecznego”. Narzędzie opracowane w ramach niniejszego projektu ma służyć do standaryzacji zakresu zbieranych danych, w oparciu o dane pozyskiwane dotychczas w ramach Oceny Zasobów Pomocy Społecznej (OZPS). Dzięki narzędziu informatycznemu możliwe będzie agregowanie, analizowanie i monitorowanie na poziomie krajowym danych zawartych w lokalnych i regionalnych OZPS.

Rekomenduje się włączenie przedstawicieli GUS do grupy jednostek uczestniczących w działaniach związanych z konsultacjami ww. projektu w obszarach dotyczących funkcjonowania jednostek reintegracyjnych.

Ponadto w zakresie wykorzystania danych z OZPS, rekomenduje się:

1. wprowadzenie zmiany prawnej, która obligowałaby gminy oraz powiaty do gromadzenia danych w oparciu o formularz OZPS, w tym do wypełnienia tego formularza w formie elektronicznej w CAS, tak żeby dane były gromadzone dla całego kraju w jednolity i spójny sposób.
2. wprowadzenie automatycznych kontroli spójności logiczno-rachunkowej w elektronicznym formularzu OZPS, tak by gromadzone dane podlegały bieżącej weryfikacji już na poziomie jednostki oraz gromadzone dane były spójne i mogły być przydatne dla analiz statystycznych.

MRPiPS, Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

Informacja półroczna dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w Zakładach Aktywności Zawodowej INF-ZPCh_ZAZ

MRPiPS rekomenduje się:

1. wprowadzenie aktualizacji wzoru formularza INF-ZPCh –ZAZ i sposobu definiowania zmiennych wraz z objaśnieniami pod kątem spójności z aktualnym stanem prawnym,
2. modyfikację elektronicznego formularza INF-ZPCh_ZAZ w aplikacji elektronicznej wraz z wprowadzeniem dodatkowej automatycznej kontroli spójności logiczno-rachunkowej oraz wprowadzeniem dodatkowych objaśnień co do sposobu wypełniania arkusza.

Wojewodowie jako podmioty odpowiedzialne za dane jednostkowe powinni wdrożyć dodatkowe procedury weryfikacji i kontroli poprawności wprowadzonych danych.

Ministerstwo Finansów, Departament Finansów Samorządu Terytorialnego

Baza ze sprawozdań serii Rb w zakresie wydatków budżetowych jednostek samorządu terytorialnego

Ministerstwu Finansów, w celu zwiększenia jakości publikowanych danych, rekomenduje się aktualizację baz danych na stronie internetowej, w sytuacji gdy dana jednostka samorządu terytorialnego dokonała korekty wydatków budżetowych już po zatwierdzeniu sprawozdania przez Ministerstwo Finansów i opublikowaniu na stronie internetowej MF. W szczególności chodzi o korekty danych w sprawozdaniach kwartalnych RB-28S (za IV kwartały), które jednostki samorządu terytorialnego mogą przekazywać do właściwej Regionalnej Izby Obrachunkowej w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku budżetowym, czyli po opublikowaniu bazy danych na stronie internetowej MF. Wskazana byłaby aktualizacja opublikowanego materiału wraz z informacją, że takiej aktualizacji dokonano.

Wojewodowie

Lista jednostek organizacyjnych, którym nadano status CIS

Wojewodom jako organom odpowiedzialnym za prowadzenie rejestru CIS rekomenduje się:

- informowanie podmiotów starających się o uzyskanie statusu centrum integracji społecznej o obowiązku zarejestrowania CIS, jako odrębnej jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej w rejestrze REGON, w celu nabycia obowiązkowego identyfikatora,
- podjęcie próby nakłonienia organizatorów CIS do rejestracji już działającego centrum w rejestrze REGON,
- wprowadzenie identyfikatora REGON w rejestrach CIS jako obowiązkowego,
- kontrolę kompletności wypełnianie wniosku o nadanie statusu CIS, żeby dla każdego podmiotu dostępne były dane teleadresowe tj. telefon, adres e-mail.

Rejestr klubów integracji społecznej

Wojewodom jako organom odpowiedzialnym za prowadzenie rejestru KIS rekomenduje się:

- informowanie podmiotów starających się o wpis do rejestru KIS, o konieczności rejestracji klubu jako odrębnej jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej w rejestrze REGON, w celu nabycia obowiązkowego identyfikatora,
- podjęcie próby nakłonienia organizatorów KIS do rejestracji już działającego klubu w rejestrze REGON,
- wprowadzenie identyfikatora REGON w rejestrach KIS jako obowiązkowego
- kontrolę kompletności wypełnianie wniosku dla KIS, żeby dla każdego podmiotu dostępne były dane teleadresowe, tj. telefon, adres e-mail.

Lista jednostek organizacyjnych, którym nadano status zakładu aktywności zawodowej

Wojewodom jako organom odpowiedzialnym za prowadzenie rejestru CIS rekomenduje się:

- informowanie podmiotów starających się o uzyskanie statusu centrum integracji społecznej o obowiązku zarejestrowania CIS, jako odrębnej jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej w rejestrze REGON, celem nabycia obowiązkowego identyfikatora,
- podjęcie próby nakłonienia organizatorów CIS do rejestracji już działającego centrum w rejestrze REGON,
- wprowadzenie identyfikatora REGON w rejestrach CIS jako obowiązkowego,
- kontrolę kompletności wypełnianie wniosku o nadanie statusu CIS, żeby dla każdego podmiotu dostępne były dane teleadresowe tj. telefon, adres e-mail.

VII. Rekomendacje dotyczące włączenia przetestowanych źródeł danych i metodologii tworzenia wybranych wskaźników do Zintegrowanego Systemu Monitorowania Sektora Ekonomii Społecznej, który powstanie w ramach PO Wiedza Edukacja Rozwój

W związku z budową do 2020 r. przez GUS w partnerstwie z MRPiPS w projekcie Zintegrowany System Monitorowania Sektora Ekonomii Społecznej, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój współfinansowanego z środków UE zestawu kluczowych wskaźników służących monitorowaniu rozwoju sektora ekonomii społecznej w oparciu o przeprowadzoną pracę badawczą zidentyfikowano źródła danych, a także wskaźniki, które należy uwzględnić w dalszych pracach GUS nad tworzeniem systemem.

Źródła danych rekomendowane do włączenia do ZSMSES

Z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dane:

- Systemu Obsługi Dofinansowań i Refundacji,
- Systemu Przetwarzania Danych Z Samorządów,
- z formularza „*Informacja dotycząca warsztatu terapii zajęciowej*”.
- Z formularza „*Informacja dotycząca zakładu aktywności zawodowej*”

Z MRPiPS lub od wojewodów dane:

- ze sprawozdania rocznego CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej,
- z Informacji rocznej z działalności klubów integracji społecznej,
- Informacji półrocznej dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w Zakładach Aktywności Zawodowej (INF-ZPCh_ZAZ).

Wskaźniki rekomendowane do włączenia do ZSMSES

Wskaźniki dotyczące Warsztatów Terapii Zajęciowej

- Liczba aktywnych Warsztatów Terapii Zajęciowej (1.3.)

Jednostka miary:	Placówka
Źródło danych:	PFRON – System Przetwarzania Danych z Samorządów Powiatowych: <ul style="list-style-type: none"> – dane jednostkowe o WTZ – dane na temat dofinansowania kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej ze środków PFRON
Dane	Tak /nie Nie

kontekstowe:

Sposób obliczania: Wskaźnik obliczany poprzez zsumowanie aktywnych warsztatów terapii zajęciowej w oparciu o dane jednostkowe dotyczące WTZ pozyskane z PFRON. Wybrać tylko jednostki posiadające status „aktywne” w polu „stan aktywności jednostki”.

• **Liczba uczestników WTZ na 10 tys. osób niepełnosprawnych (2.3.)**

Jednostka miary:	Osoba	
Źródło danych:	PFRON – System Przetwarzania Danych z Samorządów Powiatowych - dane o dofinansowaniu kosztów tworzenia i działalności WTZ ze środków PFRON	
Dane	Tak /nie	Tak
kontekstowe:	Jakie	Liczba niepełnosprawnych w powiecie o umiarkowanym bądź znacznym stopniu niepełnosprawności
	Źródło danych	GUS, Bank Danych Lokalnych, dane pochodzące ze Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011
Sposób obliczania:	Wskaźnik obliczany poprzez podzielenie sumy uczestników warsztatów terapii zajęciowej działających w danym powiecie przez liczbę niepełnosprawnych w powiecie, a następnie pomnożenie uzyskanego wyniku przez 10 tys.	
	$\frac{\Sigma \text{uczestnik WTZ}}{\Sigma \text{niepełnosprawni}} * 10 \text{ tys.}$	

• **Średnia liczba uczestników na 1 WTZ (5.1.)**

Jednostka miary:	Osoba	
Źródło danych:	PFRON – System Przetwarzania Danych z Samorządów Powiatowych - dane o dofinansowaniu kosztów tworzenia i działalności WTZ ze środków PFRON	
Dane	Tak /nie	Nie
kontekstowe:		
Sposób obliczania:	Wskaźnik obliczany poprzez podzielenie liczby uczestników warsztatów terapii zajęciowej działających w danym powiecie przez liczbę aktywnych wtz działających w danym powiecie.	
	$\frac{\Sigma \text{uczestnik wtz}}{\Sigma \text{liczbawtz}}$	

• **e zatrudnienie w WTZ w przeliczeniu na 1 placówkę (5.3.)**

Jednostka miary:	Osoba
Źródło danych:	System Przetwarzania Danych z Samorządów Powiatowych - dane o dofinansowaniu kosztów tworzenia i działalności WTZ ze środków PFRON

Dane	Tak /nie	Nie
kontekstowe:		
Sposób obliczania:		Wskaźnik obliczany poprzez podzielenie liczby osób zatrudnionych w warsztatach terapii zajęciowej przez łączną liczbę aktywnych WTZ w danym powiecie
		przeciętne zatrudnienie / liczba aktywnych WTZ

• **Roczny koszt działalności placówki na 1 uczestnika WTZ (6.3.)**

Jednostka miary:	zł
Źródło danych:	PFRON - System Obsługi Dofinansowań i Refundacji - dane jednostkowe dotyczące pracodawców korzystających z dofinansowania wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej
Dane	Tak /nie Nie
kontekstowe:	
Sposób obliczania:	Wskaźnik obliczany poprzez podzielenie całkowitych rocznych kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej przez łączną liczbę uczestników WTZ w danym powiecie
	<i>Σkoszty działania WTZ/Σuczestnik WTZ</i>
Dodatkowe uwagi:	Kwota na dofinansowanie kosztów rocznego pobytu jednego uczestnika warsztatu ze środków PFRON regulowana jest rozporządzeniem (ma stałą wartość). W znacznej części powiatów (72%) wysokość dofinansowania ze środków PFRON osiąga maksymalną wartość i pokrywa 90% kosztów działalności warsztatów. Stąd też roczny koszt działalności warsztatu w przeliczeniu na 1 uczestnika będzie zbliżony we wszystkich jednostkach.

Wskaźniki dotyczące Zakładów Aktywności Zawodowej

• **Liczba aktywnych Zakładów Aktywności Zawodowej (1.5)**

Jednostka miary:	Placówka
Źródło danych:	– rejestr jednostek organizacyjnych, którym nadano status ZAZ, – informacja półroczna dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w ZAZ
Dane	Tak /nie Nie
kontekstowe:	
Sposób obliczania:	Jednostki w rejestrze wojewodów jednostek organizacyjnych, którym nadano status ZAZ, status „aktywne” zweryfikowany danymi jednostkowymi z

informacji półrocznej dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w ZAZ z urzędów wojewódzkich

• **Liczba niepełnosprawnych pracowników ZAZ na 10 tys. osób niepełnosprawnych (2.4.)**

Jednostka miary:	Osoba	
Źródło danych:		
Dane	Tak /nie	Tak
kontekstowe:	Jakie	Liczba niepełnosprawnych w powiecie o umiarkowanym bądź znacznym stopniu niepełnosprawności
	Źródło danych	GUS, Bank Danych Lokalnych, dane pochodzące ze Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011
Sposób obliczania:	Wskaźnik obliczany poprzez podzielenie sumy uczestników warsztatów terapii zajęciowej działających w danym powiecie przez liczbę niepełnosprawnych w powiecie, a następnie pomnożenie uzyskanego wyniku przez 10 tys.	
	$\Sigma \text{niepełnosprawni pracownicy ZAZ} / \Sigma \text{niepełnosprawni} * 10 \text{ tys.}$	

• **Średnia liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na 1 aktywny ZAZ (5.2.)**

Jednostka miary:	Osoba	
Źródło danych:	Informacja półroczna dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w ZAZ	
Dane	Tak/nie	Nie
kontekstowe:		
Sposób obliczania:	Suma liczby zatrudnionych w placówkach ZAZ ogółem na podstawie danych z Części: Informacja o stanie zatrudnienia w osobach – Osoby niepełnosprawne razem, podzielona przez liczbę aktywnych jednostek	

Wskaźniki dotyczące Centrów Integracji Społecznej

• **Liczba aktywnych Centrów Integracji Społecznej (1.8.)**

Jednostka miary:	Placówka	
Źródło danych:	<ul style="list-style-type: none"> – rejestr jednostek organizacyjnych, którym nadano status CIS, – dane jednostkowe ze sprawozdania rocznego CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej 	

Dane	Tak /nie	Nie
kontekstowe:		
Sposób obliczania:		Jednostki mające w rejestrze jednostek organizacyjnych, którym nadano status CIS, status „aktywne”, zweryfikowane informacją o złożeniu sprawozdania rocznego w Krajowym Systemie Monitoringu Pomocy Społecznej

- Liczba uczestników zajęć CIS w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy (2.6.)

Jednostka miary:		Osoba
Źródło danych:		dane jednostkowe ze sprawozdania rocznego CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej
Dane	Tak /nie	Tak
kontekstowe:	Jakie	Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP
	Źródło danych	GUS, Liczba bezrobotnych zarejestrowanych według województw, podregionów i powiatów. Stan w końcu grudnia 2016 r. http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/bezrobocie-rejestrowane/liczba-bezrobotnych-zarejestrowanych-oraz-stopa-bezrobocia-wedlug-województw-podregionow-i-powiatow-stan-w-koncu-grudnia-2016-r,-2,53.html
Sposób obliczania:		Liczba uczestników zajęć CIS / 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Liczba uczestników zajęć CIS obliczana z danych zawartych w Część IV. Liczba uczestników objętych reintegracją zawodową i społeczną oraz usamodzielnionych ekonomicznie, 1. Struktura uczestników, dla kategorii „uczestnicy zajęć ogółem” dla kolumny „liczba osób, które uczestniczyły w zajęciach”

- Przeciętne zatrudnienie w CIS w przeliczeniu na 1 placówkę (5.4.)

Jednostka miary:		Osoba
Źródło danych:		rejestr jednostek organizacyjnych, którym nadano status CIS, dane jednostkowe ze sprawozdania rocznego CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej

Dane	Tak /nie	nie
kontekstowe:		
Sposób obliczania:	(przeciętne zatrudnienie / liczbę aktywnych jednostek CIS)	
	<ul style="list-style-type: none"> • przeciętne zatrudnienie obliczane z danych zawartych w Część III. Liczba pracowników zatrudnionych w centrum w okresie sprawozdawczym dla kategorii „przeciętne zatrudnieni” • liczba aktywnych jednostek CIS: Jednostki mające w rejestrze jednostek organizacyjnych, którym nadano status CIS, status „aktywne”, zweryfikowane informacją o złożeniu sprawozdania rocznego w Krajowym Systemie Monitoringu Pomocy Społecznej 	

• **Liczba uczestników przypadająca na 1 zatrudnionego w CIS (5.5.)**

Jednostka miary:	Osoba	
Źródło danych:	dane jednostkowe ze sprawozdania rocznego CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej	
Dane	Tak /nie	Nie
kontekstowe:		
Sposób obliczania:	liczba uczestników zajęć CIS/ przeciętne zatrudnienie	
	<ul style="list-style-type: none"> • liczba uczestników zajęć CIS obliczana z danych zawartych w Część IV. Liczba uczestników objętych reintegracją zawodową i społeczną oraz usamodzielnionych ekonomicznie, 1. Struktura uczestników, dla kategorii „uczestnicy zajęć ogółem” dla kolumny „liczba osób, które uczestniczyły w zajęciach” • przeciętne zatrudnienie obliczane z danych zawartych w Część III. Liczba pracowników zatrudnionych w centrum w okresie sprawozdawczym dla kategorii „przeciętne zatrudnieni” 	
Dodatkowe uwagi:	Liczba osób w zmiennej „przeciętne zatrudnienie” wymaga zweryfikowania, gdyż wzór formularza nie zawierał objaśnień, co może powodować różne rozumienie przez sprawozdawców terminu „przeciętne zatrudnienie”. W efekcie przykładowo w zbiorze za 2016 r. 5 podmiotów nie posiada danych dla zmiennej „przeciętne zatrudnienie”, a zawiera dane na temat osób zatrudnionych w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy i pracowników, którzy nawiązali zatrudnienie lub ustało im zatrudnienie.	

• **Roczny koszt działalności CIS na 1 uczestnika zajęć (6.4.)**

Jednostka miary:	tys. zł
Źródło danych:	dane jednostkowe ze sprawozdania rocznego CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej
Dane kontekstowe:	Tak/nie Nie
Sposób obliczania:	Wydatki ogółem / liczba uczestników zajęć CIS <ul style="list-style-type: none"> Wydatki ogółem obliczane na podstawie danych zawartych w Część V. Wykonanie planu finansowego i preliminarz wydatków i przychodów, 1. Wydatki w roku sprawozdawczym oraz plan wydatków na rok bieżący dla kategorii „wydatki ogółem”. Liczba uczestników zajęć CIS obliczana z danych zawartych w Część IV. Liczba uczestników objętych reintegracją zawodową i społeczną oraz usamodzielnionych ekonomicznie, 1. Struktura uczestników, dla kategorii „uczestnicy zajęć ogółem” dla kolumny „liczba osób, które uczestniczyły w zajęciach”.

Wskaźniki dotyczące Klubów Integracji Społecznej

- Liczba aktywnych Klubów Integracji Społecznej (1.10.)**

Jednostka miary:	Placówka
Źródło danych:	– rejestr Klubów Integracji Społecznej – dane jednostkowe z informacji rocznej z działalności KIS
Dane kontekstowe:	Nie
Sposób obliczania:	Liczba podmiotów w rejestrze KIS zweryfikowana informacją o złożeniu sprawozdania z rocznej działalności KIS
Dodatkowe uwagi:	Dostępne zbiory danych za 2016 r. wskazują konieczność przeprowadzania szczegółowej weryfikacji placówek, gdyż zbiory te nie są w pełni tożsame, tzn. aktywne według rejestrów jednostki złożyły sprawozdania „zerowe” lub nie złożyły w ogóle.

- Liczba aktywnych Klubów Integracji Społecznej w przeliczeniu na 10 tys. osób bezrobotnych (1.11.)**

Jednostka miary:	Placówka
Źródło danych:	Rejestr Klubów Integracji Społecznej

Dane	Tak/nie	Tak
kontekstowe:	Jakie	osoby bezrobotne
	Źródło danych	Tablice GUS – bezrobocie rejestrowane
	Sposób obliczania:	Liczba placówek /10 tys. osób bezrobotnych

Wskaźniki zbiorcze nt. usług reintegracji społeczno-zawodowej

- Liczba aktywnych jednostek świadczących usługi reintegracji społeczno-zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców (1.1.)

Jednostka miary:	Placówka	
Źródło danych:	<ul style="list-style-type: none"> - dane jednostkowe nt. WTZ z Systemu Przetwarzania Danych z Samorządów Powiatowych PFRON, - lista jednostek organizacyjnych, którym nadano status ZAZ, - informacja półroczna dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w ZAZ, - rejestr jednostek organizacyjnych, którym nadano status CIS, - dane jednostkowe ze sprawozdania rocznego CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej - informacja roczna z działalności KIS 	
Dane	Tak /nie	Tak
kontekstowe:	Jakie	liczba mieszkańców powiatów
	Źródło danych	<p>GUS, Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym (stan w dniu 31.12.....r.)</p> <p>http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/ludnosc-stan-i-struktura-oraz-ruch-naturalny-w-przekroju-terytorialnym-standniu-31-12-2016-r-6,21.html</p>
Sposób obliczania:	<p>(liczba aktywnych jednostek WTZ + ZAZ + KIS + CIS) / 10 tys. mieszkańców</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba aktywnych jednostek CIS: Jednostki mające w rejestrze jednostek organizacyjnych, którym nadano status CIS, status „aktywne”, zweryfikowane informacją o złożeniu sprawozdania rocznego w Krajowym Systemie Monitoringu Pomocy Społecznej • liczba aktywnych WTZ – jednostki posiadające 	

	<p>status „aktywne”, dane zweryfikowane w oparciu o informacje na temat kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej ze środków PFRON pochodzące z tego samego źródła (PFRON)</p> <ul style="list-style-type: none"> liczba aktywnych ZAZ - jednostki w rejestrze wojewodów jednostek organizacyjnych, którym nadano status ZAZ, status „aktywne” zweryfikowany danymi jednostkowymi z informacji półrocznej dotyczącej wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w ZAZ z urzędów wojewódzkich
--	---

- Liczba odbiorców usług reintegracji społeczno-zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców (2.1.)**

Jednostka miary:		Osoba
Źródło danych:		<ul style="list-style-type: none"> dane dotyczące kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej ze środków PFRON pochodzące z Systemu Przetwarzania Danych z Samorządów Powiatowych (PFRON), lista jednostek organizacyjnych, którym nadano status ZAZ, informacja półroczna dotycząca wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w ZAZ, informacja roczna z działalności KIS, dane jednostkowe ze sprawozdania rocznego CIS z Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej
Dane kontekstowe:	Tak /nie	Tak
	Jakie	liczba mieszkańców powiatów i województw
	Źródło danych	<p>GUS, Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym (stan w dniu 31.12.....r.)</p> <p>http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/ludnosc-stan-i-struktura-oraz-ruch-naturalny-w-przekroju-terytorialnym-stan-w-dniu-31-12-2016-r-,6,21.html</p>
Sposób obliczania:	<p>(liczba uczestników WTZ + liczba osób zatrudnionych w ZAZ + liczba uczestników zajęć KIS + liczba uczestników zajęć CIS) / 10 tys. mieszkańców</p> <ul style="list-style-type: none"> liczba uczestników zajęć CIS obliczana z danych zawartych w Część IV. Liczba uczestników objętych reintegracją zawodową i społeczną oraz usamodzielnionych ekonomicznie, 1. Struktura uczestników, dla kategorii „uczestnicy zajęć ogółem” dla kolumny „liczba osób, które uczestniczyły w zajęciach” 	

- liczba uczestników WTZ określona w oparciu o dane ze *sprawozdań rzeczowo-finansowych samorządów powiatowych o zadaniach zrealizowanych ze środków PFRON*
- liczba osób zatrudnionych w ZAZ na podstawie informacji półrocznej dotyczącej wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w ZAZ z urzędów wojewódzkich

• **Udział środków przeznaczonych na integrację społeczno-zawodową w budżetach JST (4.1.)**

Jednostka miary:	Promil
Źródło danych:	Sprawozdanie Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych samorządowej jednostki budżetowej / jednostki samorządu terytorialnego
Dane kontekstowe:	Tak /nie nie
Sposób obliczania:	Wskaźnik obliczany jest poprzez podzielenie wartości sumy wydatków z budżetu powiatu i gmin wchodzących w skład danego powiatu, wykonanych w rozdziałach klasyfikacji budżetowej 85232, 85311 przez sumę wydatków ogółem z budżetu powiatu i gmin wchodzących w skład danego powiatu, a następnie pomnożenie uzyskanego wyniku przez 100.

• **Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych na stanowiskach dofinansowanych ze środków PFRON (6.1.)**

Jednostka miary:	Osoba
Źródło danych:	PFRON - System Obsługi Dofinansowań i Refundacji - dane jednostkowe dotyczące pracodawców korzystających z dofinansowania wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej
Dane kontekstowe:	Tak /nie Nie
Sposób obliczania:	Wskaźnik obliczany poprzez zsumowanie liczby osób niepełnosprawnych z określonym stopniem niepełnosprawności zatrudnionych na stanowiskach pracy dofinansowanych ze środków PFRON $\Sigma(\text{pracown\_st\_niepelnospr\_z\_PFRON} + \text{pracown\_st\_niepelnospr\_u\_PFRON} + \text{pracown\_st\_niepelnospr\_l\_PFRON})$

• **Przeciętne wynagrodzenie brutto na 1 etat dofinansowany ze środków PFRON (6.2.)**

Jednostka miary:	zł
Źródło danych:	PFRON - System Obsługi Dofinansowań i Refundacji - dane jednostkowe dotyczące pracodawców korzystających z dofinansowania wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej
Dane	Tak /nie Nie
kontekstowe:	
Sposób obliczania:	<p>Obliczenie wskaźnika wymaga w pierwszej kolejności określenia wysokości wynagrodzenia brutto pracowników zatrudnionych u pracodawcy korzystającego z dofinansowania PFRON, gdyż dane pozyskane z PFRON dostarczają jedynie informacji o sumie kosztów płacy (zmiennie <i>placa_st_niepelnospr_l_PFRON</i>, <i>placa_st_niepelnospr_u_PFRON</i>, <i>placa_st_niepelnospr_z_PFRON</i>).</p> <p>Wynagrodzenia brutto zostało obliczone poprzez odjęcie od sumy kosztów płacy kosztów pracodawcy, takich jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ubezpieczenie społeczne: 9,76% • ubezpieczenie rentowe: 6,5% x • ubezpieczenie wypadkowe: 1,93% • składka na Fundusz Pracy: 2,45% • składka na FGŚP: 0,1% <p>W dalszej kolejności zsumowano liczbę zatrudnionych niepełnosprawnych z określonym stopniem niepełnosprawności (wartości wyrażone w etatach). Ostatecznie sumę wynagrodzeń brutto podzielono przez liczbę zatrudnionych niepełnosprawnych (etaty).</p> $\frac{\sum(placa\_st\_niepelnospr\_l\_PFRON + placa\_st\_niepelnospr\_u\_PFRON + placa\_st\_niepelnospr\_z\_PFRON)}{\sum(etat\_st\_niepelnospr\_l\_PFRON + etat\_st\_niepelnospr\_u\_PFRON + etat\_st\_niepelnospr\_z\_PFRON)}$

VIII. PODSUMOWANIE

Raport zawiera zestaw rekomendacji i wniosków, które powinny być zastosowane na etapie zbierania, przetwarzania i prezentacji danych o usługach publicznych w zakresie integracji społeczno-zawodowej grup wykluczonych społecznie, w ramach corocznego badania *Nowe jednostki gospodarki społecznej: centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, warsztaty terapii zajęciowej, zakłady aktywności zawodowej*.

Na podstawie przeprowadzonej weryfikacji wskaźników oraz przestrzennej analizy danych ustalono, że usługi publiczne w zakresie integracji społeczno-zawodowej grup wykluczonych społecznie nie pokrywają równomiernie wszystkich jednostek terytorialnych, a w części jednostek zjawiska mają charakter marginalny. W efekcie konieczne było dokonanie modyfikacji wcześniej przyjętego założenia, że analiza danych powinna być prowadzona na poziomie powiatów. Dokonano weryfikacji pokrycia wskaźników dla poszczególnych poziomów JST i zaproponowano najbardziej zasadny poziom przestrzennej prezentacji danych. Ze względu na małą liczbę obserwacji zarekomendowano prezentację 32 wskaźników na poziomie co najwyżej województwa, 12 wskaźników na poziomie co najwyżej podregionu i 4 wskaźników na poziomie powiatu (NTS 4). Na podstawie weryfikacji wskaźników zdecydowano się na zmianę w metodologii przeliczania części wskaźników określających dostępność usług. Ponadto zidentyfikowano nieadekwatność 4 wskaźników związanych z jakością usług i wyłączono je z ostatecznej listy wskaźników. Docelowo wybrano 48 wskaźników.

Przeprowadzona ocena jakości źródeł danych wykorzystanych do wyliczeń wskaźników w zakresie przydatności, dostępności, terminowości i porównywalności, pozwoliła na sformułowanie istotnych wniosków i rekomendacji dla gestorów danych oraz służb statystyki publicznej. Wdrożenie opisanych w raporcie rekomendacji dotyczących udoskonalenia systemów zbierania opracowywanych danych administracyjnych będzie skutkowało poprawą procesu pozyskania i przetwarzania danych przez gestorów, a w efekcie polepszeniem jakości danych potrzebnych do naliczenia wskaźników. Ponadto zastosowanie rekomendacji dot. udoskonalenia systemu zbierania danych pozwoli na pełniejsze wykorzystanie dostępnych danych przez Główny Urząd Statystyczny.

Wypracowane wnioski i rekomendacje pozwalają na wyjście poza zakres przedmiotowy pracy badawczej i mogą być użyteczne w projekcie Zintegrowany System Monitorowania Sektora Ekonomii Społecznej. W raporcie określono listę źródeł danych oraz wskaźników mogących zasilić ZSMSES.

Kluczowym efektem pracy badawczej było podniesienie jakości danych analizowanych w ramach badania statystycznego *Nowe jednostki gospodarki społecznej: centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, warsztaty terapii zajęciowej, zakłady aktywności zawodowej*. Rozpoznano i pozyskano dane jednostkowe, w miejsce dotychczas stosowanych przez GUS danych zagregowanych. Już od Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej 2018 pozyskiwanie danych o podmiotach reintegracyjnych w formie jednostkowej wejdzie do praktyki statystyki publicznej. Dodatkowo dzięki realizacji pracy zidentyfikowane zostały dwa nowe źródła danych, których gestorem jest PFRON: „*Informacja dotycząca warsztatu terapii zajęciowej*” i „*Informacja dotycząca zakładu aktywności zawodowej*”. Planuje się pozyskiwanie tych danych przez statystykę publiczną od Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej 2019.

IX. WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW

1. Streszczenie raportu
2. Baza wskaźników POPT integracja
3. Formularz *Informacja dotycząca zakładu aktywności zawodowej*
4. Formularz *Informacja dotycząca warsztatu terapii zajęciowej*

X. SPIS TABLIC I MAP

Tablica 1.1. Liczba aktywnych jednostek świadczących usługi reintegracji społeczno-zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców.....	17
Tablica 1.2. Liczba WTZ i ZAZ na 10 tys. osób niepełnosprawnych w 2016 r.....	18
Tablica 1.3. Liczba aktywnych Warsztatów Terapii Zajęciowej w 2016 r.....	18
Tablica 1.4. Liczba WTZ na 10 tys. osób niepełnosprawnych w 2016 r.....	19
Tablica 1.5. Liczba aktywnych Zakładów Aktywności Zawodowej w 2016 r.....	20
Tablica 1.6. Liczba aktywnych Zakładów Aktywności Zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. niepełnosprawnych osób bezrobotnych w 2016 r.....	20
Tablica 1.7. Liczba aktywnych jednostek CIS oraz KIS w przeliczeniu na 10 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy w 2016 r.....	21
Tablica 1.8. Liczba aktywnych Centrów Integracji Społecznej w 2016 r.....	22
Tablica 1.9. Liczba aktywnych Centrów Integracji Społecznej w przeliczeniu na 10 tys. osób bezrobotnych w 2016 r.....	23
Tablica 1.10. Liczba aktywnych Klubów Integracji Społecznej w 2016 r.....	23
Tablica 1.11. Liczba aktywnych Klubów Integracji Społecznej w przeliczeniu na 10 tys. osób bezrobotnych w 2016 r.....	24
Tablica 2.1. Liczba odbiorców usług reintegracji społeczno-zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2016 r.....	25
Tablica 2.2. Liczba uczestników WTZ i ZAZ na 10 tys. osób niepełnosprawnych w 2016 r.....	26
Tablica 2.3. Liczba uczestników WTZ na 10 tys. osób niepełnosprawnych w 2016 r.....	26
Tablica 2.4. Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych w ZAZ w przeliczeniu na 10 tys. osób niepełnosprawnych w 2016 r.....	27
Tablica 2.5. Liczba uczestników zajęć w CIS oraz KIS w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy w 2016 r.....	28
Tablica 2.6. Liczba uczestników zajęć CIS w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy w 2016 r.....	29
Tablica 2.7. Liczba aktywnych Klubów Integracji Społecznej w przeliczeniu na liczbę 1 tys. osób bezrobotnych w 2016 r.....	29
Tablica 3.1. Udział kobiet wśród uczestników WTZ w 2016 r.....	31
Tablica 3.2. Udział młodzieży wśród uczestników WTZ w 2016 r.....	31
Tablica 3.3. Udział zatrudnionych osób niepełnosprawnych w liczbie zatrudnionych osób w ZAZ w 2016 r.....	32
Tablica 3.4. Udział osób niepełnosprawnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności wśród zatrudnionych osób niepełnosprawnych w ZAZ w 2016 r.....	32
Tablica 3.5. Udział osób niepełnosprawnych z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności wśród zatrudnionych osób niepełnosprawnych w ZAZ w 2016 r.....	33

Tablica 3.6. Udział osób długotrwale bezrobotnych wśród ogółu uczestników zajęć CIS w 2016 r.	34
Tablica 3.7. Udział osób niepełnosprawnych wśród ogółu uczestników zajęć CIS w 2016 r.	34
Tablica 3.8. Udział osób uzależnionych od alkoholu lub środków psychoaktywnych wśród ogółu uczestników zajęć CIS w 2016 r.	35
Tablica 3.9. Udział osób długotrwale bezrobotnych wśród uczestników zajęć KIS w 2016 r.	36
Tablica 3.10. Udział osób niepełnosprawnych wśród uczestników zajęć KIS w 2016 r.	36
Tablica 3.11. Udział osób uzależnionych od alkoholu lub środków psychoaktywnych wśród uczestników zajęć KIS w 2016 r.	37
Tablica 4.1. Udział środków przeznaczonych na integrację społeczno-zawodową w budżetach JST w 2016 r.	38
Tablica 4.2. Udział środków przeznaczonych na działalność Centrów Integracji Społecznej w budżetach JST w 2016 r.	38
Tablica 4.3. Udział środków przeznaczonych na integrację społeczno-zawodową osób niepełnosprawnych w budżetach JST w 2016 r.	39
Tablica 5.1. Średnia liczba uczestników na 1 WTZ w 2016 r.	40
Tablica 5.2. Średnia liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na 1 aktywny ZAZ w 2016 r.	40
Tablica 5.3. Przeciętne zatrudnienie w WTZ w przeliczeniu na 1 placówkę w 2016 r.	41
Tablica 5.4. Przeciętne zatrudnienie w CIS w przeliczeniu na 1 placówkę w 2016 r.	42
Tablica 5.5. Liczba uczestników przypadająca na 1 zatrudnionego w CIS w 2016 r.	42
Tablica 5.6. Udział usług reintegracji społecznej w usługach świadczonych w CIS w 2016 r.	43
Tablica 5.7. Udział usług reintegracji zawodowej w usługach świadczonych w CIS w 2016 r.	44
Tablica 5.8. Liczba świadczonych usług reintegracji społecznej i zawodowej w przeliczeniu na 1 CIS w 2016 r.	45
Tablica 5.9. Udział usług reintegracji społecznej w usługach świadczonych w KIS w 2016 r.	45
Tablica 5.10. Udział usług reintegracji zawodowej w usługach świadczonych w KIS w 2016 r.	46
Tablica 5.11. Liczba świadczonych usług reintegracji społecznej i zawodowej w przeliczeniu na 1 KIS w 2016 r.	47
Tablica 6.1. Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych na stanowiskach dofinansowanych ze środków PFRON w 2016 r.	48
Tablica 6.2. Przeciętne wynagrodzenie brutto na 1 etat dofinansowany ze środków PFRON w 2016 r. (w zł)	48
Tablica 6.3. Roczny koszt działalności placówki na 1 uczestnika WTZ w 2016 r. (w tys. zł)	49
Tablica 6.4. Roczny koszt działalności CIS na 1 uczestnika zajęć w 2016 r. (w tys. zł)	50
Tablica 6.5. Udział przychodów CIS z własnej działalności w przychodach ogółem w 2016 r.	50
Tablica 6.6. Roczny koszt działalności CIS na 1 usamodzielnionego uczestnika zajęć w 2016 r. (w tys. zł)	51
Tablica 6.7. Udział uczestników, którzy ukończyli zajęcia w CIS wśród uczestników ogółem w 2016 r.	52
Tablica 6.8. Udział uczestników usamodzielnionych wśród osób, które ukończyły zajęcia w CIS w 2016 r.	52
Tablica 6.9. Udział uczestników, którzy zakończyli zajęcia w KIS wśród uczestników ogółem w 2016 r.	53

Mapa 1. Aktywne jednostki świadczące usługi reintegracji społeczno-zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców według województw w 2016 r.	54
Mapa 2. Aktywne jednostki świadczące usługi reintegracji społeczno-zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców według powiatów w 2016 r.	55
Mapa 3. Warsztaty Terapii Zajęciowej i Zakłady Aktywności Zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. osób niepełnosprawnych według województw w 2016 r.	56
Mapa 4. Warsztaty terapii zajęciowej według województw w 2016 r.	57
Mapa 5. Zakłady Aktywności Zawodowej według województw w 2016 r.	58
Mapa 6. Centra Integracji Społecznej i Kluby Integracji Społecznej w przeliczeniu na 10 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy według województw w 2016 r.	59
Mapa 7. Centra Integracji Społecznej według województw w 2016 r.	60
Mapa 8. Kluby Integracji Społecznej według województw w 2016 r.	61
Mapa 9. Odbiorcy usług reintegracji społeczno-zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców według województw w 2016 r.	62
Mapa 10. Odbiorcy usług reintegracji społeczno-zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców według powiatów w 2016 r.	63
Mapa 11. Uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej i Zakładów Aktywności Zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. osób niepełnosprawnych według województw w 2016 r.	64
Mapa 12. Uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej i Zakładów Aktywności Zawodowej w przeliczeniu na 10 tys. osób niepełnosprawnych według powiatów w 2016 r.	65
Mapa 13. Uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej w przeliczeniu na 10 tys. osób niepełnosprawnych według powiatów w 2016 r.	66
Mapa 14. Uczestnicy Centrów Integracji Społecznej i Klubów Integracji Społecznej w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy według województw w 2016 r.	67
Mapa 15. Uczestnicy Centrów Integracji Społecznej w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy według województw w 2016 r.	68
Mapa 16. Uczestnicy Klubów Integracji Społecznej w przeliczeniu na 1 tys. osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy według województw w 2016 r.	69
Mapa 17. Udział środków przeznaczonych na integrację społeczno-zawodową w budżetach jednostek samorządu terytorialnego według województw w 2016 r.	73
Mapa 18. Przeciętne zatrudnienie w Warsztatach Terapii Zajęciowej w przeliczeniu na 1 placówkę według województw w 2016 r.	76
Mapa 19. Przeciętne zatrudnienie w Centrach Integracji Społecznej w przeliczeniu na 1 placówkę według województw w 2016 r.	77
Mapa 20. Osoby niepełnosprawne zatrudnione na stanowiskach dofinansowanych ze środków PFRON według województw w 2016 r.	80
Mapa 21. Przeciętne wynagrodzenie na 1 etat dofinansowany ze środków PFRON według powiatów w 2016 r.	81
Mapa 22. Roczny koszt działalności placówki na 1 uczestnika Warsztatu Terapii Zajęciowej według województw w 2016 r.	82
Mapa 23. Roczny koszt działalności placówki na 1 uczestnika Centrum Integracji Społecznej według województw w 2016 r.	83